

Lik boginje
pravde

B i l t e n

sudske prakse
Vrhovnog suda
Federacije
Bosne i
Hercegovine

broj 1-2

**Sarajevo,
januar-decembar 2014.
siječanj-prosinac 2014.**

**BILTEN SUDSKE PRAKSE
VRHOVNI SUD FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE**

OSNIVAČ:

Vrhovni sud Federacije Bosne i Hercegovine,
Sarajevo, Valtera Perića 15

GLAVNI I ODGOVORNI UREDNIK:

Predsjednik suda **AMIR JAGANJAC**

UREĐUJE:

ODJELJENJE ZA PRAĆENJE I PROUČAVANJE SUDSKE PRAKSE

Amir JAGANJAC

Malik HADŽIOMERAGIĆ

mr Ljiljana FILIPOVIĆ

Zdravka GREBO-JEVTIĆ

Goran NEZIROVIĆ

Radenko BLAGOJEVIĆ

Milan PAVLIĆ

Zdenko ETEROVIĆ

Javno preduzeće

Novinsko-izdavačka organizacija

Službeni list Bosne i Hercegovine

Sarajevo, Džemala Bijedića 39.

ZA IZDAVAČA: Dragan PRUSINA, direktor

S A D R Ź A J

KRIVIČNO PRAVO

- sudske odluke

GRAĐANSKO PRAVO

- sudske odluke

UPRAVNO PRAVO

- sudske odluke

ABECEDNI STVARNI REGISTAR

- za krivično pravo
- za građansko pravo
- za upravno pravo

REGISTAR PRIMIJENJENIH PROPISA

- za krivično pravo
- za građansko pravo
- za upravno pravo

KRIVIČNO PRAVO

KRIVIČNI ZAKON FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

1.

Teško krivično djelo protiv sigurnosti javnog prometa

Član 336. stav 4. u vezi sa članom 332. stav 3. u vezi sa stavom 1. Krivičnog zakona Federacije Bosne i Hercegovine

ZA ZAKLJUČAK DA SE RADI O UMIŠLJAJNOM UČINJENJU KRIVIČNOG DJELA TEŠKO KRIVIČNO DJELO PROTIV SIGURNOSTI JAVNOG PROMETA IZ ČLANA 336. STAV 2. U VEZI SA ČLANOM 332. STAV 1. KZ FBiH POTREBNO JE UTVRDITI DA JE DO UGROŽAVANJA JAVNOG PROMETA DOŠLO USLJED GRUBOG ILI BEZOBZIRNOG KRŠENJA SAOBRAĆAJNIH PROPISA OD STRANE OPTUŽENOG. ZA DONOŠENJE TAKVOG ZAKLJUČKA NIJE DOVOLJNO UTVRDITI DA JE OPTUŽENI BIO POD UTICAJEM ALKOHOLA OD 1,26 GR/KG, ALKOHOLA U KRVI I DA JE TIME POSTUPIO PROTIVNO ODREDBAMA ČLANA 174. ST. 1. I 2. ZAKONA O OSNOVAMA BEZBJEDNOSTI SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA U BOSNI I HERCEGOVINI I DA JE PROPUSTIO DRŽATI POTREBNO ODSTOJANJE OD BICIKLISTE KOJI SE KRETAO ISPRED NJEGA I TIME POVRIJEDIO ODREDBU ČLANA 62. ISTOG ZAKONA, VEĆ I DA JE KRŠENJE OVOG SAOBRAĆAJNOG PROPISA U UZROČNOJ VEZI SA NJEGOVIH ALKOHOLISANIM STANJEM.

Iz obrazloženja:

Kada je u pitanju pravna ocjena djela, ovaj sud nije mogao prihvatiti da su u opisu djela iz optužbe sadržana bitna obilježja krivičnog djela teška krivična djela protiv sigurnosti javnog prometa iz člana 336. stav 2. u vezi sa članom 332. stav 1. KZ FBiH.

Naime, ovaj sud smatra, da se samo na odlučnim činjenicama koje predstavljaju materijalne supstrate zakonskih pojmova temelji neposredna primjena zakona. To dalje znači, da kada je u pitanju pravna kvalifikacija djela, onda su sa aspekta krivičnog materijalnog prava odlučne činjenice samo one koje su sadržane u činjeničnom opisu djela iz optužbe, a ne i ostale činjenice koje nisu u njemu navedene. U konkretnom slučaju opis djela iz optužbe sadrži činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi, da je optuženi u vrijeme nastanka ove saobraćajne nezgode bio pod uticajem alkohola od 1,26 gr/kg alkohola u krvi i da je time postupio protivno odredbama člana 174. st. 1. i 2. Zakona o osnovama sigurnosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini. Međutim, takav činjenični opis djela iz optužbe ne sadrži navode da postoji

uzročno posljedična veza između utvrđene količine alkohola u krvi optuženog i kršenja saobraćajnog propisa iz člana 62. naprijed pomenutog zakona. Ovo je veoma bitno naglasiti, jer sama alkoholisanost optuženog jeste jedna od okolnosti koja može ukazivati na postojanje krivičnog djela za koje se zalaže tužitelj u svojoj optužbi, ali ona mora biti u uzročnoj vezi sa kršenjem saobraćajnog propisa koji je neposredno doveo do nastanka ove saobraćajne nezgode i to mora jasno proizilaziti iz činjeničnog opisa djela. I ne samo to, za takvu pravnu ocjenu djela, činjenični opis djela iz optužbe mora sadržavati činjenice i okolnosti koje ukazuju da je to kršenje saobraćajnog propisa (ili više njih) bilo grubo ili bezobzirno.

Kako činjenični supstrat djela iz optužbe nije sačinjen u tom smislu, odnosno ne sadržava sve naprijed navedene činjenice i okolnosti prema kojima je alkoholisano stanje optuženog u uzročnoj vezi sa kršenjem napred navedenog saobraćajnog propisa koje mora biti grubo ili bezobzirno (naravno odnosi se na situaciju ako su u stvarnosti zaista postojale takve okolnosti), onda nije ni bilo moguće da se ovaj sud upušta u opravdanost pravnog vrednovanja radnji optuženog u smislu postojanja naprijed navedenog ili postojanja nekog drugog krivičnog djela. Samim tim otpala je i mogućnost da se voljni element optuženog prema posljedici u učinjenju krivičnog djela za koje je izrekom ove presude oglašen krivim svede na liniju pristajanja, pa je za razliku od toga prihvaćeno da je postupao sa svjesnim nehatom što je i uneseno u opis djela, radi čega su njegove radnje iz izreke ove presude pravno ocijenjene kao krivično djelo teško krivično djelo protiv sigurnosti javnog saobraćaja iz člana 336. stav 4. u vezi sa članom 332. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 02 0 K 000506 12 Kžk od 11.10.2013. godine)

ZAKON O KRIVIČNOM POSTUPKU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE

2.

In dubio pro reo

Član 3. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

KADA NI NAKON SVESTRANE I SAVJESNE OCJENE SVIH IZVEDENIH DOKAZA POJEDINAČNO I U NJIHOVOJ MEĐUSOBNOJ VEZI NIJE MOGAO ISKLJUČITI MOGUĆNOST DA JE MANJAK, KOJI JE NASTAO U POSLOVANJU PRIVREDNOG SUBJEKTA, MOGAO NASTATI I IZ DRUGIH RAZLOGA A NE SAMO PRISVAJANJEM NOVCA OD STRANE OPTUŽENE, PRAVILNO JE POSTUPIO SUD KADA JE SUMNJU U POGLEDU POSTOJANJA TE ODLUČNE ČINJENICE – PRISVAJANJE OD STRANE OPTUŽENE NOVCA KOJI JOJ JE POVJEREN NA RADU, PRESUDOM RIJEŠIO NA NAČIN KOJI JE POVOLJNIJI ZA OPTUŽENU.

Iz obrazloženja:

„U konkretnom krivičnom postupku optužnicom je optuženoj A.D. stavljeno na teret krivično djelo pronevjere iz člana 384. stav 3. u vezi sa stavom 1. KZ FBiH odnosno prisvajanje novca povjerenog na radu...

Prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude naveo sasvim određene razloge zbog kojih je našao da nema pouzdanih dokaza da je manjak koji se pojavio u poslovanju ZC d.o.o. Sarajevo rezultata prisvajanja novca od strane optužene A.D. Pri tome je prvostepeni sud najprije naveo da ni jedan od ispitanih svjedoka (koje je, suprotno žalbenoj tvrdnji tužitelja, određeno označio imenom i prezimenom), osim svjedoka M.S., u svom iskazu nije naveo da je optužena A.D. vršila prisvajanje novca. Očito je dakle, da sud nalazi da, osim iskaza svjedoka M.S., ne postoji ni jedan drugi direktan dokaz koji bi ukazivao da je optužena vršila prisvajanje novca. Što se tiče samog iskaza svjedoka M.S., u dijelu u kojem je on naveo da mu je optužena priznala da je prisvojila 173.000 KM, prvostepeni sud je dao sasvim određene i jasne razloge zašto taj iskaz svjedoka M.S. ne nalazi vjerodostojnim. I upravo te razloge prvostepenog suda kantonalni tužitelj u žalbi uopšte ne osporava. To faktički znači da kantonalni tužitelj svojom žalbom ne osporava zaključak suda da ne postoji ni jedan direktan dokaz da je optužena vršila prisvajanja novca koji joj je bio povjeren na radu.

Budući da za utvrđenje određene činjenice, pa i čina prisvajanja novca povjerenog na radu, nije neophodan direktan dokaz i da se u skladu sa pravilom o slobodnoj ocjeni dokaza ta činjenica može utvrđivati i drugim posrednim dokazima, prvostepeni sud je dao u svojoj presudi sasvim jasne razloge zbog kojih smatra da se u konkretnom slučaju ni na osnovu drugih izvedenih dokaza ne može izvesti pouzdan zaključak da je manjak u poslovanju ZC d.o.o. S. rezultat prisvajanja novca od strane optužene.

Naime, prvostepeni sud je u obrazloženju svoje presude sasvim određeno naveo da je na osnovu iskaza svjedoka, koje je tačno označio imenom i prezimenom, utvrdio da je prodaja robe u maloprodaji vršena ne na osnovu faktura, koje su kompjuterski rađene, nego na osnovu nota blokova o kojima nije postojala evidencija, a u koje se unosila roba koja se prodaje za gotovinu, da su robu koja se prodaje za gotovinu vozači odvozili kupcima i od njih preuzimali novac, te da su potom taj novac i nota blokove predavali skladištaru R.S. Na osnovu izvedenih dokaza, sud je takođe utvrdio da skladištar R.S., prilikom preuzimanja novca od strane vozača, nije evidentirao primopredaju novca a ni nota blokova koje su mu vozači donosili, te da je taj novac držao u sefu, koji se nalazio u skladištu. Na osnovu izvedenih dokaza, takođe je utvrđeno da je novac od izvršene prodaje za gotovinu više dana ostajao u sefu u skladištu, da su ključeve od sefa imali skladištar R.S. i radnik S.B, ali ne i optužena A.D. Na osnovu izvedenih dokaza utvrđeno je takođe da se u sefu u skladištu sakupljala, prije predaje u blagajnu, velika količina novca (po više desetina hiljada KM). Na osnovu izvedenih dokaza, prvostepeni sud je takođe utvrdio da je skladištar R.S. novac iz blagajne, zajedno sa nota blokovima, predavao blagajnici - optuženoj A.D. ali da ni tada nije vršeno evidentiranje ni iznosa novca ni nota blokova koji su predati. Utvrđenje suda o ovakvom načinu poslovanja kantonalni tužitelj ne dovodi u pitanje. S obzirom na takav način poslovanja u okviru ZC d.o.o. S., pravilno je prvostepeni sud zaključio da se, i nakon svestrane ocjene svih izvedenih dokaza, ne može isključiti mogućnost da je manjak, koji je nastao u poslovanju ovog privrednog subjekta, mogao nastati i iz drugih razloga a ne samo prisvajanjem novca od prodaje robe za gotovinu od strane optužene A.D. U takvoj situaciji, pravilno je prvostepeni sud našao da se, u skladu sa pravilom in dubio pro reo, ima smatrati da činjenica prisvajanja novca povjerenog u službi od strane optužene A.D. nije utvrđena. Sljedstveno, upravo zbog navedenog, ni žalbeni navodi kantonalnog tužitelja, ni pojedinačno ni u svojoj cjelini, ne mogu dovesti u pitanje takav zaključak prvostepenog suda.“

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 014393 13 Kž od 14.01.2014. godine)

3.

Pravo optuženog da bude obaviješten o djelu za koje se tereti

Član 6. stav 1. i 3. tačka a) Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda

PROPUŠTANJEM SUDA DA NA POČETKU GLAVNOG PRETRESA U PONOVLJENOM SUĐENJU NAKON UKIDANJA PRETHODNE PRVOSTEPENE PRESUDE PROČITA IZMIJENJENU OPTUŽNICU KOJA JE BILA NA SNAZI U VRIJEME POČETKA TOG GLAVNOG PRETRESA, POVRIJEĐENO JE PRAVO OPTUŽENOG NA PRAVIČNO SUĐENJE IZ ČLANA 6. STAV 1., TE IZ ČLANA 6. STAV 3. TAČKA A) EVROPSKE KONVENCIJE O ZAŠTITI LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA KOJIM JE SVAKOM KO JE OPTUŽEN ZA KRIVIČNO DJELO GARANTOVANO PRAVO DA PODROBNO BUDE OBAVIJEŠTEN O PRIRODI I RAZLOZIMA OPTUŽBI PROTIV NJEGA.

Iz obrazloženja:

Tom odredbom propisano je da glavni pretres počinje čitanjem optužnice. Smisao navedene zakonske odredbe je očigledan. Ona, naime, treba da osigura detaljno obavješćavanje optuženog o djelu za koje se tereti, u činjeničnom i pravnom pogledu, ali i obavješćavanje sudećeg vijeća o tome. Iz zapisnika o glavnom pretresu održanom dana 20.12.2013. godine, koji pretres je počeo iznova, proizilazi da je on počeo čitanjem optužnice Višeg javnog tužilaštva Sarajevo KT-238/93 od 04.11.1993. godine. Pri tome je konstatovano da je ta optužnica izmijenjena na zapisnik kod suda dana 13.01.1994. godine i precizirana u pogledu pravne kvalifikacije dana 15.03.2002. godine. Iz stanja spisa predmeta, kako se osnovano ukazuje žalbom branitelja, proizilazi da je navedena optužnica izmijenjena dana 21.12.2009. godine i da je optužnica u tom obliku bila na pravnoj snazi kada je počelo novo suđenje, pa i glavni pretres dana 20.12.2013. godine. Prema tome, iz podataka u spisu proizilazi da optuženom nije pročitana optužnica na osnovu koje je trebao biti vođen ponovljeni postupak sve do izmjene optužnice na glavnom pretresu održanom dana 16.01.2014. godine. Kako je usljed toga propušteno detaljno obavješćavanje optuženog o djelu za koje se tereti, činjenično i pravno, ovaj sud nalazi da se osnovano žalbom branitelja tvrdi da je na taj način povrijeđeno pravo optuženog na pravično suđenje iz člana 6. stav 1. i 3. Evropske konvencije o ljudskim pravima i temeljnim slobodama (EKLJP), i to, prije svega, u jednom od osnovnih jamstava optuženikove odbrane propisanom u članu 6. stav 3. tačka a) EKLJP. Navedena odredba propisuje, naime, da optuženi ima pravo da bude detaljno obaviješten o razlozima i prirodi optužbe protiv njega.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 004657 14 Kž 2 od 09.07.2014. godine)

4.

Povreda prava optuženog na odbranu

Član 6. stav 2. i član 274. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

SUD JE POVRIJEDIO PRAVO OPTUŽENOG NA ODBRANU KADA JE PRIJEDLOG ODBRANE ZA IZVOĐENJE DOKAZA NEOSNOVANO ODBIO S OBRAZLOŽENJEM DA SE RADI O NEZAKONITOM DOKAZU.

Iz obrazloženja:

Međutim, ovaj sud nalazi da se osnovano žalbom odbrane ističe da je prvostepeni sud povrijedio pravo optuženog na odbranu i time učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH kada je neosnovano kao nezakonit odbio dokaz odbrane u vidu fotokopije Izvještaja policije sa akcije oslobađanja D., sa potpisom podnosioca izvještaja M.S. a, potom, takođe kao nezakonit i iskaz tog svjedoka sa obrazloženjem da se radi o „plodu otrovne voćke“.

Iz obrazloženja pobijane presude ... proizilazi da je prvostepeni sud odbio kao nezakonit dokaz odbrane u vidu fotokopije Izvještaja policije sa akcije oslobađanja D., sa potpisom podnosioca izvještaja M.S. zbog toga što se ne radi o zvaničnoj ispravi jer Izvještaj nigdje nije protokolisan i jer u njemu nije naveden broj ni vrijeme sačinjavanja i evidentiranja u službenim knjigama, te da se ne može uopšte tvrditi da je navedeni dokument sačinjen neposredno nakon izvedene akcije u D. i da je predat nadležnoj policiji. Ovaj sud smatra da navedene okolnosti nisu od utjecaja na zakonitost navedenog pismena kao dokaza nego se one mogu cijeliti samo u okviru ocjene njegove vjerodostojnosti. Da bi neko pismeno moglo biti dokaz u krivičnom postupku nije neophodno da se radi o zvaničnoj ispravi. Dokaz u krivičnom postupku može biti svako pismeno pod uvjetom da nije pribavljeno na načine navedene u članu 11. ZKP FBiH. Kako prvostepeni sud pri svojoj ocjeni da je navedeno pismeno nezakonit dokaz ne navodi da je ono pribavljeno na bilo koji od načina koje zabranjuju odredbe člana 11. ZKP FBiH, osnovano se žalbom branitelja tvrdi da je odbijanjem tog pismena kao dokaza odbrane, sa obrazloženjem da se radi o nezakonitom dokazu, povrijeđeno pravo optuženog na odbranu odnosno da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH. Iz istog razloga tu povredu odredaba krivičnog postupka predstavlja i propuštanje suda da kao dokaz odbrane cijeni iskaz svjedoka M.S. sa obrazloženjem da se taj svjedok prilikom davanja iskaza pozivao na navedeno pismeno i da je stoga njegov iskaz „plod otrovne voćke“.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 07 0 K 008460 13 Kž od 27.01.2014. godine)

5.

Obavještavanje branitelja o dokazima

Član 61. stav 2. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

DOSTAVLJANJEM BRANITELJU OSUMNJIČENOG PRIJEDLOGA ZA PRODUŽENJE PRITVORA, KOJI JE SADRŽAVAO I NAPOMENU DA SE KOD SUDA NALAZE DOKAZI BITNI ZA ODLUKU O OSNOVANOSTI PRIJEDLOGA ZA PRODUŽENJE PRITVORA,

SUD JE IZVRŠIO OBAVIJEŠTAVANJE BRANITELJA O TIM DOKAZIMA U SMISLU ČLANA 61. STAV 2. ZKP FBIH. POŠTO IZ ŽALBE BRANITELJA OSUMNJIČENOG NE PROIZILAZI DA MU JE SUD ONEMOGUĆIO UVID U TE DOKAZE KOJE JE UZ PRIJEDLOG ZA PRODUŽENJE PRITVORA DOSTAVIO TUŽITELJ, VEĆ SE POZVAO NA NEPOSTOJEĆU OBAVEZU SUDA DA MU JE TREBAO DOSTAVITI TE DOKAZE, ONDA SE NE MOŽE TAKVOM ŽALBOM USPJEŠNO OSPORITI ZAKONITOST POBIJANOG RJEŠENJA.

Iz obrazloženja:

U žalbi branitelja osumnjičenog J.S. najprije se ističe da odbrana ovog osumnjičenog sve do danas nije dobila pravno relevantne dokaze, odnosno izvršila uvid u spis predmeta jer je postupajući tužitelj po ovom predmetu bio cijelo vrijeme odsutan. Ovaj žalbeni navod branitelja ne dovodi u pitanje zakonitost pobijanog rješenja. Naime, odredbom člana 61. stav 2. ZKP FBiH propisano je da će tužitelj, istovremeno sa prijedlogom za određivanje pritvora, sudiji za prethodni postupak odnosno sudiji za prethodno saslušanje dostaviti i dokaze bitne za procjenu zakonitosti pritvora i radi obavještanja branitelja. Iz spisa predmeta vidljivo je da je osumnjičenom J.S. i njegovom branitelju dostavljen prijedlog Kantonalnog tužilaštva kantona Sarajevo Kt-1497/09 od 23.09.2009. godine za produženje pritvora H.M., J.S. i A.M., u kojem je naznačeno da se svi relevantni dokazi za odlučivanje o prijedlogu za produženje pritvora nalaze u spisu Kantonalnog suda u Sarajevu broj 009-0-Kpp-09-000086, a, uz taj prijedlog, kantonalni tužitelj je priložio i neke dodatne dokaze. Dostavljanjem osumnjičenom i njegovom branitelju od strane suda navedenog prijedloga za produženje pritvora, koji je sadržavao i napomenu gdje se nalaze dokazi koji su bitni za odluku o osnovanosti prijedloga za produženje pritvora, sud je izvršio i obavještanje osumnjičenog i branitelja o tim dokazima u smislu člana 61. stav 2. ZKP FBiH. Pošto iz pomenute zakonske odredbe ne proizilazi obaveza ni suda ni tužiteljstva da dokaze dostavlja odbrani nego samo da ih obavijesti o dokazima, te, pošto iz žalbe branitelja osumnjičenog ne proizilazi da je sud onemogućio njemu uvid u dokaze na koje se u prijedlogu za produženje pritvora poziva kantonalni tužitelj, žalbenim navodom kojim se ističe da odbrana do danas nije dobila relevantne dokaze ne može se uspješno osporiti zakonitost pobijanog rješenja.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 070-0-Kž-09-000449 od 06.10.2009. godine)

6.

Nužnost postojanja zakonom propisanih uvjeta za određivanje pritvora

Član 145. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

BUDUĆI DA JE PRITVOR IZUZETNA MJERA KOJA SE MOŽE ODREDITI SAMO POD UVJETIMA PROPISANIM ZAKONOM I U SKLADU SA PROPISANIM POSTUPKOM (ČLAN 5. STAV 1. EVROPSKE KONVENCIJE O ZAŠTITI LJUDSKIH PRAVA I OSNOVNIH SLOBODA I ČLAN 145. STAV 1. ZKP FBIH), RJEŠENJE O ODREĐIVANJU ODNOSNO PRODUŽENJU PRITVORA MORA DA SADRŽI POTPUNE I ODREĐENE RAZLOGE NA OSNOVU KOJIH JE SUD UTVRDIO DA SU ISPUNJENI UPRAVO ONI

UVJETI KOJE JE ZAKON PROPISAO ZA ODREĐIVANJE ODNOSNO PRODUŽENJE PRITVORA.

Iz obrazloženja:

Međutim, pobijano rješenje, iako je doneseno na osnovu člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, uopšte ne sadrži razloge na osnovu kojih je prvostepeni sud utvrdio da se u konkretnom slučaju radi o posebno teškom krivičnom djelu. Naime, prvostepeni sud je u obrazloženju svoga rješenja naveo da se u konkretnom slučaju radi o vrlo ozbiljnom krivičnom djelu ali, zakon, za produženje pritvora na osnovu člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, zahtijeva postojanje posebno teškog krivičnog djela a ne vrlo ozbiljnog krivičnog djela. Kako je pritvor izuzetna mjera koja se može odrediti samo pod uvjetima propisanim zakonom i u skladu sa propisanim postupkom (član 5. stav 1. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda i član 145. stav 1. ZKP FBiH), rješenje o određivanju odnosno produženju pritvora mora da sadrži potpune i određene razloge na osnovu kojih je sud utvrdio da su ispunjeni zakonski uvjeti za određivanje odnosno produženje pritvora. Budući da je jedan od zakonom kumulativno propisanih uvjeta za određivanje odnosno produženje pritvora na osnovu člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH - postojanje posebno teškog krivičnog djela, neophodno je da rješenje o produženju pritvora po tom pritvorskom osnovu sadrži razloge koji se odnose na taj zakonski uvjet za produženje pritvora na osnovu člana 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH. Pošto se zakon, za određivanje ili produženje pritvora po navedenom pritvorskom osnovu, ne zadovoljava postojanjem vrlo ozbiljnog krivičnog djela nego izričito zahtijeva postojanje posebno teškog krivičnog djela, razlozi suda koji se odnose na njegov zaključak da se u konkretnom slučaju radi o vrlo ozbiljnom krivičnom djelu ne mogu ispuniti zahtjev za iznošenjem u rješenju o određivanju odnosno produženju pritvora potpunih i određenih razloga na osnovu kojih je sud našao da je ispunjen uvjet koji se tiče postojanja posebno teškog krivičnog djela.

Iz navedenih razloga je ovaj sud, djelimičnim uvažavanjem žalbi branitelja optuženih K.A. i Š.S., a, povodom tih žalbi, na osnovu člana 324. ZKP FBiH i u odnosu na optužene G.P, Š.A. i I.A, ukinuo pobijano rješenje i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje. Naime, odredba člana 324. ZKP FBiH, koja se, u skladu sa članom 338. istog zakona, shodno primjenjuje i na postupak po žalbi na rješenje, propisuje da će drugostepeni sud, ako povodom ma čije žalbe utvrdi da su razlozi zbog kojih je donio odluku u korist nekog od optuženih od koristi i za kojeg od saoptuženih koji nije podnio žalbu ili je nije podnio u tom pravcu, postupiti po službenoj dužnosti kao da takva žalba postoji. Kako je u konkretnom slučaju pobijanim rješenjem prema svim optuženima pritvor produžen iz razloga propisanog u članu 146. stav 1. tačka d) ZKP FBiH, a učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka se odnosi na razloge prvostepenog suda o postojanju tog zakonskog osnova za produženje pritvora, očito je da su u konkretnom slučaju razlozi zbog kojih je ovaj sud djelimično uvažio žalbe branitelja optuženih K.A. i Š.S. od koristi i za saoptužene G.P., Š.A. i I.A. koji nisu podnijeli žalbu u navedenom pravcu.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 018709 14 Kž 3 od 07.02.2014. godine)

Pritvor usljed iteracijske opasnosti**Član 146. stav 1. tačka c) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine**

ZA ODREĐIVANJE ODNOSNO PRODUŽENJE PRITVORA NA OSNOVU ČLANA 146. STAV 1. TAČKA C) ZKP FBiH NIJE NEOPHODNO DA JE OSUMNJIČENI RANIJE OSUĐIVAN ZA ISTOVRSA KRIVIČNA DJELA JER TO NE ZAHTIJEVA NAVEDENA ZAKONSKA ODREDBA NEGO POSTOJANJE NAROČITIH OKOLNOSTI KOJE OPRAVDAVAJU BOJAZAN DA ĆE OSUMNJIČENI PUŠTANJEM NA SLOBODU, IZMEĐU OSTALOG, PONOVI KRIVIČNO DJELO.

Iz obrazloženja:

Naime, prema odredbi člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH, ako postoji osnovana sumnja da je određena osoba učinila krivično djelo, pritvor joj se može odrediti ako naročite okolnosti opravdavaju bojazan da će ponoviti krivično djelo ili da će dovršiti pokušano krivično djelo ili da će učiniti krivično djelo kojim prijeti, a za ta krivična djela može se izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna. Zakonska odredba, dakle, za određivanje odnosno produženje pritvora na osnovu člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH ne zahtijeva raniju osuđivanost osumnjičenog za istovrsna krivična djela nego postojanje naročitih okolnosti koje opravdavaju bojazan da će osumnjičeni puštanjem na slobodu, između ostalog, ponoviti krivično djelo.

Prvostepeni sud je u obrazloženju svoga rješenja sasvim određeno naveo zbog čega smatra da u konkretnom slučaju postoje takve naročite okolnosti. One se, prema shvatanju prvostepenog suda, ogledaju u postojanju osnovane sumnje da je osumnjičeni Š.H. u kratkom vremenskom periodu (od svega nešto više od mjesec dana) učinio četiri krivičnopravne radnje krivičnog djela razbojništva iz člana 289. stav 2. u vezi sa stavom 1. i članom 54. KZ FBiH, te u činjenici da je nezaposlen i da postoji osnovana sumnja da sredstva za izdržavanje pribavlja vršenjem krivičnih djela. Navedene okolnosti, od kojih se nijedna ne osporava žalbom branitelja, i po ocjeni ovog suda, imaju karakter naročitih okolnosti koje opravdavaju bojazan da bi osumnjičeni Š.H. puštanjem na slobodu mogao ponoviti krivično djelo za koje se može izreći kazna zatvora od tri godine ili teža kazna. Prema tome, i ovaj sud nalazi da i dalje postoji poseban osnov za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 019600 14 Kž od 31.01.2014. godine)

8.**Redovna kontrola opravdanosti pritvora****Član 151. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine**

REDOVNA KONTROLA OPRAVDANOSTI PRITVORA U SMISLU ČLANA 151. STAV 1. ZKP FBiH VRŠI SE U SKLADU SA TRENUTNIM STANJEM KONKRETNOG KRIVIČNOG POSTUPKA I U ODNOSU NA DJELO ZA KOJE SE OSUMNJIČENI ODNOSNO OPTUŽENI TERETI.

Iz obrazloženja:

Kako je smisao redovne kontrole opravdanosti pritvora u skladu sa članom 151. stav 1. ZKP FBiH, u okviru koje je donijeto pobijano rješenje, preispitivanje daljeg postojanja uvjeta za pritvor u vezi sa razvojem konkretnog krivičnog postupka, pa, stoga, i u vezi sa stavovima stranaka o opravdanosti pritvora koji se iznose usmeno na glavnom pretresu ili pismeno (kao u konkretnom slučaju, u vidu prijedloga za ukidanje pritvora optuženom), sud je prilikom kontrole opravdanosti pritvora, ako to nije učinio ranije, dužan uzeti u obzir i navode iz prijedloga za ukidanje pritvora.

U konkretnom slučaju, iako je branitelj optuženog dan prije odlučivanja prvostepenog suda u postupku redovne kontrole opravdanosti pritvora u skladu sa članom 151. stav 1. ZKP FBiH, podnio prijedlog za ukidanje pritvora optuženom, o kojemu sud nije posebno odlučio prije odlučivanja u skladu sa članom 151. stav 1. ZKP FBiH, prvostepeni sud je propustio cijeniti navode iz tog prijedloga, te, po potrebi, u skladu sa članom 145. stav 5. ZKP FBiH, u vezi tog prijedloga održati i ročište odnosno sjednicu vijeća i o njoj obavijestiti stranke i branitelja. Uslijed toga tj. propusta suda da cijeni navode iz podneska branitelja kojim je predloženo ukidanje pritvora optuženom, te da, u sklopu redovne kontrole opravdanosti pritvora, odluči i o osnovanosti prijedloga branitelja za ukidanje pritvora, postoji, za sada, sumnja u pogledu pravilnosti zaključka prvostepenog suda o daljem postojanju uvjeta za pritvor u odnosu na optuženog B.S.

Osim toga, postupak redovne kontrole opravdanosti pritvora podrazumjeva kontrolu postojanja općeg uvjeta za pritvor – osnovane sumnje da je optuženi učinio krivično djelo za koje se tereti potvrđenom optužnicom i posebnog uvjeta za pritvor iz člana 146. stav 1. tačka a) - d) ZKP FBiH. Postojanje osnovane sumnje da je optuženi učinio krivično djelo cijeni se u odnosu na radnje za koje se optuženi tereti optužnicom, te se, pri ocjeni postojanja osnovane sumnje da je optuženi učinio krivično djelo, ne mogu cijeniti radnje za koje se optuženi ne tereti optužnicom. Međutim, kako se to osnovano ukazuje žalbom branitelja, zaključak prvostepenog suda o daljem postojanju razloga za pritvor zasnovan je i na utvrđenju prvostepenog suda da postoji osnovana sumnja da je optuženi, između ostalog, skupa sa Š.Z. i vojnim policajcem M.D., oštećene B.B. i B.I. izveo iz njihovih kuća iako se optuženi optužnicom ne tereti za te radnje.

Iz navedenih razloga je ovaj sud našao žalbu branitelja optuženog B.S. djelimično osnovanom, pa je, na osnovu člana 337. stav 3. ZKP FBiH, donio rješenje kojim je djelimično uvažio njegovu žalbu, pobijano rješenje ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 01 0 K 008473 14 Kž 3 od 23.06.2014. godine)

9.

Pritvor nakon izricanja presude

Član 152. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

ZA ODREĐIVANJE ILI PRODUŽENJE PRITVORA NAKON IZRICANJA PRVOSTEPENE PRESUDE ZBOG NEOPHODNOSTI PRITVORA RADI NESMETANOG VOĐENJA KRIVIČNOG POSTUPKA NIJE NUŽNO UTVRĐITI DA NA TO UKAZUJU I OKOLNOSTI KOJE SE ODOSE NA NAČIN IZVRŠENJA DJELA I OKOLNOSTI KOJE SE ODOSE NA

LIČNOST UČINITELJA NEGO JE DOVOLJNO DA NA TAKAV ZAKLJUČAK UKAZUJU ILI JEDNE ILI DRUGE OKOLNOSTI.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 152. stav 1. ZKP FBiH propisano je da, kada izrekne presudu na kaznu zatvora, sud može optuženom odrediti odnosno produžiti pritvor ako je to neophodno radi nesmetanog vođenja krivičnog postupka, uzimajući u obzir sve okolnosti vezane za izvršenje krivičnog djela odnosno ličnost počinioca. Iz ovakve zakonske odredbe, suprotno mišljenju branitelja, ne proizilazi da se zaključak o neophodnosti određivanja odnosno produženja pritvora radi nesmetanog vođenja krivičnog postupka nužno mora zasnivati i na okolnostima izvršenja djela i na okolnostima koje se odnose na ličnost učinitelja. Jezičkim tumačenjem navedene zakonske odredbe zaključuje se da je riječ „odnosno“ u toj odredbi upotrebljena kao veznik koji označava mogućnost izbora i stoga u toj zakonskoj odredbi ima isto značenje kao i veznik „ili“. Riječi „odnosno“ u pomenutoj zakonskoj odredbi bi se moglo dati značenje veznika „i“ samo ukoliko ono što je navedeno iza riječi „odnosno“ ima karakter dodatnog objašnjenja za ono što je navedeno prije riječi „odnosno“. Kako to u pomenutoj zakonskoj odredbi nije slučaj jer se riječi „ličnost počinioca“ ne mogu smatrati dodatnim objašnjenjem riječi „sve okolnosti vezane za izvršenje krivičnog djela“, riječ „odnosno“ u pomenutoj zakonskoj odredbi nesumnjivo ima značenje veznika „ili“. Stoga za određivanje ili produženje pritvora nakon izricanja prvostepene presude zbog neophodnosti pritvora radi nesmetanog vođenja krivičnog postupka nije nužno utvrditi da na to ukazuju i okolnosti koje se odnose na način izvršenja djela i okolnosti koje se odnose na ličnost učinitelja nego je dovoljno da na takav zaključak ukazuju ili jedne ili druge okolnosti. Iz tih razloga, neosnovano se žalbom branitelja pobija pravilnost i zakonitost prvostepenog rješenja zbog toga što prvostepeni sud nije cijenio i okolnosti koje se odnose na ličnost optuženog. S druge strane, s obzirom na konkretne okolnosti izvršenja krivičnog djela, okolnosti koje se odnose na ličnost optuženog i koje je u svojoj žalbi istakao branitelj, ne mogu dovesti u pitanje pravilnost zaključka prvostepenog suda o neophodnosti produženja pritvora optuženom K.A. i nakon izricanja presude.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 011389 14 Kž 3 od 09.07.2014. godine)

10.

Mogućnost korištenja kao dokaza neovjerene fotokopije pismena

Član 289. stav 3. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

NEOVJERENA FOTOKOPIJA PISMENA MOŽE SE KORISTITI KAO DOKAZ UKOLIKO JE ONA POTVRĐENA KAO NEIZMIJENJENA U ODNOSU NA ORIGINAL.

Iz obrazloženja:

Okolnost da se radi o neovjerenoj fotokopiji navedenog pismena nije dovoljna da se ono ne prihvati kao dokaz u skladu sa članom 289. stav 2. ZKP FBiH budući da je u stavu 3. člana 289. ZKP FBiH propisano da se kao dokaz može koristiti i kopija koja je potvrđena kao neizmijenjena u odnosu na original, a da sud prilikom ispitivanja svjedoka M.S., koji je u

navedenom pismenu označen kao njegov autor, nije provjerio neizmijenjenost kopije tog pismena u odnosu na njegov original.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 07 0 K 008460 13 Kž od 27.01.2014. godine)

11.

Razlozi u presudi kojima se sud rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja

Član 305. stav 7. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

UKOLIKO SU U TOKU GLAVNOG PRETRESA BILI IZNESENI PRIGOVORI KOJI SU SE ODNOSILI NA ZAKONITOST PRIBAVLJANJA ODREĐENIH DOKAZA, SUD JE U PRESUDI DUŽAN NAVESTI ODREĐENE I POTPUNE RAZLOGE ZBOG KOJIH JE TE PRIGOVORE NAŠAO OSNOVANIM ODNOSNO NEOSNOVANIM.

Iz obrazloženja:

U vezi sa pribavljenjem dokumentacije na osnovu koje je urađen nalaz i mišljenje vještaka finansijske struke H.A., branitelj optuženog žalbom presudu pobija zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH tvrdnjom da je prvostepeni sud samo jednom rečenicom konstatovao da dokumentacija nije pribavljena na protivzakonit način, a da za tu konstataciju nije naveo razloge.

Iz spisa predmeta proizilazi da je odbrana tokom prvostepenog postupka prigovarala zakonitosti pribavljanja dokaza na osnovu kojih je vještak finansijske struke H.A. sačinio svoj nalaz i mišljenje i da je navela razloge zbog kojih smatra da je ta dokumentacija pribavljena protivno odredbama člana 78., 74. i 86. ZKP FBiH. U obrazloženja pobijane presude (strana 20.), prvostepeni sud je i konstatovao da su optuženi i branitelj tokom postupka isticali navedeni prigovor. Taj prigovor prvostepeni sud je našao neosnovanim. Pri tome je prvostepeni sud u svojoj presudi samo naveo da on nalazi da su dokazi tužiteljstva zakonito pribavljeni i da nisu u suprotnosti sa članom 11., te sa članovima 78., 74. i 86. ZKP FBiH jer da je pravo oštećene kao vlasnika društva da obijanjem otvori prostorije privrednog društva. S obzirom na navedeno, očito je da se ti navodi prvostepenog suda, zbog kojih on smatra da dokumentacija na osnovu koje je vještak finansijske struke dao svoj nalaz i mišljenje nije nezakonito pribavljena, odnose samo na dokumentaciju koja se nalazila u poslovnim prostorijama privrednog društva. Prema tome, prvostepeni sud je propustio dati razloge zbog kojih smatra da je neosnovan prigovor odbrane da je dokumentacija, koju je vještak finansijske struke pribavio od Raiffeisen banke, pribavljena protivno odredbi člana 86. ZKP FBiH. Kako je odredbom člana 305. stav 7. ZKP FBiH izričito propisano da je sud u obrazloženju svoje presude dužan određeno i potpuno iznijeti kojim razlozima se rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja, pa, prema tome i prigovora odbrane da je finansijska dokumentacija pribavljena protivno odredbi člana 86. ZKP FBiH, očito je da pobijana presuda ne sadrži razloge o odlučnim činjenicama, te da je time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH.

Što se tiče dokumentacije na osnovu koje je vještak finansijske struke H.A. dao svoj nalaz i mišljenje u ovom krivičnom predmetu, a koja navodno potiče iz poslovnih prostorija privrednog

društva Z., ovaj sud nalazi da pobijana presuda ne sadrži razloge zbog čega prvostepeni sud nalazi neosnovanim prigovor odbrane da je ona pribavljena na nezakonit način. Naime, i tokom prvostepenog postupka i u žalbama, optuženi i njegov branitelj tvrde da je ta dokumentacija pribavljena na nezakonit način zbog toga što je O.Z., koja je vlasnik i osnivač privrednog društva Z., neovlašteno i bez znanja optuženog G.G. kao direktora privrednog društva Z. i, stoga, osobe odgovorne za imovinu i poslovnu dokumentaciju tog društva, te bez obavještanja nadležnih organa, obila bravu na poslovnim prostorijama tog društva i iz njih iznijela dokumentaciju bez prethodnog sačinjavanja zapisnika od strane ovlaštenih osoba. Pri tome, optuženi G.G. se u svojoj žalbi pozvao na odredbe Zakona o privrednim društvima iz kojih proizilazi, prema njegovom mišljenju, da vlasnik i osnivač privrednog društva nema takvo pravo. Taj prigovor odbrane, istican tokom prvostepenog postupka, sud je u obrazloženju presude (strana 20. i 21.) odbio kao neosnovan s tvrdnjom da O.Z. kao vlasnik i osnivač privrednog društva ima pravo da i obijanjem otvori prostorije privrednog društva. Međutim, kako se to osnovano ukazuje žalbama optuženog i njegovog branitelja, prvostepeni sud je propustio navesti određene razloge na osnovu kojih je utvrdio da vlasnik i osnivač privrednog društva ima to pravo. Uslijed toga, pobijana presuda ne sadrži razloge ni o tom pravnom pitanju, te je i time učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH, zbog koje se ne može ispitati pravilnost takvog zaključka prvostepenog suda.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 09 0 K 015657 14 Kž od 18.06.2014. godine)

12.

Sjednica vijeća o produženju pritvora u pretežnom dijelu održana pred sudijom izvjestiteljem

Član 312. stav 1. tačka a) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

AKO JE ROČIŠTE POVODOM PRIJEDLOGA TUŽITELJA ZA PRODUŽENJE PRITVORA U PRETEŽNOM DIJELU ODRŽANO PRED SUDIJOM IZVJESTITELJEM UČINJENA JE BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA A) ZKP FBiH, BEZ OBZIRA ŠTO SU NAKNADNO NA ROČIŠTE PRISTUPILI PREDSDJEDNIK VIJEĆA I JOŠ JEDAN ČLAN VIJEĆA, JER JE U OVOM SLUČAJU SUD BIO NEPROPISNO SASTAVLJEN NA JEDNOM DIJELU ROČIŠTA, A KOJA POGREŠKA SE NE MOŽE KONVALIDIRATI NAKNADNIM UČEŠĆEM NA SJEDNICI PREDSDJEDNIKA VIJEĆA I JOŠ JEDNOG ČLANA VIJEĆA.

Iz obrazloženja:

U žalbi branitelj ističe da je prvostepeni sud kod odlučivanja o produženju pritvora bio nepropisno sastavljen, jer je ročište započelo i teklo pred sudijom izvjestiteljem, a bez predsjednika i člana vijeća, sve do momenta dok nije stavio prigovor o tome i ujedno postavio zahtjev za izuzeće vijeća, pa iz toga proizilazi da ukazuje na učinjenu bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH.

Prije svega, iz odredbe člana 149. stav 2. ZKP FBiH, jasno proizilazi da je za produženje pritvora nadležno vijeće iz člana 25. stav 6. ZKP FBiH. Isto tako, odredba člana 253. stav 1. istog

zakona, koja se shodno primjenjuje i na ročište pred sudom, izričito nalaže da „sudija, odnosno članovi vijeća i zapisničar, moraju neprekidno biti prisutni na glavnom pretresu.“

U konkretnom slučaju, kako se to vidi iz zapisnika o ročištu za produženje pritvora koje je održano dana 10.03.2014. godine, ročište je započelo i do određenog momenta teklo isključivo pred sudijom pojedincem. Pri tome se ne zna ni u kojem je svojstvu taj sudija postupao, jer je tek po prigovoru branitelja o nepropisnom sastavu suda, taj sudija prekinuo ročište, pozvao još dvojicu sudija, i tek tada je osumnjičenom i branitelju saopćen sastav vijeća. Iako je konačnu odluku o produženju pritvora donijelo vijeće, na taj način, po ocjeni ovog suda, nije otklonjena prethodno učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka. Ovo iz razloga što je izjašnjenje branitelja o prijedlogu tužitelja za produženje pritvora u pretežnom dijelu teklo pred sudom koji nije bio propisno sastavljen (samo pred sudijom izvjestiteljem, u odsutnosti predsjednika i drugog člana vijeća), usljed čega je pobijanim rješenjem učinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, na koju se žalbom branitelja osumnjičenog osnovano ukazuje.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 04 0 K 006196 14 Kž od 24.03.2014. godine)

13.

Ocjena zakonitosti dokaza

Član 312. stav 1. tačka i) u vezi sa članom 11. i članom 104. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

UKOLIKO U ZKP FBIH NIJE IZRIČITO PROPISANO DA SE NA DOKAZU KOJI JE PRIBAVLJEN KRŠENJEM ODREĐENE ODREDBE TOG ZAKONA NE MOŽE ZASNIVATI PRESUDA, ZAKLJUČAK DA SE U KONKRETNOM SLUČAJU RADI O NEZAKONITOM DOKAZU NE MOŽE SE ZASNIVATI SAMO NA ČINJENICI DA PRI PRIBAVLJANJU TOG DOKAZA NIJE POSTUPLJENO U SKLADU SA ODREĐENOM ODREDBOM ZKP FBIH. U TAKVOM SLUČAJU, ZA DONOŠENJE ZAKLJUČKA DA SE RADI O NEZAKONITOM DOKAZU, OSIM SAMOG KRŠENJA ODREĐENE ODREDBE ZKP FBIH, POTREBNO JE IMATI U VIDU I CILJ TE ODREDBE TE UTJECAJ KOJE JE NJENO KRŠENJE IMALO NA OSNOVNA PRAVA I SLOBODE UČESNIKA KRIVIČNOG POSTUPKA I OSNOVNA NAČELA KRIVIČNOG POSTUPKA.

Iz obrazloženja:

Žalbom branitelja se potom tvrdi da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka time što na glavnom pretresu nije odbrani dopustio da prilikom unakrsnog ispitivanja oštećene koristi iskaz koji je oštećena, uz prisustvo njene majke i oca, dala djelatnicima PU T. pod brojem 02/3-1-451/12I dana 29.08.2012. godine, a koji se u bitnim i odlučnim činjenicama razlikuje od iskaza oštećene sa glavnog pretresa. Prvostepeni sud je odbrani uskratio tu mogućnost uz konstataciju da je taj iskaz oštećene nezakonit dokaz zbog toga što, suprotno članu 104. ZKP FBiH, to saslušanje oštećene nije snimljeno audio ili audiovizuelnim sredstvima iako se radilo o saslušanju maloljetne osobe koja nije navršila 16 godina života i koja je oštećena krivičnim djelom. Branitelj smatra da se samo zbog toga takav

iskaz oštećene ne može smatrati nezakonitim dokazom. Pri tome, branitelj ističe i da je u vrijeme davanja tog iskaza oštećena imala 15 godina, 8 mjeseci i 11 dana, da ni MUP, a niti ijedna policijska uprava u ... kantonu nema takve uređaje za snimanje, da su prilikom davanja iskaza oštećene u policiji bili prisutni njeni roditelji, da je to što je navela u tom iskazu oštećena ponovila djelatnicima MUP-a T. prilikom pokaza lica mjesta, te da iz iskaza svjedokinje F.D. kao stručne osobe proizilazi da je mentalni uzrast oštećene u vrijeme događaja bio kao da ima 17 godina. Iz ovakvih žalbenih navoda branitelja proizilazi da se prvostepena presuda pobija i zbog povrede prava optuženog na odbranu tj. zbog bitne povrede odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka d) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja pobijane presude ... proizilazi da je prvostepeni sud zaista, prilikom unakrsnog ispitivanja oštećene, uskratilo odbrani korištenje iskaza kojeg je oštećena dala djelatnicima PU T., pod brojem 02/3-1-451/12L dana 29.08.2012. godine i to zbog toga što je našao da se radi o nezakonitom dokazu. Takav zaključak suda bazira se na činjenici da taj iskaz oštećene, suprotno odredbi člana 104. ZKP FBiH, nije sniman audio ili audiovizuelnim sredstvima iako se radilo o iskazu maloljetne osobe koja nije navršila 16 godina života i koja je oštećena krivičnim djelom.

Prema tome, zaključak suda da je taj iskaz oštećene nezakoniti dokaz zasniva se isključivo na činjenici da prilikom njenog saslušanja u PU T. dana 29.08.2012. godine nije postupljeno u skladu sa članom 104. ZKP FBiH.

Međutim, odredba člana 104. ZKP FBiH a niti neka druga odredba ZKP FBiH ne sadrži izričitu zabranu zasnivanja sudske odluke na iskazu koji nije pribavljen u skladu sa članom 104. ZKP FBiH kao što je to u slučaju povrede nekih drugih zakonskih odredaba (na primjer, kao što to propisuje član 97. stav 4. ZKP FBiH, u slučaju povrede odredaba prethodnih stavova tog člana). Iz tog razloga, samo na činjenici da prilikom saslušanja oštećene u PU T. nije postupljeno u skladu sa odredbom člana 104. ZKP FBiH ne može se zasnivati zaključak da se u konkretnom slučaju radi o nezakonitom dokazu u smislu člana 11. ZKP FBiH. Za donošenje takvog zaključka neophodno je, osim same činjenice da pri saslušanju oštećene nije postupljeno u skladu sa odredbom člana 104. ZKP FBiH, cijeliti i cilj te odredbe, značaj propusta da se postupi u skladu sa njom za osnovna prava i slobode optuženog i oštećene kao i utjecaj tog propusta na osnovna načela krivičnog postupka.

U protivnom, to bi značilo da povreda bilo koje odredbe ZKP FBiH prilikom pribavljanja ili izvođenja nekog dokaza ima za posljedicu nezakonitost tog dokaza.

Kako u konkretnom slučaju prvostepeni sud nije cijenio cilj navedene odredbe, značaj navedenog propusta za osnovna prava i slobode navedenih učesnika krivičnog postupka i osnovna načela krivičnog postupka, ovaj sud nije bio u mogućnosti, a u vezi sa žalbenim navodima branitelja, ispitati ispravnost navedenog zaključka prvostepenog suda. Pri tome, ovaj sud posebno ističe da iz spisa predmeta proizilazi da je na glavnom pretresu, prilikom unakrsnog ispitivanja oštećene P.A. kao svjedoka, korišten zapisnik od 25.01.2013. godine o saslušanju oštećene P.A. u svojstvu svjedoka u Kantonalnom tužiteljstvu T., koji je, nakon toga, uložen i u sudski spis. Iz tog zapisnika pak proizilazi da je kantonalni tužitelj prilikom saslušanja maloljetne oštećene P.A. koristio iskaz koji je ona dala u PU T. dana 29.08.2012. godine, za koji je prvostepeni sud našao da je nezakonit dokaz. Naime, prilikom saslušanja oštećene kantonalni

tužitelj joj je predočavao pojedine dijelove njenog iskaza od 29.08.2012. godine, datog u PU T. i u zapisnik o saslušanju oštećene unosi dijelove tog iskaza. Ako je iskaz oštećene od 29.08.2012. godine nezakonit dokaz, kako je to našao prvostepeni sud, onda se u postupku nije mogao koristiti ni iskaz oštećene koji je ona dala 25.01.2013. godine u Kantonalnom tužiteljstvu u T., s obzirom da se taj zapisnik zasniva na zapisniku od 29.08.2012. godine i sadrži dijelove iskaza oštećene iz zapisnika od 29.08.2012. godine.

S obzirom na navedene propuste prvostepenog suda pri ocjeni zakonitosti iskaza oštećene P.A. od 29.08.2012. godine i nemogućnosti ovog suda da, zbog tih propusta, ispita osnovanost tvrdnje branitelja da je pogrešan zaključak prvostepenog suda da je taj iskaz oštećene nezakoniti dokaz, ovaj sud nalazi da se, za sada, uskraćivanje odbrani prava da oštećenoj predočava dijelove tog iskaza koji se razlikuju od njenog iskaza datog na glavnom pretresu pokazuje kao povreda prava optuženog na odbranu.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 06 0 K 005470 14 Kž od 03.09.2014. godine)

14.

**Zasnivanje presude na dokazu na kome se prema zakonu presuda ne može zasnivati
Član 312. stav 1. tačka i) u vezi sa članom 11. i članom 110. Zakona o krivičnom postupku
Federacije Bosne i Hercegovine**

ZASNIVANJE PRESUDE NA NALAZU I MIŠLJENJU VJEŠTAKA KOJI JE SVOJ NALAZ I MIŠLJENJE, PROTIVNO ODREDBI ČLANA 110. STAV 1. ZKP FBIH, DAO BEZ PISANE NAREDBE ZA VJEŠTAČENJE TUŽITELJA ILI SUDA KOJOM BI BIO ODREĐEN ZA VJEŠTAKA, TE KOJOM BI BILE ODREĐENE ČINJENICE O KOJIMA SE VRŠI VJEŠTAČENJE, A VJEŠTAK UPOZOREN U SKLADU SA ČLANOM 113. ZKP FBIH PREDSTAVLJA ZASNIVANJE PRESUDE NA DOKAZU KOJI JE, U SMISLU ČLANA 11. STAV 2. ZKP FBIH, PRIBAVLJEN BITNIM POVREDAMA TOG ZAKONA, TE JE TIME PRVOSTEPENI SUD UČINIO BITNU POVREDU ODREDBA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA I) ZKP FBIH JER JE PRESUDU ZASNOVAO NA DOKAZU NA KOME SE PO ODREDBAMA TOG ZAKONA NE MOŽE ZASNIVATI PRESUDA.

Iz obrazloženja:

Iz obrazloženja pobijane presude vidljivo je da je ona zasnovana i na nalazu i mišljenju vještaka finansijske struke S.R, kao i na njegovom iskazu sa glavnog pretresa, koji je u prvostepenom postupku sudjelovao kao vještak odbrane. Svoj nalaz i mišljenje je ovaj vještak sačinio po zahtjevu branitelja optuženog T.A., advokata H.R. Ta činjenica nesporno proizilazi iz pisanog nalaza i mišljenja vještaka S.R. iz maja 2012. godine, te njegovog iskaza datog na glavnom pretresu održanom pred prvostepenim sudom dana 18.01.2013. godine. Iz nalaza i mišljenja navedenog vještaka i njegovog iskaza sa glavnog pretresa, dakle, nesporno proizilazi da izvršeno vještačenje nije obavljeno na osnovu naredbe suda.

Kako iz odredbe člana 110. stav 1. ZKP FBiH jasno proizilazi da se vještačenje, neovisno od toga da li se radi o vještačenju na prijedlog odbrane, određuje na osnovu pisane naredbe koju izdaje tužitelj ili sud i u kojoj se navode činjenice o kojima se vrši vještačenje, očito je da je predmetno vještačenje obavljeno protivno članu 110. stav 1. ZKP FBiH. Imajući u vidu da se navedenom zakonskom odredbom propisuje ko i na koji način naređuje vještačenje u krivičnom postupku i šta sadrži naredba o vještačenju (njome se određuje predmet vještačenja), te da, sljedstveno tome, a u skladu sa članom 113. ZKP FBiH, organ koji je naredio vještačenje (tužitelj ili sud) rukovodi vještačenjem i, u sklopu toga, upozorava vještaka na njegove dužnosti kao vještaka, očito je da pribavljanje nalaza i mišljenja vještaka na način koji nije u skladu sa članom 110. stav 1. ZKP FBiH predstavlja bitnu povredu odredaba ZKP FBiH u smislu člana 11. stav 2. ZKP FBiH i da, stoga, u skladu sa tom odredbom, sud nije mogao zasnovati svoju presudu na nalazu i mišljenju vještaka S.R. niti na iskazu koji je, u vezi sa obavljenim vještačenjem, taj vještak dao na glavnom pretresu održanom pred prvostepenim sudom dana 18.01.2013. godine.

Budući da iz navedenog proizilazi da je pobijana presuda zasnovana na dokazu na kome se po odredbama ZKP FBiH ne može zasnivati presuda, prvostepeni sud je time učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka i) ZKP FBiH.

Dakle, suprotno navodima branitelja optuženog iz odgovora na žalbu kantonalne tužiteljice, ovaj sud nalazi da odredba člana 110. stav 1. ZKP FBiH, prema kojoj u toku glavnog pretresa naredbu za vještačenje donosi sud, nije u suprotnosti s pravima optuženog propisanim u članu 6. stav 1. i 3. Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda. Navedena zakonska odredba samo propisuje postupak određivanja vještačenja na glavnom pretresu neovisno od toga da li je prijedlog za vještačenje podnijela optužba ili odbrana. Stoga, odredba člana 110. stav 1. ZKP FBiH niti isključuje niti ograničava pravo optuženog da sam ispituje ili zahtijeva ispitivanje vještaka optužbe te da na glavnom pretresu predlaže određivanje vještaka odbrane i njegovo ispitivanje pod uvjetima koji važe i za vještake optužbe.

Iz navedenog razloga je ovaj sud, na osnovu člana 330. stav 1. tačka a) ZKP FBiH, donio rješenje kojim je, uvažavajući žalbu kantonalne tužiteljice iz Travnik, prvostepenu presudu ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 06 0 K 004496 13 Kž od 24.09.2014. godine)

15.

Prekoračenje optužbe

Član 312. stav 1. tačka j) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

SAMIM UNOŠENJEM U ČINJENIČNI OPIS DJELA U IZRECI PRESUDE ČINJENICA I OKOLNOSTI KOJE SE ODOSE NA NAPAD I ODBIJANJE NAPADA, KAO ELEMENTE NUŽNE ODBRANE NE PREKORAČUJE SE OPTUŽBA, S OBZIROM DA SE NA TAJ NAČIN NE MIJENJA IDENTITET DJELA, NEGO SE NJEGOV ČINJENIČNI OPIS MODIFIKUJE U SKLADU SA ČINJENIČNIM UTVRĐENJEM PRVOSTEPENOG SUDA, PA SAMIM TIM NIJE NI UČINJENA BITNA POVREDA ODREDABA KRIVIČNOG

POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA J) ZKP FBiH, KAKO SE TO POGREŠNO TVRDI U ŽALBI OPTUŽENOG.

Iz obrazloženja:

Prema navodima iz žalbe optuženog, prvostepeni sud je prekoračio optužbu i time učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka, tako što je izmijenio činjenični opis djela iz optužnice i u činjenični opis djela u izreci presude unio činjenice i okolnosti iz kojih proizilazi da je, prema utvrđenju prvostepenog suda, optuženi djelo za koje je oglašen krivim prvostepenom presudom učinio u prekoračenju granica nužne odbrane. Ovaj žalbeni navod optuženog je neosnovan. Samim unošenjem u činjenični opis djela u izreci presude činjenica i okolnosti koje se odnose na napad i odbijanje napada, kao elemenata nužne odbrane, ne prekoračuje se optužba s obzirom da se na taj način ne mijenja identitet djela nego se njegov činjenični opis modifikuje u skladu sa činjeničnim utvrđenjima prvostepenog suda. Takođe, takve modifikacije činjeničnog opisa djela u izreci presude u odnosu na činjenični opis djela u optužnici ne čine izreku presude nerazumljivom niti protivrječnom samoj sebi, a kada obrazloženje presude sadrži i razloge za takvo utvrđenje suda, ne čine ni izreku presude protivrječnom njenim razlozima. Iz tih razloga je ovaj sud žalbu optuženog odbio kao neosnovanu.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj: 070-0-Kž-08-000048 od 06.03.2008. godine)

16.

Izreka presude nerazumljiva

Član 312. stav 1. tačka k) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

ČINJENIČNI OPIS KRIVIČNOG DJELA POKUŠAJ UBISTVA IZ ČLANA 166. STAV 1. U VEZI SA ČLANOM 28. KZ FBiH MORA SADRŽAVATI KAKO SUBJEKTIVNE TAKO I OBJEKTIVNE ELEMENTE TOG KRIVIČNOG DJELA, KOJI GA JASNO RAZLIKUJU OD KRIVIČNOG DJELA TEŠKE TJELESNE POVREDE. POŠTO JE SUD IZ ČINJENIČNOG OPISA DJELA POBIJANE PRESUDE ISPUSTIO NAVODE „U NAMJERI DA GA LIŠI ŽIVOTA“ (ODNOSI SE NA OŠTEĆENOG) KOJI OČIGLEDNO PREDSTAVLJAJU SUBJEKTIVNE ELEMENTE KRIVIČNOG DJELA UBISTVA, ONDA TAKAV OPIS NE SADRŽI SVE BITNE ELEMENTE TOG KRIVIČNOG DJELA, VEĆ KRIVIČNOG DJELA TEŠKE TJELESNE POVREDE. TAKVO POGREŠNO POSTUPANJE PRVOSTEPENOG SUDA NIJE BILO MOGUĆE NADOMJESTITI NJEGOVIM NAVODIMA U OBRAZLOŽENJU PRESUDE, DA JE OPTUŽENI POSTUPAO SA EVENTUALNIM UMIŠLJAJEM DA OŠTEĆENOG LIŠI ŽIVOTA, JER TAKAV SUBJEKTIVNI ELEMENAT MORA BITI SADRŽAN U NJENOJ IZRECI. ZBOG TOGA ŠTO POBIJANA PRESUDA KAO CJELINA PRIHVATA DA SE RADI O KRIVIČNOM DJELU POKUŠAJA UBISTVA, ONDA JE NJENA IZREKA NERAZUMLJIVA I PRVOSTEPENI SUD JE UČINIO BITNU POVREDU ODREDABA KRIVIČNOG POSTUPKA IZ ČLANA 312. STAV 1. TAČKA k) ZKP FBiH.

Iz obrazloženja:

Ispitujući navode žalbi tužitelja i branitelja optuženog), u dijelu koji se odnosi na bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH vijeće ovog suda je utvrdilo da su navedeni žalbeni razlozi osnovani.

Uvidom u izreku prvostepene presude utvrđeno je da je tom presudom optuženi P.F. oglašen krivim što je: „dana 28.09.2012. godine, oko 21,50 sati, u ulici Uroša Uzelca do broja 19, općina Ilidža, nakon višegodišnjih međusobnih nesuglasica i nesporazuma sa S.S., u momentu kada oštećeni S.S. vozeći se na mjestu suvozača u p.m.v. marke „Mercedes“, reg. br. T40-A-000, kojim je upravljao njegov sin S.A., prolazio prilaznim putem ka svojoj kući, a pored ugostiteljskog objekta vlasništvo P.F., koji je sjedio u bašti, stao sa vozilom a P.F. sa udaljenosti od 3 m pištoljem marke Magnum, cal 357, fabr. br. CBT 1729, ispalio jedan metak u pravcu S.S. koji ga je pogodio u dio desne prednje regije i nanio mu povredu u vidu prostrelne rane sa prelomom desne ključne kosti, koje povrede su teške“, čime je počinio krivično djelo ubistva iz člana 166. stav 1. u vezi sa članom 28. KZ FBiH. Osnovano žalbe ukazuju da je ovakva izreka presude nerazumljiva, da u sebi ne sadrži subjektivne elemente koji određuju krivično djelo za koje je optuženi oglašen krivim i da se stoga presuda ne može pravno definisati na način kako je to uradio prvostepeni sud. Žalbe saglasno ukazuju na činjenicu da je prvostepeni sud iz činjeničnog opisa optužnice Kantonalnog tužiteljstva u Sarajevu izostavio riječi „u namjeri da ga liši života“, a da takvo izostavljanje navedenih obilježja krivičnog djela prvostepeni sud nije obrazložio u prvostepenoj presudi. Određivanje subjektivnih elemenata krivičnog djela ubistva koje je optužnicom stavljeno na teret optuženom predstavlja bitno obilježje tog krivičnog djela, koje uz navođenje objektivnih radnji koje optuženi preduzima predstavlja nephodan uslov da bi se određeno ponašanje moglo pravno kvalifikovati kao krivično djelo ubistva iz člana 166. KZ FBiH, pa izostanak ovog subjektivnog elementa čini izreku presude nerazumljivom. Osnovano ukazuju žalbe da je posljedica nerazumljivosti izreke presude to da je nejasno koje krivično djelo je optuženi počinio, jer se samo na osnovu objektivnih obilježja djela sadržanih u izreci prvostepene presude, radnje optuženog mogu pravno kvalifikovati kao neko drugo krivično djelo, i to prema navodima žalbi kao krivično djelo teške tjelesne povrede iz člana 172. KZ FBiH. Nadalje, žalbe osnovano ukazuju da prvostepeni sud ne daje nikakve razloge za izostavljanje iz izreke presude riječi „u namjeri da ga liši života“, niti u izreci presude navodi bilo kakve druge riječi koje bi se odnosile na subjektivni odnos optuženog prema izvršenju djela, odnosno koje bi predstavljale subjektivne elemente krivičnog djela za koje je oglašen krivim. Okolnost da prvostepeni sud bez obrazloženja koje se tiče njegove odluke da iz izreke presude izostavi navedene riječi i bez promjene subjektivnih elemenata u izreci presude, u obrazloženju presude navodi da je optuženi prilikom izvršenja djela postupao sa eventualnim umišljajem ne dajući pri tome nikakve razloge za takav zaključak, ni u kom slučaju ne utiče na zaključak da je izreka presude nerazumljiva.

Obzirom na iznijete razloge žalbeni prigovori da je prvostepenom presudom počinjena bitna povreda odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH-izreka presude je nerazumljiva, su osnovani, te je stoga u skladu sa odredbom člana 330. ZKP FBiH prvostepeni sud žalbu tužitelja uvažio, žalbu branitelja djelimično uvažio, prvostepenu presudu ukinuo, predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno suđenje.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 K 016252 13 Kž 5 od 06.11.2014. godine).

17.

**Prekoračenje ovlaštenja koje sud ima po zakonu pri izricanju sigurnosne mjere
Član 313. tačka e) Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine**

UKOLIKO JE SUD OPTUŽENOM IZREKAO SIGURNOSNU MJERU OBAVEZNOG PSIHIJATRIJSKOG LIJEČENJA IZ ČLANA 74. STAV 1. KZ FBiH SAMO NA OSNOVU TOGA ŠTO JE OPTUŽENI DJELO UČINIO U STANJU SMANJENE URAČUNLJIVOSTI, UČINIO JE POVREDU KRIVIČNOG ZAKONA IZ ČLANA 313. TAČKA E) ZKP FBiH JER JE ODLUKOM O SIGURNOSNOJ MJERI PREKORAČIO OVLAŠTENJE KOJE SUD IMA PO ZAKONU.

Iz obrazloženja:

Naime, odredbom člana 74. stav 1. KZ FBiH propisano je da se sigurnosna mjera obaveznog psihijatrijskog liječenja izriče učinitelju krivičnog djela koji je krivično djelo učinio u stanju bitno smanjene ili smanjene uračunljivosti ako postoji opasnost da bi uzroci takvog stanja mogli i u buduće djelovati na učinitelja da učini novo krivično djelo. Prema tome, zakonom je izričito propisano da se ta sigurnosna mjera može izreći učinitelju samo ukoliko postoji opasnost da bi uzroci zbog kojih je djelo učinio u stanju bitno smanjene ili smanjene uračunljivosti mogli i u buduće djelovati na njega da učini novo krivično djelo.

Iz obrazloženja pobijane presude ... proizilazi da je prvostepeni sud tu sigurnosnu mjeru optuženom izrekao zbog toga što je djelo za koje je oglašen krivim optuženi učinio u stanju smanjene uračunljivosti. Prema tome, u konkretnom slučaju, nije utvrđeno da postoji opasnost da bi uzroci takvog stanja optuženog u vrijeme učinjenja djela mogli i u buduće djelovati na njega da učini novo krivično djelo. Pošto sud nije utvrdio da su ispunjeni svi zakonom propisani uvjeti za izricanje ove sigurnosne mjere, njeno izricanje optuženom se pokazuje kao povreda krivičnog zakona iz člana 313. tačka e) ZKP FBiH, učinjena na štetu optuženog i to tako što je prvostepeni sud, pri njenom izricanju, prekoračio ovlaštenje koje ima po zakonu. Pri tome je potrebno napomenuti da iz Nalaza i mišljenja tima vještaka koji su obavili psihijatrijsko vještačenje optuženog od 23.12.2013. godine proizilazi da optuženi I.A. ne boluje od trajne duševne bolesti niti od privremenog duševnog poremećaja, te da vještaci nisu predložili izricanje sigurnosne mjere obaveznog psihijatrijskog liječenja iz člana 74. KZ FBiH nego samo kontrolne preglede kod nadležnog psihijatra u pritvorskoj i zatvorskoj jedinici s obzirom da je optuženom predložena supstituciona metadonska terapija.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 04 0 K 005918 14 Kž od 21.05.2014. godine)

18.

Karakter oružanog sukoba kao odlučne činjenice

Član 142. stav 1. preuzetog Krivičnog zakona SFRJ i član 305. stav 7. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

UKOLIKO JE IZREKOM PRESUDE OPTUŽENI OGLAŠEN KRIVIM ŠTO JE KRŠENJEM DOPUNSKOG PROTOKOLA I UZ ŽENEVSKE KONVENCIJE OD 12. AUGUSTA 1949. GODINE O ZAŠTITI ŽRTAVA MEĐUNARODNIH ORUŽANIH SUKOBA ILI KRŠENJEM DOPUNSKOG PROTOKOLA II UZ ŽENEVSKE KONVENCIJE OD 12. AUGUSTA 1949. GODINE O ZAŠTITI ŽRTAVA NEMEĐUNARODNIH ORUŽANIH SUKOBA UČINIO KRIVIČNO DJELO RATNI ZLOČIN PROTIV CIVILNOG STANOVNIŠTVA IZ ČLANA 142. STAV 1. PREUZETOG KRIVIČNOG ZAKONA SFRJ, ONDA JE SUD U OBRAZLOŽENJU PRESUDE DUŽAN NAVESTI RAZLOGE KOJI SE ODOSE NA KARAKTER ORUŽANOG SUKOBA TOKOM KOJEG JE DJELO UČINJENO.

Iz obrazloženja:

Ovaj sud nalazi da se osnovano žalbama braniteljica optuženog O.N. ističe da pobijana presuda ne sadrži razloge koji se odnose na karakter oružanog sukoba. Naime, izrekom pobijane presude optuženi O.N. oglašen je krivim zbog kršenja člana 4. stav 1. i 2. tačka a) Dopunskog protokola II uz Ženevske konvencije od 12.08.1949. godine (kao i optuženi S.H. i A.A.). Taj protokol se odnosi na zaštitu žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba (u izreci pobijane presude je pogrešno navedeno da se on odnosi na zaštitu žrtava međunarodnih oružanih sukoba). Kako se Dopunski protokol II odnosi na zaštitu žrtava nemeđunarodnih oružanih sukoba, prvostepeni sud je bio dužan, u skladu sa članom 305. stav 7. ZKP FBiH, u obrazloženju svoje presude navesti razloge na osnovu kojih je utvrdio da se radilo o takvom oružanom sukobu jer je to uvjet za oglašavanje optuženog krivim zbog kršenja odredaba tog dopunskog protokola. Budući da je to propustio učiniti, prvostepeni sud je i na taj način učinio bitnu povredu odredba krivičnog postupka iz člana 312. stav 1. tačka k) ZKP FBiH. Istovremeno, ovaj sud nalazi da su razlozi zbog kojih je uvažio pomenute žalbene navode braniteljica optuženog O.N. od koristi i za saoptužene S.H. i A.A, koji nisu podnijeli žalbe u tom pravcu, pa je, u skladu sa članom 324. ZKP FBiH, postupio po službenoj dužnosti kao da takve žalbe postoje.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 03 0 K 006506 14 Kž 2 od 14.05.2013. godine)

19.

Izmjena optužnice

Član 290. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

IZMJENA OPTUŽNICE NA GLAVNOM PRETRESU NA NAČIN DA JE ČINJENIČNO STANJE IZNESENO U IZMIJENJENOJ OPTUŽNICI NEPOVOLJNIJE ZA OPTUŽENOG OD ONOG IZ POTVRĐENE OPTUŽNICE, NE MOŽE PREDSTAVLJATI POVREDU ČLANA 290. ZKP FBiH POD UVJETOM DA SE NE RADI O OPTUŽBI ZA NOVO KRIVIČNO DJELO.

Iz obrazloženja:

Neosnovano se žalbom braniteljica optuženog O.N. tvrdi da je prvostepeni sud učinio bitnu povredu odredaba krivičnog postupka iz člana 312. stav 2. u vezi sa članom 290. ZKP

FBiH time što je dopustio kantonalnoj tužiteljici da na glavnom pretresu izmijeni optužnicu na način da u činjeničnom opisu optužnice doda nove kriminalne količine. Ovaj sud, naime, nalazi da je optužnica akt tužitelja i da je tužitelj taj koji je ovlašten da u skladu sa rezultatima dokaznog postupka, a na osnovu člana 290. ZKP FBiH, izvrši izmjenu činjeničnog opisa djela u optužnici na način na koji on smatra da izvedeni dokazi ukazuju da se događaj odigrao. U tom smislu, tužitelj je ovlašten i da vrši izmjenu činjeničnog stanja iznesenog u optužnici na način koji je nepovoljniji za optuženog. S druge strane, dužnost je suda da, kada je riječ o ponovljenom postupku do kojeg je došlo uvažavanjem žalbi odbrane, vodi računa o pravilu zabrane reformatio in peius i, u skladu sa tim, donese presudu. Stoga, sama izmjena optužnice na glavnom pretresu na način da je izmijenjeno činjenično stanje izneseno u optužnici nepovoljnije za optuženog od onog iz potvrđene optužnice, ne može predstavljati povredu člana 290. ZKP FBiH pod uvjetom da se ne radi o optužbi za novo krivično djelo.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine, broj 03 0 K 006506 14 Kž 2 od 14.05.2013. godine)

20.

Uvjeti za nepravu ponavljanje krivičnog postupka

Član 340a. stav 1. Zakona o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

ODREDBOM ČLANA 340A. STAV 1. ZKP FBiH PROPISANO JE DA SE PRAVOSNAŽNA PRESUDA MOŽE PREINAČITI I BEZ PONAVLJANJA KRIVIČNOG POSTUPKA AKO JE U DVJEMA PRESUDAMA ILI U VIŠE PRESUDA PROTIV ISTOG OSUĐENOG PRAVOSNAŽNO IZREČENO VIŠE KAZNI, A NISU PRIMIJENJENE ODREDBE O ODMJERAVANJU JEDINSTVENE KAZNE ZA DJELA U STICAJU. IZ ODREDBE, DAKLE, PROIZILAZI DA ĆE SE PRAVOSNAŽNE PRESUDE PREINAČITI I BEZ PONAVLJANJA KRIVIČNOG POSTUPKA AKO SU PRILIKOM NJIHOVOG IZRICANJA POSTOJALI UVJETI ZA PRIMJENU ODREDBA O ODMJERAVANJU JEDINSTVENE KAZNE ZA DJELA U STICAJU, A TE ODREDBE NISU PRIMIJENJENE. STOGA JE, ZA DONOŠENJE ZAKLJUČKA DA LI JE ZAHTEJ ZA NEPRAVO PONAVLJANJE KRIVIČNOG POSTUPKA OSNOVAN ILI NE, POTREBNO UTVRDITI NE SAMO DA LI SU PRAVOSNAŽNO IZREČENE KAZNE ZATVORA IZDRŽANE NEGO I KADA SU IZDRŽANE JER OD TOGA ZAVISI ODGOVOR NA PITANJE DA LI SU PRI IZRICANJU NEKE OD PRAVOSNAŽNIH PRESUDE NA KOJE SE ZAHTEJ ODNOSI POSTOJALI UVJETI ZA PRIMJENU ODREDBA O ODMJERAVANJU JEDINSTVENE KAZNE ZA DJELA U STICAJU.

Iz obrazloženja:

Iz obrazloženja pobijanog rješenja proizilazi da se zahtjev osuđenog za nepravu ponavljanje krivičnog postupka odnosio na pravomoćne presude Kantonalnog suda u Sarajevu broj 09 0 K 016856 13 K od 10.01.2013. godine, kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od tri godine i šest mjeseci i Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 K 152534 10 K od 19.10.2010. godine, kojom je osuđen na kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci, te na pravomoćno rješenje Općinskog suda u Sarajevu broj 65 0 K 124096 12 Kv od 29.02. 2012. godine, kojim mu je

novčana kazna u iznosu od 500,00 KM, izrečena pravomoćnom presudom istog suda broj 65 0 K 124096 10 K od 07.06.2011. godine, zamijenjena kaznom zatvora u trajanju od pet dana.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja takođe proizilazi da je zahtjev osuđenog za nepravu ponavljanje krivičnog postupka odbijen zbog toga što je sud utvrdio da je osuđeni izdržao kazne zatvora u trajanju od šest mjeseci i u trajanju od pet dana, izrečene pomenutim pravomoćnim odlukama Općinskog suda u Sarajevu, te da zbog toga nisu ispunjeni uvjeti za nepravu ponavljanje krivičnog postupka.

Pobijajući prvostepeno rješenje, osuđeni u žalbi ističe da je prvostepeni sud učinio povredu propisa jer se pri nepravom ponavljanju krivičnog postupka uzimaju u obzir i izdržane kazne zatvora pod uvjetima i na način propisan zakonom.

Ovi žalbeni navodi osuđenog su osnovani.

Odredbom člana 340a. stav 1. ZKP FBiH propisano je da se pravosnažna presuda može preinačiti i bez ponavljanja krivičnog postupka ako je u dvjema presudama ili u više presuda protiv istog osuđenog pravosnažno izrečeno više kazni, a nisu primijenjene odredbe o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju. Iz odredbe, dakle, proizilazi da će se pravosnažne presude preinačiti i bez ponavljanja krivičnog postupka ako su prilikom njihovog izricanja postojali uvjeti za primjenu odredaba o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju, a te odredbe nisu primijenjene. Stoga je, za donošenje zaključka da li je zahtjev za nepravu ponavljanje krivičnog postupka osnovan ili ne, potrebno utvrditi ne samo da li su pravosnažno izrečene kazne zatvora izdržane nego i kada su izdržane jer od toga zavisi odgovor na pitanje da li su pri izricanju neke od pravosnažnih presude na koje se zahtjev odnosi postojali uvjeti za primjenu odredaba o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju.

Sljedstveno tome, i u konkretnom slučaju je bilo potrebno utvrditi da li je prilikom izricanja posljednje kazne zatvora osuđenom, a to je kazna koja je izrečena presudom Kantonalnog suda u Sarajevu od 10.01.2013. godine, bilo uvjeta za izricanje jedinstvene kazne primjenom odredaba o odmjeravanju kazne za djela učinjena u sticaju. Da li su pak bili ispunjeni ti uvjeti zavisi od toga da li su ranije pravosnažno izrečene kazne zatvora u trenutku izricanja te presude bile izdržane ili ne.

Prvostepeni sud je utvrdio da je kaznu zatvora u trajanju od šest mjeseci, izrečenu ranije navedenom presudom Općinskog suda u Sarajevu, osuđeni izdržao dana 22.08.2011. godine. Iz toga proizilazi da u vrijeme izricanja presude Kantonalnog suda u Sarajevu od 10.01.2013. godine nije bilo mjesta uzimanju kao utvrđene i te kazne zatvora i primjeni, u odnosu na nju i kaznu iz presude Kantonalnog suda u Sarajevu, odredaba o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju.

Međutim, prvostepeni sud je propustio utvrditi kada je osuđeni izdržao kaznu zatvora u trajanju od pet dana, koja je izrečena pomenutim rješenjem Općinskog suda u Sarajevu i, sljedstveno, da li je u vrijeme izricanja presude Kantonalnog suda u Sarajevu od 10.01.2013. godine bilo mjesta uzimanju kao utvrđene i te kazne zatvora i primjeni, u odnosu na nju i kaznu iz presude Kantonalnog suda u Sarajevu, odredaba o odmjeravanju jedinstvene kazne za djela u sticaju.

Iz tog razloga odbijanje zahtjeva osuđenog za nepravu ponavljanje krivičnog postupka se za sada pokazuje kao preuranjeno i protivno odredbi člana 340a. stav 1. ZKP FBiH, pa je ovaj sud, na osnovu člana 337. stav 3. ZKP FBiH, donio rješenje kojim je uvažio žalbu osuđenog, pobijano rješenje ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno odlučivanje.

Prilikom ponovnog odlučivanja prvostepeni sud će otkloniti propust na koji je ukazano ovim rješenjem, pa će, nakon savjesne ocjene svih relevantnih okolnosti, moći donijeti pravilnu i na zakonu osnovanu odluku.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 K 016856 14 Kž od 07.08.2014. godine)

GRADANSKO PRAVO

STVARNO PRAVO

21.

Evropska konvencija o ljudskim pravima

Član 1. Protokola 1

KADA JE U PITANJU POTRAŽIVANJE NAKNADE ZBOG FAKTIČKI IZVRŠENE EKSPROPRIJACIJE, TADA ZAHTJEV ZA ISPLATU NAVEDENE NAKNADE NE PODLIJEŽE ZASTARI, JER SE NE RADI O ZAHTJEVU ZA NAKNADU ŠTETE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 P 002384 12 Rev od 04.04.2013. godine).

22.

Član 8. Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta

OKOLNOST DA NIJE IZVRŠEN ZEMLJIŠNO-KNJIŽNI PRENOS, ODNOSNO DA NACIONALIZACIJA NIJE PROVEDENA U ZEMLJIŠNIM KNJIGAMA, NEMA UTICAJ NA PRAVNE POSLJEDICE NACIONALIZACIJE. NEKRETNINA OBUHVAĆENA NACIONALIZACIJOM PO SAMOM ZAKONU POSTAJE DRŽAVNO VLASNIŠTVO, A PRIJAŠNJI SUVLASNICI PRESTAJU BITI SUVLASNICI NEKRETNINA.

Iz obrazloženja

Prije svega, ovaj sud naglašava da su predmetne nekretnine nacionalizovane na temelju čl. 8. Zakona o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta danom stupanja na snagu tog zakona, 26.12.1958. godine, kako je konstatovano u rješenju Službe za imovinsko-pravne, geodetske poslove i katastar Općine Stari Grad Sarajevo od 19.12.2006. godine. Nekretnine na koje se odnosio Zakon o nacionalizaciji na dan stupanja na snagu tog zakona prestale su biti privatno vlasništvo, postale su društveno vlasništvo. Rješenje o nacionalizaciji ima deklaratorni značaj jer se rješenjem utvrđuje da je nacionalizacija određenih nekretnina izvršena. Za predmetni slučaj od značaja je činjenica da li je nacionalizacija izvršena, a što je utvrđeno provedenim dokazima. S obzirom da se radi o zemljištu koje je obuhvaćeno Odlukom o određivanju užeg građevinskog rejona na jedinstvenom području grada, da iz nalaza vještaka geometra slijedi da na foto planovima iz 1954. godine ne postoji parcela kč. 23, da je pripojena ulici

Hadžiristića, da je danas parking prostor u centru grada, ovaj sud ocjenjuje pravilnim zaključak prvostepenog suda da je nacionalizacija izvršena.

Okolnost da nije izvršen zemljišnoknjižni prenos, odnosno da nacionalizacija nije provedena u zemljišnim knjigama, nema uticaja na pravne posljedice nacionalizacije, odnosno ne dovodi u pitanje ostvarenja nacionalizacije.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 055604 12 Rev od 29.11.2013. godine).

OBLIGACIONO PRAVO – OPŠTI DIO

23.

Član 18. stav 1., član 54. stav 1. i član 172. Zakona o obligacionim odnosima

KADA JE U PITANJU RUŠENJE BESPRAVNO SAGRAĐENOG OBJEKTA, ČIJE SE RUŠENJE PROVODI PRINUDNIM PUTEM U POSTUPKU ADMINISTRATIVNOG IZVRŠENJA NA OSNOVU VALJANOG IZVRŠNOG NASLOVA, TADA TO RUŠENJE TREBA OBAVITI SA PAŽNJOM DOBROG DOMAĆINA, ODNOSNO TAKO DA ZA VLASNIKA NASTANE ŠTO JE MOGUĆE MANJA ŠTETA.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 22 0 P 004593 13 Rev od 07.10.2014. godine).

OBLIGACIONO PRAVO - NAKNADA ŠTETE

24.

Član 200. Zakona o obligacionim odnosima

KAD RADNIKU PRESTANE RADNI ODNOS NAKON OTVARANJA STEČAJNOG POSTUPKA NAD PREDUZEĆEM ODLUKOM STEČAJNOG UPRAVNIKA I KADA MU SE U STEČAJNOM POSTUPKU PRIZNAJU POTRAŽIVANJA NA IME NEISPLAĆENIH PLAĆA RADNIK NE MOŽE OSNOVANO TUŽBOM PRED NADLEŽNIM SUDOM POTRAŽIVATI NAKNADU ZA NEMATERIJALNU ŠTETU U OBLIKU PRETRPLJENIH DUŠEVNIH BOLOVA ZBOG UMANJENJA OPĆE ŽIVOTNE AKTIVNOSTI ZBOG PRESTANKA RADNOG ODNOSA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 049949 13 Rev od 14.01.2014. godine).

25.

Član 154., 158. i 173. Zakona o obligacionim odnosima

POZIVANJE NA SLUŽENJE VOJNOG ROKA ILI SAMO SLUŽENJE VOJNOG ROKA NE MOŽE SE SMATRATI ŠTETNOM RADNJOM, KAO ŠTO NI OKOLNOST DA SE DUŠEVNA BOLEST KOD TUŽITELJA ISPOLJILA ZA VRIJEME SLUŽENJA VOJNOG ROKA, SAMA PO SEBI, NE MOŽE ZASNOVATI ODŠTETNU ODGOVORNOST FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, UKOLIKO TA BOLEST NIJE PROUZROKOVANA ODNOSOM NADLEŽNIH PREMA OŠTEĆENOM ZA VRIJEME SLUŽENJA VOJNOG ROKA ILI NEKOM TRAUMOM ODNOSNO STRESNOM SITUACIJOM ZA KOJU BI ODGOVARALA FEDERACIJA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 39 0 P 002222 14 Rev od 10.07.2014. godine).

26.

Član 172. Zakona o obligacionim odnosima

Član 78. Zakona o upravi

Član 108. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

NITI JEDNA ODREDBA NAŠEG POZITIVNOG PRAVA, PA TAKO NI ODREDBA ČLANA 172. ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA, NE PROPISUJE NAMJERU ILI GRUBU NEPAŽNJU KAO POSEBNU PRETPOSTAVKU ZA POSTOJANJE NEZAKONITOG ILI NEPRAVILNOG RADA TIJELA ORGANA UPRAVE.

NEZAKONIT ILI NEPRAVILAN RAD TREBA SHVATITI KAO PONAŠANJE SUPROTNO ZAHTEJUVI KOJI BI U JAVNOM INTERESU VALJALO OSTVARITI NORMALNIM OBAVLJANJEM SLUŽBE ILI DJELATNOSTI, ILI KAO ONAJ RAD KOD KOGA POSTOJI ZNAČAJNO ODSUPANJE OD UOBIČAJENOG POSTUPANJA, PRI ČEMU NIJE NEOPHODNO POSTOJANJE VOLJE ILI PRISTANKA NA NANOŠENJE ŠTETE TREĆIM LICIMA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 53 0 P 006887 13 Rev od 15.07.2014. godine).

27.

Član 180. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

ODLUČNA ČINJENICA ZA UTVRĐIVANJE PASIVNE LEGITIMACIJE PO ODREDBI ČLANA 180. STAV 1. ZAKONA O OBLIGACIONIM ODNOSIMA JE ČIJI SU ORGANI PO VAŽEĆIM PROPISIMA BILI DUŽNI DA SPRIJEČE AKTE TERORA I NASILJA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 56 0 P 019968 12 Rev od 12.12.2013. godine).

28.

Član 185. u vezi sa članom 189. stav 3. Zakona o obligacionim odnosima

UKOLIKO JE PRILIKOM GRADNJE GRAĐEVINA DOŠLA DO PROTIVPRAVNOG ZADIRANJA U TUĐI ZRAČNI PROSTOR, USLJED ČEGA VLASNIK KRIVICOM GRADITELJA NIJE MOGAO KORISTITI SVOJU NEKRETNINU U PUNOM OBIMU, VLASNIKU PRIPADA PRAVO NA NAKNADU ŠTETE ZBOG UMANJENJA VRIJEDNOSTI NJEGOVE NEKRETNINE ILI ZBOG GUBITKA KORISTI KOJU BI ON OSTVARIO PO REDOVNOM TOKU STVARI.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 49. stav 1. Zakona o vlasničko-pravim odnosima propisano je da ako treća osoba protivpravno uznemirava vlasnika ili pretpostavljenog vlasnika na drugi način, a ne oduzimanjem stvari, vlasnik odnosno pretpostavljeni vlasnik imaju pravo tužbom zahtijevati da to uznemiravanje prestane. Stavom drugim istog zakonskog člana propisano je da kad je uznemiravanje iz stava jedan ovog člana prouzrokovana šteta, vlasnik i pretpostavljeni vlasnik imaju pravo zahtijevati naknadu štete po općim pravilima o naknadi štete.

Prema stanovištu izraženom u sudskoj praksi podizanje balkona ili dijela krova iznad zemljišta u vlasništvu druge osobe može predstavljati uznemiravanja vlasnika tog zemljišta u smislu člana 49. Zakona o vlasničko-pravnim odnosima.

Treća osoba koja neosnovano uznemirava vlasnika jeste svaki onaj koji je izvršio čin smetanja, onaj po čijem nalogu je smetanje izvršeno kao i onaj u čiju je korist određena radnja obavljena, a on tu korist odobri ili se njome direktno ili indirektno koristi.

U konkretnom slučaju, imajući u vidu utvrđeno činjenično stanje, nema osnova za zaključak da tuženi imaju status trećih osoba u smislu člana 49. Zakona o vlasničko-pravnim odnosima koji su izvršili čin neosnovanog uznemiravanja prava vlasništva tužitelja.

Ukoliko nema konkretnih ograničenja u upotrebi stvari tada nema ni uznemiravanja prava vlasništva. Iz nalaza vještaka građevinske struke proizilazi da je stambeno-poslovni objekt tužitelja još uvijek nedovršen i da se kao takav ne može koristiti, pri čemu stambena zgrada u kojoj se nalaze stanovi tuženih ne predstavlja bilo kakvu smetnju za korištenje stambeno-poslovnog objekta tužitelja. Iz navedenog nalaza takođe proizilazi da između navedenih objekata postoji slobodna neizgrađena parcela trapezastog oblika ukupne površine od 23,80 m², čiji je vlasnik tužitelj, koju nadvisuje balkon tuženih, ali se pri tome isti nalazi na dovoljnoj visini od kote terena tako da se navedeni dio parcele tužitelja slobodno može koristiti za prolaz.

Neosnovano revident insistira na tvrdnji da nikada nije izvršena legalizacija stambene zgrade u kojoj tuženi imaju stanove. Da li je neki objekt građen u skladu sa građevinskom dozvolom ili ne je pitanje upravnog postupka, a okolnost eventualne bespravne gradnje, sama po sebi, ne znači automatski i čin uznemiravanja susjedne nekretnine.

Balkoni tuženih i krov pretstavljaju konstruktivni dio zgrade, kao građevinskog objekta, pa stoga tužitelj u ovoj parnici ne može sa osnova odredbe člana 49. Zakona o vlasničko-pravnim

odnosima zahtijevati uklanjanje balkona i dijela krova, kako su to pravilno u razlozima svojih odluka zaključili i nižestepeni sudovi.

Ukoliko je prilikom gradnje građevina došla do zadiranja u tuđi zračni prostor, uslijed čega vlasnik krivicom graditelja nije mogao koristiti svoju nekretninu u punom obimu, vlasniku pripada pravo na naknadu štete zbog umanjnja vrijednosti njegove nekretnine ili zbog gubitka koristi koju bi on ostvario po redovnom toku stvari. Za postojanje izgubljene koristi nije dovoljno subjektivno predviđanje i očekivanje već i objektivna mogućnost da bi korist odnosno dobit nastala (član 185. u vezi sa članom 189. stav 3. ZOO).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 68 0 P 004072 13 Rev od 11.02.2014. godine).

29.

Član 201. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

PRILIKOM ODREĐIVANJA VISINE PRAVIČNE NOVČANE NAKNADE ZA DUŠEVNE BOLOVE KOJE DJECA TRPE ZBOG SMRTI RODITELJA RELEVANTNO JE DA LI SU SE U MOMENTU SAZNAVANJA ZA SMRT RODITELJA NALAZILI NA VASPITANJU I IZDRŽAVANJU KOD RODITELJA.

Iz obrazloženja:

Osnovano tužitelji S.M., Đ.M. i S.M. udata H. prigovaraju da je drugostepeni sud pogrešno primjenio materijalno pravo, odredbu člana 200. ZOO i Orjentacione kriterije i iznose za utvrđivanje visine pravične novčane naknade nematerijalne štete usvojene na sjednici Građanskog odjeljenja Vrhovnog suda F BiH održanoj dana 20.02.2006. godine, kada je odbio zahtjev ovih tužitelja za naknadu nematerijalne štete na ime duševnih bolova zbog smrti oca preko dosuđenih 12.000,00 KM za svakog od ovih tužitelja do traženih 20.000,00 KM (osnov tužbenog zahtjeva nije sporan u ovoj fazi revizijskog postupka). Osnovano revizija ukazuje da su u vrijeme smrti oca ovi tužitelji bili maloljetni i da su se nalazili na vaspitanju i izdržavanju kod roditelja, a tužitelji duševnu bol zbog smrti oca trpe od momenta smrti, pa je irelevantno što su ovi tužitelji u vrijeme donošenja prvostepene presude bili punoljetni i što se u tom momentu ne bi nalazili na vaspitanju i izdržavanju kod oca da je živ. Stoga po ocjeni ovog suda pravična novčana naknada za pretrpljene duševne bolove zbog smrti oca iznosi po 20.000,00 KM za svakoga od ovih tužitelja, koliko je i traženo tužbenim zahtjevom, pa je djelimičnim uvažavanjem revizije ovih tužitelja valjalo odlučiti kao u stavu prvom izreke ove presude, a na osnovu odredbe člana 250. stav 1. ZPP.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 33 0 P 031903 14 Rev od 03.07.2014. godine).

30.

Član 88. Zakona o osiguranju imovine i lica

KADA JE DOMAĆE OSIGURANJE (U KONKRETNOM PREDMETU TUŽENI „UNIQA OSIGURANJE“) IMALO SAMO OVLAŠTENJE DA U VANSUDSKOM POSTUPKU OBRADI I LIKVIDIRA U ULOZI KORESPODENTA ŠTETU, TO NE MOŽE UTICATI NA MATERIJALNO-PRAVNI ODNOS U POGLEDU STVARNE LEGITIMACIJE TUŽENOG KAO ČLANA BIROA U NASTALOM SUDSKOM SPORU, PA JE ZA NAKNADU ŠTETE PASIVNO LEGITIMISAN BIRO ZELENE KARTE, KAO OBVEZNIK OSIGURANJA.

Iz obrazloženja:

U toku postupka bilo je sporno da li tuženi („Uniqa osiguranje“ d.d. Sarajevo) odgovara za predmetnu štetu koju je prouzrokovalo vozilo strane registarske oznake, a koje je posjedovalo policu inostranog osiguravajućeg društva SALZBURGER LANDES-VERSICHERUNG.

Prema članu 88. Zakona o osiguranju imovine i lica („Službene novine FBiH“, br. 2/95) propisano je da oštećena osoba, kojoj je šteta nanesena upotrebom vozila sa inostranom registracijom za koje postoji valjana međunarodna isprava ili dokaz o postojanju osiguranja od automobilske odgovornosti iz člana 85. stav 1. ovog zakona, podnosi odštetni zahtjev Birou za osiguranje. Stavom 2. te zakonske odredbe propisano je da obradu i isplatu ovih šteta Biro za osiguranje može povjeriti svojim članovima ili specijaliziranim organizacijama koji su dužni odštetni zahtjev obraditi i likvidirati u skladu sa međunarodnim sporazumima o osiguranju motornih vozila.

Kritski sporazum je, kao i Statut Biroa zelene karte regulisao da se odštetni zahtjevi u vezi šteta koje se dese na teritoriji Bosne i Hercegovine i koje prouzrokuju vozila koja su osigurana kod inostranih osiguravajućih društava podnose Birou zelene karte Bosne i Hercegovine koje je jedino ovlašteno tijelo koje vrši naknadu štete koje prouzrokuju vozila inostranih osiguravajućih društava. Biro zelene karte u Bosni i Hercegovini, osnovan je kao profesionalna organizacija koja predstavlja osiguravajuća društva Bosne i Hercegovine u sistemu zelene karte kako je to definisao savjet biroa Kritskim sporazumom. Biro pruža dvostruko jemstvo i to: jemstvo u svojoj državi da će strani osiguravač poštovati pravo koje se primjenjuje u toj zemlji, te oštećenim osobama naknaditi štetu u okviru propisanih svota te zemlje i jemstva Biroa posjećene zemlje za obavezu svog člana koji pokriva odgovornost za štete nastale trećim osobama upotrebom motornog vozila koje je sudjelovalo u nezgodi, dakle, u Bosni i Hercegovini to je Biro zelene karte. Dakle, u pogledu obrade odštetnih zahtjeva u vanskodskom postupku Biro može povjeriti svojim članovima, ali u sudskom postupku Biro je jedini odgovoran (pasivno legitimisan) za naknadu štete, a ne domaće osiguranje.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 17 0 P 005163 13 Rev od 27.02.2014. godine).

PRIVREDNO PRAVO

31.

Član 253. stav 1. u vezi sa stavom 4. tačka 1. Zakona o privrednim društvima i član 39. Međunarodnog računovodstvenog standarda.

PRAVIČNA TRŽIŠNA VRIJEDNOST DIONICA U SLUČAJU KADA NIJE BILO PROMETA DIONICA NA BERZI (AKTIVNOG TRŽIŠTA) U PERIODU OD DANA OBJAVLJIVANJA DATUMA ODRŽAVANJA SKUPŠTINE DO DATUMA ODRŽAVANJA SKUPŠTINE SE ODREĐUJE NA OSNOVU ODREDBI KOJE SE ODOSE NA NEAKTIVNO TRŽIŠTE, PRIMJENOM TEHNIKE PROCJENE. DAKLE, UZIMA SE PROSJEK PROMETA DIONICA ZA CIJELI PERIOD PROMETA ZATVORENOG TIP A ČIJA JE VRIJEDNOST UTVRĐENA OD STRANE SKUPŠTINE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 51 0 Ps 022257 13 Rev od 26.12.2013. godine).

STAMBENO PRAVO

32.

Član 10. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo

PRAVO TUŽITELJICE I NJENOG SUPRUGA NA STANU IZ OSNOVA DUGOROČNOG ZAKUPA STANA PREMA ODREDBAMA ZAKONA O STANOVANJU R. SRBIJE, KOJI STAN SU BRAČNI DRUGOVI OTKUPILI OD ZAKUPODAVCA POD POSEBNIM USLOVIMA POVOLJNIJIM OD TRŽIŠNIH, ODGOVARA PRAVU KOJE SE MOŽE IZJEDNAČITI SA STANARSKIM PRAVOM, A ŠTO JE SMETNJA ZA OTKUP STANA U FEDERACIJI BOSNE I HERCEGOVINI PREMA ODREDBAMA ZAKONA O PRODAJI STANOVA NA KOJIMA POSTOJI STANARSKO PRAVO.

Iz obrazloženja:

Sporno pitanje, koje se pojavljuje i u ovoj, revizijskoj, fazi postupka jeste pitanje da li su tužiteljica i njen suprug u R. Srbiji, gdje su boravili nakon napuštanja stana u Federaciji BiH, stekli novo stanarsko pravo ili pravo koje odgovara tom pravu, sticanjem novog stana, a što je smetnja za otkup predmetnog stana, prema odredbi čl. 10. Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, koji propisuje da nositelj stanarskog prava, njegov supružnik ili član obiteljskog domaćinstva mogu pod uvjetima iz tog zakona otkupiti samo jedan stan, te da je ugovor zaključen suprotno odredbi iz st. 1. tog člana ništavan.

U ponovljenom postupku pred nižestepenim sudovima je utvrđeno da je Ugovorom o otkupu stana (jednokratnom isplatom) zaključenim između Republike Srbije – Ministarstvo odbrane – Vojnograđevinski centar „Beograd“ iz Beograda kao prodavca i N.M. (supruga tužiteljice) kao kupca 07.11.2006. godine, kupac kupio dvosoban stan br. 91, površine 58,40 m² na 15. spratu stambene zgrade u ul. K. trg br. ... Z. za

kupoprodajnu cijenu, koja na dan 30.01.2003. godine iznosi 552.117,08 dinara i koja je utvrđena poslije propisanih umanjena, saglasno obračunu cijene koji je uručen kupcu (sastavni dio ugovora je obračun ugovorne cijene stana). Iz ugovora o otkupu stana (čl. 1.) slijedi da je prodavac nosilac prava raspolaganja na stanu koji je koristio kupac kao zakupac po Ugovoru o zakupu stana br. 11363 – 2/02 zaključenom 21.01.2003. godine. Na osnovu ugovora o otkupu stana na predmetnom stanu u zk.ul.br. 8292 ko Zemun u vlasničkom B listu pod rednim br. 1 upisano je državna svojina RS, a pod br. 2. kao sopstvenik stana br. 91 upisan je N.M.

Pozivajući se na odredbe čl. 16. i 30. Zakona o stanovanju Republike Srbije (Službeni glasnik RS br. 50/92, 76/92, 84/92, 33/93, 53/93, 67/93, 46/94, 47/94, 48/94, 44/95, 49/95, 16/97, 46/98, 26/01, 101/05 i 99/11), koji je stupio na snagu 02.08.1992. godine, nižestepeni sudovi zaključuju da tužiteljica i njen suprug nisu stekli, niti su mogli steći stanarsko pravo na stanu u R. Srbiji, zbog čega da je osnovan tužbeni zahtjev tužiteljice za kupovinu stana koji je predmet ovog spora.

Čl. 5. Zakona o stanovanju R Srbije propisano je da se stambene zgrade i stanovi koriste po osnovu prava svojine na stanu i po osnovu zakupa.

Prema odredbi čl. 7. Zakona o stanovanju o zakupu stana zaključuje se ugovor između vlasnika stana, odnosno nosioca prava raspolaganja na stanu u društvenoj svojini, kao zakupodavca i lica koje zakupljuje stan, zakupac.

Čl. 16. u stavu 1. istog zakona propisuje da su nosilac prava raspolaganja na stanu u društvenoj svojini i vlasnik stana u državnoj svojini dužni da nosiocu stanarskog prava, odnosno zakupcu koji je to svojstvo stekao do dana stupanja na snagu ovog zakona, na njegov zahtjev u pismenoj formi omogućiti otkup stana koji koristi pod uslovima propisanim ovim zakonom.

Čl. 30. Zakona o stanovanju propisuje da od dana stupanja na snagu tog zakona na stanu se ne može steći stanarsko pravo. Lica koja su do dana stupanja na snagu zakona stekla stanarsko pravo po ugovoru o korištenju stana, nastavljaju sa korištenjem stana po osnovu tih ugovora sa pravima i obavezama utvrđenim tim zakonom pod uslovima iz čl. 31. do 39. tog zakona.

Čl. 31. propisuje da ako nosilac stanarskog prava, koji je to pravo stekao do dana stupanja na snagu tog zakona, ne zaključi ugovor o otkupu stana do 31.12.1995. godine, nastavlja da koristi stan kao zakupac stana na neodređeno vrijeme (zakupac društvenog stana). Zakupac društvenog stana iz st. 1. tog člana može taj stan da otkupi po odredbama tog zakona.

Čl. 56. Zakona o stanovanju propisuje da se taj zakon primjenjuje na sve stanove koji se nalaze na teritoriji Republike.

I po ocjeni ovog suda iz navedenih odredbi Zakona o stanovanju R Srbije slijedi da tužiteljica i njen suprug, koji su stan u Srbiji koristili kao zakupci društvenog stana na neodređeno vrijeme po ugovoru zaključenom 29.01.2003. godine, nisu imali svojstvo nositelja stanarskog prava na stanu. Međutim, to ne znači da njihovo pravo na stanu iz osnova zakupa stana nije pravo koje odgovara pravu nositelja stanarskog prava, odnosno da zaključeni ugovor o zakupu stana predstavlja ugovor o zakupu propisan općim propisima, Zakonom o obligacionim odnosima.

Naprotiv, utvrđene činjenice iz ugovora o otkupu stana u Zemunu (sudovima nije predložen i ugovor o zakupu stana), sam naziv ugovora (stan je prodat putem otkupa), da je prodavac nosilac prava raspolaganja na stanu koji prodaje, ugovorna cijena utvrđena poslije propisanih umanjenja, saglasno obračunu cijene koji je uručen kupcu, upućuju na zaključak da je zakupac otkupio stan u kome je stanovao pod posebnim uslovima, povoljnijim od tržišnih.

Polazeći od navedenih zakonskih odredbi, prema kojima od 02.08.1992. godine nije bilo moguće steći stanarsko pravo u Srbiji, od kog vremena da se stanovi koriste po osnovu zakupa, da zakupodavac stana u društvenoj svojini prema odredbama Zakona o stanovanju može da otkáže ugovor o zakupu iz malog broja razloga (identičnih razlozima za otkaz ugovora o korištenju stana prema čl. 44. Zakona o stambenim odnosima Federacije BiH), da zakupac ne samo što može doživotno da koristi stan, već da poslije njegove smrti to pravo prelazi na članove njegovog porodičnog domaćinstva, kao i da može da otkupi državni ili društveni stan pod posebnim (povoljnijim) uslovima, ovaj sud zaključuje da se pravo tužiteljice i njenog supruga na stanu u Zemunu, kao pravo na dugoročan zakup stana može izjednačiti sa stanarskim pravom, odnosno da odgovara tom pravu.

Pri tome ovaj sud je imao u vidu i odredbu čl. 39e Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo kojom je regulisana druga pravna situacija vezana za tzv. vojne stanove, ali u kojoj je terminološki upotrijebljen odnos sticanja „novog stanarskog prava ili prava koje odgovara tom pravu“.

Kako je po ocjeni ovog suda tužiteljica stekla pravo na stanu koje odgovara stanarskom pravu i temeljem tog prava otkupila stan u Zemunu, tužiteljica ne može ostvariti i pravo na otkup stana u Mostaru, predmetnog stana, pa je ovaj sud djelimičnim usvajanjem revizije tuženog nižestepene presude preinačio kao u izreci ove presude, primjenom odredbe čl. 250. st. 1. Zakona o parničnom postupku.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 P 900694 13 Rev 2 od 21.11.2013. godine).

33.**Član 19. Zakona o stambenim odnosima**

ZAKLJUČENJEM BRAKA I ŽIVOTOM U BRAČNOJ ZAJEDNICI U STANU BRAČNI PARTNER U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 19. STAV 2. ZAKONA O STAMBENIM ODNOSIMA STEKAO JE SVOJSTVO SUNOSIOCA STANARSKOG PRAVA BEZ OBZIRA ŠTO JE DRUGI BRAČNI PARTNER ZAKLJUČIO UGOVOR O KORIŠTENJU TOG STANA PRIJE SKLAPANJA BRAKA. TRAJNIM PRESTANKOM KORIŠTENJA TOG STANA BRAČNI PARTNER JE U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 19. STAV 3. ZAKONA O STAMBENIM ODNOSIMA IZGUBIO SVOJSTVO SUNOSIOCA STANARSKOG PRAVA BEZ OBZIRA ŠTO BRAK NIJE RAZVEDEN.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 P 007754 14 Rev od 06.05.2014. godine).

34.**Član 2. stav 2. i član 55. do 58. Zakona o stambenim odnosima**

USPOSTAVLJANJE RAVNOTEŽE I PROPORCIONALNOSTI IZMEĐU LEGITIMNIH INTERESA VLASNIKA STANOVA I ZAŠTIĆENIH STANARA NE MOŽE SE IZVRŠITI KROZ INSTITUT NAKNADE ŠTETE I IZGUBLJENE KORISTI.

Iz obrazloženja:

U ovoj pravnoj stvari otvara se pitanje odnosa prava vlasnika stana, s jedne strane i korisnika stana (tzv. zaštićeni stanar), s druge strane, pri čemu vlasnici stana zahtijevaju plaćanje naknade za korištenje stana, zasnivajući taj zahtjev, između ostalog, i na pravu na mirno uživanje imovine.

Članom 2. stav 2. Zakona o stambenim odnosima¹ propisano je da građanin koji je do stupanja na snagu Zakona o stambenim odnosima stekao stanarsko pravo na stan u porodičnoj stambenoj zgradi, odnosno na posebnom dijelu zgrade (stan u svojini građana) ima sva prava i obaveze koje se ovim zakonom propisuju za nosioca stanarskog prava i članove njegovog porodičnog domaćinstva, odnosno korisnike stana, ako ovim zakonom nije drugačije određeno.

Prava vlasnika stana na kojem je stečeno stanarsko pravo regulisana su odredbama članova 55. do 58. Zakona o stambenim odnosima i svodila su se na pravo da se, po prestanku stanarskog prava zaštićenog stanara, useli u stan odnosno da od stambenog organa traži useljenje u svoj stan ili dio stana u slučaju kada nosiocu stanarskog prava ponudi u zamjenu stan po veličini i opremi srazmjerno dijelu stana koji stvarno koristi nosilac stanarskog prava sa članovima porodičnog domaćinstva.

Pravo vlasnika stana da traži useljenje u svoj stan nije derogirano Zakonom o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo². Istovremeno, odredbom člana 46. stav 1. tog zakona je

¹ „Službeni list SR BiH“ broj 13/74 do 36/89 i „Službene novine F BiH“ broj 11/98 i 19/99

² „Službene novine F BiH“ broj 77/97 do 72/08

propisano da se prestanak svih stanarskih prava nakon 06.12.2000. godine ne odnosi i na zaštićene stanare.

Odredbom člana 38. Zakona o stambenim odnosima bila je propisana obaveza nositelja stanarskog prava da za korištenje stana plaća stanarinu u skladu sa propisima skupštine opštine koja se u smislu stava 3. istog člana, u slučaju kada se ugovorne strane ne mogu sporazumijeti o visini stanarine prije potpisivanja ugovora o korištenju stana, može utvrditi i po stambenom organu na zahtjev jedne od ugovornih strana. Dakle, utvrđivanje stanarine je bilo normativno regulisano, kao i povećanje istih, zavisno od utvrđenog programa i politike cijena i to istovremeno za sve korisnike stanova.

Odlukom SIZ-a stanovanja je bilo propisano da se od sredstava ostvarenih iz stanarine u stambenoj zgradi izdvoji određeni procenat za investiciono i tekuće održavanje zgrade. Primjenom Zakona o prodaji stanova, čiji je cilj privatizacija društvene (državne) imovine i zabrana daljeg sticanja stanarskog prava kao posebnog socijalističkog kvazi-imovinskog prava, režim stanarine kao naknade za korištenje stana je prestao.

To je slučaj za sve otkupljene stanove za koje vlasnici stanova upraviteljima zgrade plaćaju određene mjesečne iznose za održavanje zajedničkih dijelova zgrade i upravljanje zgradom u skladu sa odredbom člana 42. Zakona o prodaji stanova.

Nakon donošenja Zakona o prodaji stanova nisu donesene odluke o visini stanarine za nosioce stanarskog prava koji su to pravo zadržali na stanovima u privatnom vlasništvu, niti je zakonom uređeno pitanje visine naknade za najam stanova.

Članom 6. stav 2. Zakona o vlasničko-pravnim odnosima³ propisano je da vlasnik ima pravo na punu naknadu za ograničeno ili oduzeto pravo vlasništva.

Zaštićeni stanari stanuju u stanovima u privatnom vlasništvu, a da ne plaćaju naknadu za korištenje tih stanova.

Kod takvog stanja stvari za ovaj revizijski sud je nesporno da je narušena ravnoteža između legitimnih interesa vlasnika stanova (tužitelji) i zaštićenih stanara (tužena), jer su vlasnici stanova ograničeni u korištenju svoje imovine i pravu da iz te imovine izvlače profit, što predstavlja kršenje člana 1. Protokola I uz Konvenciju za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda.

Međutim, uspostavljanje ravnoteže i proporcionalnosti između legitimnih interesa vlasnika stanova i zaštićenih stanara ne može se izvršiti kroz institut naknade štete i izgubljene koristi (član 155. ZOO), kako to pogrešno rezonuju nižestepeni sudovi.

Da bi radnja jednog lica vodila nastanku obligacionog odnosa, odnosno imala za posljedicu naknadu štete, moraju biti ispunjeni određeni opći uslovi odštetne odgovornosti među koje spada i protivpravnost štetne radnje, odnosno protivnost te radnje važećim zakonskim propisima (povrede i objektivnog i subjektivnog prava).

Za dopuštene radnje se ne odgovara (član 16. u vezi sa članom 154. ZOO), pa kako tužena osnov za korištenje stana crpi iz zakona, to ne postoji niti jedan od osnova odgovornosti za štetu (krivica – član 154. u vezi sa članom 158. ZOO; prouzrokovanje – član 173. ZOO; pravičnost – član 169. ZOO).

Zbog odsustva protivpravnosti i postojanja pravnog osnova za korištenje stana, udovoljenju tužbenog zahtjeva nema mjesta ni sa stanovišta odredbe člana 219. ZOO (upotreba tuđe stvari u svoju korist).

³ „Službene novine F BiH“ broj 6/98

U konkretnom slučaju stranke nisu zaključile ugovor o najmu stana i ugovorile mjesečnu najamninu (zakupninu), osnovom kojeg bi tužitelji u ovoj parnici zahtijevali isplatu zakupnine, niti u konkretnom slučaju ima mjesta primjeni odredbe člana 27. ZOO (obavezno zaključenje i obavezna sadržina ugovora).

Uspostavljanjem ravnoteže legitimnih interesa vlasnika stanova i zaštićenih stanara moguće je prije svega kroz intervenciju zakonodavca koja je za sada izostala. Važećim stambenim zakonodavstvom nije regulisano pitanje visine naknade (najma) za korištenje stanova u privatnom vlasništvu. Zadatak sudova je da tumače i primjenjuju zakone, a ne da ih kreiraju.

Istina, domaći sudovi su dužni tumačiti nacionalno pravo u svjetlu prava Evropske unije i primjenjivati evropske standarde.

O pravnom pitanju koje pokreće ova parnica Evropski sud za ljudska prava, kako direktno, tako i indirektno, izjašnjava se u predmetu Hutten-Čapska protiv Poljske (predstavka broj 35014/97) i predmetu Schirmer protiv Poljske (aplikacija 68880/01, presuda od 21.09.2004. godine).

U navedenim presudama Evropski sud za ljudska prava, u bitnom, naglašava: „Težina uspostavljanja ravnoteže legitimnih interesa stanodavaca i stanara posebno u situaciji kada prava stanodavaca dugo nisu bila poštovana, a stambena pitanja su čitav niz decenija podlijegala državnom upravljanju, nameće obavezu zakonodavcu da nastoji da uspostavi harmoničnu pravnu situaciju stanodavca i stanara kako bi njihov odnos mogao da bude što je moguće više komplementaran, a ne da njegovu osnovnu odliku predstavlja neminovno antagonizam. Naknade za korištenje prostorija, uključujući tu i stanarinu, predstavljaju specijalni element tih odnosa. One treba da obezbijede ne samo da stanodavac pokrije troškove održavanja i popravki zgrade, već i da dobije izvjestan povraćaj uloženog kapitala (amortizaciju) i pristojan profit, za to što ni jedna zakonska odredba ne može anulirati jednu od osnovnih komponenti prava na imovinu – pravo da se iz predmeta posjedovanja izvlači profit. Pri tome je neophodno uzeti u obzir legitimne interese stanara i uspostaviti djelotvorne mehanizme za zaštitu stanara od situacija u kojima bi stanodavac zloupotrijebio njihova prava. Takođe je neophodno razraditi instrumente koji će omogućiti da se pruži podrška stanarima koji se nalaze u teškim finansijskim i životnim okolnostima...Pitanje određivanja stanarine i troškova naknade za korištenje stanova ne može se sagledavati samo iz perspektive i pravila za povećanje stanarine, odnosno troškova. Prije svega neophodno je ustanoviti zakonsko polazište, elemente stanarine koji će adekvatno uzeti u obzir prava stanodavaca. Istovremeno, ne gubeći iz vida nužno komplementarni odnos stanodavca i stanara, treba imati u vidu i činjenicu da je suštinska dužnost stanara da plaća ekonomski opravdani nivo stanarine, dakle nivo koji nije suviše visok, ali je u korelaciji sa opravdanim ekonomskim interesima stanodavca.“

Imajući u vidu navedeno, polazeći od načela zaštite imovine i načela srazmjernosti, naknadu za korištenje bi trebalo odrediti shodno fizičkom stanju zgrade o kojoj je riječ odnosno u kojoj se stan nalazi, površini stana i uslovima u kojima se nalazi stan, kao i drugim činiocima koji povećavaju ili smanjuju vrijednost stana, pri čemu visina tržišne zakupnine može služiti samo kao jedan od orijentira odnosno kriterija za određivanje visine naknade za određenu stambenu jedinicu.

Ukoliko bi sud eventualno i mogao prihvatiti ulogu zakonodavca i kreirati nedostajuću pravnu normu svojom presudom, u konkretnom slučaju tužitelj tokom postupka nije dokazao i

činjenično supstancirao sve one elemente na osnovu kojih bi se mogla utvrditi predmetna naknada, koja bi se mogla smatrati uravnoteženom sa stanovišta legitimnih interesa tužitelja, kao vlasnika stana, i tužene, kao zaštićenog stanara.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 179544 13 Rev od 11.02.2014. godine).

RADNO PRAVO

35.

Član 87. Zakona o policijskim službenicima Kantona 10

Član 12. Općeg Kolektivnog ugovora

DODATAK ZA POSEBNE USLOVE RADA NA ODREĐENIM RADNIM MJESTIMA IZ ČLANA 87. ZAKONA O POLICIJSKIM SLUŽBENICIMA NE ISKLJUČUJE OSTALE NAKNADE U SKLADU SA ČLANOM 12. OPĆEG KOLEKTIVNOG UGOVORA.

ČLAN 87. ZAKONA O POLICIJSKIM SLUŽBENICIMA SE ODNOSI NA ODREĐENA RADNA MJESTA, A SVI OSTALI DODACI SE ODOSE NA PLAĆE ZAPOSLENIKA BEZ OBZIRA NA RADNO MJESTO.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 68 0 Rs 012752 13 Rev od 17.10.2013. godine).

36.

Član 40. i 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine

ODLUKE USTAVNOG SUDA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE DJELUJU OD MOMENTA OBJAVLJIVANJA U SLUŽBENIM GLASILIMA (EX. NUNC).

Iz obrazloženja:

Ustavni sud Federacije BiH je dana 23.11.2011. godine donio presudu broj U-29/11 (objavljena u Službenim novinama Federacije BiH broj 86/11 od 21.12.2011.godine) kojom je utvrdio da Kolektivni ugovor o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti zdravstva („Službene novine Federacije BiH“, broj 49/00) u vrijeme zaključivanja u odnosu na Hercegovačko-neretvanski kanton nije bio zaključen u skladu sa članom III.2.b) i 3. Ustava Federacije BiH.

Polazeći od navedene odluke Ustavnog suda Federacije BiH koja po pravilu djeluje od momenta njenog objavljivanja (ex nunc), a retroaktivno (ex tunc) samo ukoliko je Ustavni sud u svojoj odluci takvo djelovanje utvrdio (član 40. i 41. Zakona o postupku pred Ustavnim sudom Federacije BiH), drugostepeni sud pravilno zaključuje da se odluka Ustavnog suda primjenjuje u konkretnom slučaju, odnosno da na spornom GKU ne mogu biti utemeljena potraživanja tužiteljice. Prije donošenja odluke Ustavnog suda Federacije BiH o zahtjevu tužiteljice nije

pravosnažno rješeno pred redovnim sudovima, pa se odluka Ustavnog suda ima neposredno primjeniti u konkretnom slučaju. Kada presudom Ustavnog suda nije utvrđeno njeno retroaktivno važenje, u drugačijoj situaciji, da je odluka donesena nakon donošenja odluka nižestepenih sudova, po mišljenju ovog suda, a suprotno izraženom pravnom stavu drugostepenog suda (da sporni GKU od donošenja nije mogao proizvoditi bilo kakve pravne efekte) zahtjev tužiteljice bi bio osnovan bez obzira što je zasnovan i na GKU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 Rs 036154 12 Rev od 05.07.2012. godine).

37.

OKU za teritoriju Federacije Bosne i Hercegovine – Kolektivni ugovor za djelatnost srednjeg obrazovanja u Federaciji Bosne i Hercegovine Kolektivni ugovor za djelatnost srednjeg obrazovanja u Tuzlanskom kantonu

VISINA OSNOVNE PLAĆE SE NE MOŽE OBRAČUNAVATI KORIŠTENJEM OSNOVICE I KOEFICIJENTA IZ KOLEKTIVNOG UGOVORA RAZLIČITOG NIVOA (OSNOVICE IZ OKU ZA TERITORIJU FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE, A KOEFICIJENT IZ KANTONALNOG UGOVORA ZA DJELATNOST SREDNJEG OBRAZOVANJA). ZA OBRAČUN SE KORISTE PARAMETRI IZ KU ISTOG NIVOA ILI KANTONALNOG ILI FEDERALNOG, A NE KOMBINIRANO.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 P 002411 12 Rev od 22.04.2014. godine).

38.

Član 12. Zakona o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji BiH Član 125. stav 3. Zakona o zdravstvenom osiguranju Federacije BiH

SUDIJE I TUŽIOCI U FEDERACIJI BIH PRAVO NA NAKNADU ZA PORODILJSKO ODSUSTVO OSTVARUJU PO KANTONALNIM PROPISIMA U OBLASTI DJEČIJE ZAŠTITE.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 12. Zakona o platama i drugim naknadama sudija i tužilaca u F BiH je propisano da sudije i tužiocima imaju pravo na zdravstveno osiguranje i bolovanje u skladu sa važećim Zakonom o zdravstvenom osiguranju u F BiH. U skladu sa odredbom člana 46. stav 1. Zakona o zdravstvenom osiguranju važećem u F BiH naknada plate utvrđuje se od osnovice za naknadu koju čini plata isplaćena osiguraniku za mjesec koji prethodi mjesecu u kojem nastupi slučaj na osnovu kojeg se stiče pravo na naknadu, a odredbom člana 47. stav 1. istog zakona je propisano da se naknada određuje u visini od najmanje 80% od osnovice za naknadu, s tim da ne može biti niža od iznosa minimalne plate važeće za mjesec za koji se utvrđuje naknada, a odredbom tačke 2. stav 2. istog člana je propisano da naknada plate iznosi 100% od osnovice za vrijeme privremene spriječenosti za rad zbog bolesti i komplikacija prouzrokovanih trudnoćom i

porođajem. Odredbom člana 125. stav 3. Zakona o zdravstvenom osiguranju je propisano da se naknada plata po osnovu porođiljskog odsustva do donošenja propisa u oblasti dječije zaštite, koji će regulisati porođiljsko odsustvo, ostvaruje u oblasti zdravstvenog osiguranja. Propis u oblasti dječije zaštite koji je regulisao porođiljsko odsustvo donesen je u Kantonu Sarajevo 25.06.2002. godine, objavljen u „Službenim novinama Kantona Sarajevo 26.07.2002. godine (Zakon o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodice sa djecom), te je u članu 172. tog zakona propisano da isti stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u Službenim novinama Kantona Sarajevo, pa je zakon stupio na snagu 05.07.2002. godine.

Dakle, od 05.07.2002. godine u Kantonu Sarajevo na pitanje naknade plate po osnovu porođiljskog odsustva prestala je primjena Zakona o zdravstvenom osiguranju i od tada se naknada plate za porođiljsko odsustvo ostvaruje po Zakonu o socijalnoj zaštiti, zaštiti civilnih žrtava rata i zaštiti porodica sa djecom Kantona Sarajevo, koji u odredbi člana 143. stav 1. propisuje da se ta naknada utvrđuje u iznosu od 60% od prosječne plate. Tužiteljice su putem nadležnih općinskih službi i primale ovaj iznos naknade plate za porođiljsko odsustvo, pa se tužbeni zahtjev ukazuje neosnovanim, kako je to pravilno i odlučio drugostepeni sud.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 45 0 P 005296 09 Rev od 22.03.2011. godine).

39.

Član 113. i član 116. Zakona o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Federaciji Bosne i Hercegovine

Član 1. stav 2. Zakona o ustanovama Posavskog kantona u vezi sa članom 71. i 72. Zakona o socijalnoj zaštiti

AKO JE DIREKTOR USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE ZASNOVAO RADNI ODNOS NA NEODREĐENO VRIJEME U USTANOVI SOCIJALNE ZAŠTITE U KOJOJ OBAVLJA FUNKCIJU DIREKTORA IMA PRAVO DA PO RAZRJEŠENJU SA TE FUNKCIJE BUDE PREMJEŠTEN NA DRUGE ODGOVARAJUĆE POSLOVE, AKO TAKVIH POSLOVA IMA. MEĐUTIM, AKO JE DIREKTOR USTANOVE SOCIJALNE ZAŠTITE ZASNOVAO RADNI ODNOS NA ODREĐENO VRIJEME ILI JE PRAVO PO OSNOVU RADA OSTVARIVAO NA OSNOVU UGOVORA O MENADŽERSTVU, NJEMU SA PRESTANKOM POSLOVODNE FUNKCIJE PRESTAJE I RADNI ODNOS.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 25 0 Rs 031083 13 Rev od 29.07.2014. godine).

40.

Član 30., 94. stav 1. i 82. stav 1. tačka 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije Bosne i Hercegovine

ZAKONITO JE RJEŠENJE POSLODAVCA NA TEMELJU KOJEG JE ZAPOSLENIKU PRESTAO PO SILI ZAKONA RADNI ODNOS ZBOG ISPUNJAVANJA USLOVA ZA STAROSNU PENZIJU KADA MU JE U PENZIJSKI STAŽ KAO POSEBAN STAŽ U

DVOSTRUKOM TRAJANJU URAČUNATO VRIJEME KOJE JE PROVEO U ODBRANI BOSNE I HERCEGOVINE U PERIODU OD 08.04.1992. – 22.12.1995. GODINE, IAKO MU ZA TAJ PERIOD NISU UPLAĆENI DOPRINOSI.

Iz obrazloženje:

Prema odredbi člana 30. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine F BiH“ broj 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06 i 4/09) propisano je da osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navršši 65 godina života i najmanje 20 godina penzijskog staža. Osiguranik stiče pravo na starosnu penziju kada navršši 40 godina penzijskog staža bez obzira na godine života, a prema članu 82. tog zakona, penzijski staž u smislu ovog zakona na osnovu koga se stiču i ostvaruju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja obuhvaća: 1. vrijeme provedeno u osiguranju od dana stupanja na snagu ovog zakona koje se računa u staž osiguranja po odredbi člana 83-93. i poseban staž iz člana 94. ovog zakona, te vrijeme navršeno do stupanja na snagu ovog zakona koje se računa u penzijski staž po propisima koji su važili do stupanja na snagu ovog zakona, ako ovim zakonom nije drugačije određeno. Pri ostvarivanju prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja koja pripadaju osiguraniku na osnovu penzijskog staža, u staž osiguranja se uračunava samo vrijeme na koje je uplaćen doprinos. Prema članu 94. navedenog zakona osobama koja su sudjelovale u priprema za odbranu BiH, odnosno koje su sudjelovale u odbrani Bosne i Hercegovine kao pripadnici Armije RBiH odnosno Hrvatskog vijeća odbrane i organa unutrašnjih poslova, saglasno propisima koji su se na njih odnosili prije stupanja na snagu ovoga zakona, u penzijski staž kao poseban staž u dvostrukom trajanju, računa se vrijeme koje su proveli u priprema za odbranu odnosno u odbrani BiH u periodu od 18.09.1991.-23.12.1995. godine, a u st.2. je propisano da će Vlada na prijedlog Federalnog ministarstva odbrane u roku od tri mjeseca od dana stupanja na snagu ovog zakona, donijeti propise o kriterijima, načinu i prestanku priznavanja i izdavanja uvjerenja na osnovu kojih se vrijeme iz stava 1. ovog člana priznaje u penzijski staž kao poseban staž. U budžetu Federacije BiH osiguravaju se sredstva za pokriće dijela visine penzija na osnovu priznatog posebnog staža iz člana 94. zakona i to za penzije ostvarene prema zakonu.

U konkretnom slučaju tužitelju je pravilno obračunat staž osiguranja prema odredbama Zakona o policijskim službenicima SBK („Službene novine SBK“, br. 12/06, 1/08 i 12/09) i Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH tj. ukupno 40 godina penzijskog staža, s tim što mu je period od 08.04.1992. godine do 22.12.1995. godine priznat kao poseban staž za koji mu nisu uplaćeni doprinosi jer u tom periodu nije ni postojala obaveza poslodavca da uplati doprinose za ovaj vid staža koji je upisan u tužiteljevu radnu knjižicu (u rubrici podaci o vremenu izvan radnog odnosa koje se priznaju za penziju) koji se računa u penzijski staž. Dakle, taj poseban staž osiguranja tužitelj je stekao kao pripadnik oružanih snaga i računa se u njegov penzijski staž u dvostrukom trajanju prema odredbi člana 94. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju F BiH, a u smislu člana 82. stav 1. tačka 1. istog zakona, za koji mu nisu uplaćeni doprinosi. (Ovakav pravni stav izražen je u odlukama Ustavnog suda BiH – AP-2184/08 i AP-2570/09).

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 51 0 Rs 037214 12 Rev od 05.06.2014. godine).

41.

Član 2. stav 1. Zakona o zabrani diskriminacije

KADA SE NA RASPISANI NATJEČAJ ZA RAVNATELJA NISU POJAVILE I DRUGE OSOBE NE POSTOJI UPOREDNI FAKTOR ZA DISKRIMINACIJU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 68 0 P 017561 13 Rev od 17.07.2014. godine).

42.

Član 17., član 13. stav 4. Zakona o zabrani diskriminacije

KOLEKTIVNU TUŽBU ZA UTVRĐENJE DISKRIMINACIJE MOGU U SVOJSTVU TUŽITELJA POKRENUTI ORGANIZACIJE KOJE SAME NISU ŽRTVE POVREDE PRAVA, VEĆ POSTUPAK VODE NA OSNOVU ZAKONSKOG OVLAŠTENJA IZ ČLANA 17. ZAKONA O ZABRANI DISKRIMINACIJE.

ROKOVI PROPISANI ČLANOM 13. STAV 4. ZAKONA O ZABRANI DISKRIMINACIJE SU U SLUČAJU KONTINUIRANIH DISKRIMINACIJA NEPRIMJENJIVI.

Iz obrazloženja:

Temeljem člana 17. Zakona o zabrani diskriminacije data je mogućnost podnošenja samostalne tužbe za zaštitu od diskriminacije – kao u konkretnom slučaju („dvije škole pod istim krovom“). Tom odredbom je propisano da udruženja, tijela, ustanove ili druge organizacije koje su registrovane u skladu sa propisima koji regulišu udruživanje građana u BiH, a imaju opravdan interes za zaštitu interesa određene grupe ili se u okviru svoje djelatnosti bave zaštitom od diskriminacije od određene grupe lica, mogu da podnesu tužbu protiv lica koje je povrijedilo pravo na jednako postupanje, ako učine vjerovatnim da je postupanjem tuženog povrijeđeno pravo na jednako postupanje većeg broja lica koja pretežno pripadaju grupi čija prava tužilac štiti. Zato pokretanje konkretnog postupka nije zavisilo od volje potencijalnih žrtava diskriminacije i nije bio potreban prethodni pristanak i obračanje diskriminiranih osoba, u konkretnom predmetu učenika (odnosno njihovih roditelja), čija je zaštita od bilo kojeg oblika diskriminacije temeljni princip Konvencije UN-a o pravima djeteta kao sastavnog dijela Ustava BiH, pa udruženje „Vaša prava“ ima aktivnu legitimaciju za podnošenje tužbe protiv tuženih HNK, OŠ S. i OŠ Č. radi utvrđenja diskriminacije.

Zakon o zabrani diskriminacije u BiH nije propisao način računanja rokova čija se specifičnost ogleda u kontinuitetu njenog trajanja kao u konkretnom slučaju sistemske diskriminacije učenika od strane tuženih koja se proteže kroz vrijeme, pa tako i na dan podnošenja tužbe (tuženi čine kontinuirano povrede tokom cijele školske godine – poslije upisa u školu djecu tokom cijele školske godine razdvajaju po etničkoj pripadnosti i nacionalnom porijeklu, koriste različite nastavne programe i planove, imaju drugačije uslove u prostorima u kojima borave – u jednoj prostoriji učenici bošnjačke nacionalnosti različitih nivoa razreda nastavu pohađaju istovremeno) pa se rok ima računati od posljednje radnje koja predstavlja diskriminaciju bez obzira na to kada je započeta.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 58 0 Ps 085653 13 Rev od 29.08.2014. godine).

PARNIČNI POSTUPAK

43.

Član 1. Zakona o parničnom postupku

UKOLIKO JE PRETHODNO PROVEDEN UPRAVNI POSTUPAK KOJI JE PRAVOSNAŽNO OKONČAN BEZ ODREĐIVANJA NOVČANE NAKNADE ZA EKSPROPRIJANE NEKRETNINE, NAKNADA SE ODREĐUJE U VANPARNIČNOM POSTUPKU, A AKO JE U PITANJU FAKTIČKA EKSPROPRIJACIJA O PRAVU NA NAKNADU I VISINU NAKNADE SE ODLUČUJE U PARNIČNOM POSTUPKU.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 P 002384 12 Rev od 04.04.2013. godine).

44.

Član 2. stav 1. Zakona o parničnom postupku

Član 109. stav 1. Zakona o obligacionim odnosima

OBAVEZU SUDSKOG NADZORA NAD NIŠTAVIM UGOVOROM NE TREBA SHVATITI KAO OVLAŠTENJE SUDA DA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI U ODSUSTVU TAKVOG ZAHTJEVA IZREKOM PRESUDE UTVRDI NIŠTAVOST UGOVORA.

NADZORNA FUNKCIJA SUDA NAD EVENTUALNOM NIŠTAVOŠĆU UGOVORA IMA SE TUMAČITI I PRIMIJENITI TAKO DA JE SUD U PARNICI RADI ISPUNJENJA ILI RASKIDA UGOVORA UVIJEK OVLAŠĆEN DA PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI PAZI NA NIŠTAVOST TOG UGOVORA ALI DA UTVRĐENJA NIŠTAVOSTI KAO PRETHODNO PITANJE, TADA PREDSTAVLJA DIO OBRAZLOŽENJA ODLUKE O POSTAVLJENOM TUŽBENOM ZAHTJEVU I NE UNOSI SE U IZREKU PRESUDE.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 39 0 P 009665 12 Rev od 29.07.2014. godine).

45.

Član 28. stav 1., 30. stav 1., 32., 40. i 45. Zakona o parničnom postupku

U SLUČAJEVIMA KADA RADNIK PRAVNOG LICA IZ ČLANA 5. STAV 3. ZAKONA O STEČAJNOM POSTUPKU IMA PRAVOSNAŽNOM PRESUDOM UTVRĐENA POTRAŽIVANJA PREMA TOM PRAVNOM LICU, A STEČAJNI POSTUPAK NIJE OTVOREN ZBOG TOGA ŠTO NIJE DAO SAGLASNOST FEDERALNI MINISTAR ENERGETIKE I RUDARSTVA I KADA JE POKRENUT IZVRŠNI POSTUPAK PROTIV FEDERACIJE BIH (KAO TREĆE OSOBE) SA POZIVOM NA ODREDBU ČLANA 5. STAV 5. ZAKONA O STEČAJNOM POSTUPKU STOJI OPĆA MJESNA NADLEŽNOST SUDA ZA

SUĐENJE U OVIM SPOROVIMA U SMISLU ČLANA 28. STAV 1. U VEZI SA ČLANOM 30. STAV 1. ZPP-a.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 65 0 P 450420 14 R od 30.09.2014. godine).

46.

Član 67. stav 1. tačka 2. Zakona o parničnom postupku u vezi sa članom 115. Zakona o stečajnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine

ROK ZA PODNOŠENJE TUŽBE PROPISAN ODREDBOM ČLANA 115. ZAKONA O STEČAJNOM POSTUPKU FEDERACIJE BIH JE PREKLUZIVAN PA PROPUŠTANJE ISTOG IMA ZA POSLJEDICU ODBACIVANJE TUŽBE U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 67. STAV 1. TAČKA 2. ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 64 0 Rs 025343 14 Rev od 02.09.2014. godine).

47.

Član 7. stav 1., član 123. i član 207. stav 1. Zakona o parničnom postupku

NALAZ I MIŠLJENJE VJEŠTAKA KOJI JE DAT ZA POTREBE KRIVIČNOG POSTUPKA, KOJI JE RJEŠENJEM PARNIČNOG SUDA UVRŠTEN U DOKAZNI MATERIJAL I KOJEG JE VJEŠTAK MEDICINSKE STRUKE NAVEO KAO SASTAVNI DIO DOKUMENTACIJE KOJU JE KORISTIO ZA POTREBE VJEŠTAČENJA, NE PREDSTAVLJA NOVI DOKAZ VEĆ ELEMENT PROCESNE GRAĐE KOJI JE U SVOJOJ CJELINI OMOGUĆIO VJEŠTAKU IZNOŠENJE POTPUNOG NALAZA I MIŠLJENJA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 32 0 P 166922 13 Rev od 14.01.2014. godine).

48.

Član 216. stav 2. Zakona o parničnom postupku

ODREDBA ČLANA 216. STAV 2. ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU NE NAMEĆE OBAVEZU DRUGOSTEPENOM SUDU DA U SVAKOM KONKRETNOM SLUČAJU OD PRVOSTEPENOG SUDA PRIBAVI IZVJEŠTAJ O POVREDAMA ODREDBA PARNIČNOG POSTUPKA I DA ZATRAŽI DA SE RADI UTVRĐENJA TIH POVREDA SPROVEDU PROVJERE. STVAR JE OCJENE DRUGOSTEPENOG SUDA DA LI MU JE TAJ IZVJEŠTAJ POTREBAN DA BI MOGAO NA PRAVILAN I ZAKONIT NAČIN ODGOVORITI NA ŽALBENE PRIGOVORE KOJI SE ODOSE NA POVREDE ODREDBA PARNIČNOG POSTUPKA ILI DA BI MOGAO PRAVILNO ODLUČITI DA LI POSTOJI NEKA POVREDA ODREDBA PARNIČNOG POSTUPKA NA KOJU

DRUGOSTEPENI SUD U SKLADU SA ODREDBOM ČLANA 221. ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU U POSTUPKU PO ŽALBI PAZI PO SLUŽBENOJ DUŽNOSTI.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 68 0 P 000894 13 Rev od 16.01.2014. godine).

49.

Član 255. tačka 1. u vezi sa članom 357. Zakona o parničnom postupku

PRAVOSNAŽNO ZAVRŠEN POSTUPAK MOŽE SE NA PRIJEDLOG STRANKE PONOVI TI SAMO AKO JE PRI DONOŠENJU ODLUKE SUDJELOVAO SUDIJA KOJI JE PO ZAKONU MORAO BITI IZUZET U SMISLU ODREDBE ČLANA 357. TAČKA 1. DO 4. ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU. POSTOJANJE DRUGIH OKOLNOSTI KOJE DOVODE U SUMNJU NEPRISTRASNOST SUDIJE PREDSTAVLJAJU RELATIVNI RAZLOG ZA IZUZEĆE IZ ČLANA 357. TAČKA 5. ZAKONA O PARNIČNOM POSTUPKU, KOJI NE MOGU BITI OSNOV ZA PONA VLJANJE POSTUPKA UKOLIKO SUDIJA PRETHODNO NIJE BIO RJEŠENJEM IZUZET OD SUĐENJA.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 43 0 P 085814 14 Rev od 10.07.2014. godine).

50.

Član 295. stav 2. i član 378. tačka 2. Zakona o parničnom postupku

SMRĆU STATUTARNOG ZASTUPNIKA PRAVNOG LICA NE PRESTAJE PUNOMOĆJE ZA ZASTUPANJE NAVEDENOG PRAVNOG LICA DATO PUNOMOĆNIKU ADVOKATU OD STRANE UMRLOG ZASTUPNIKA.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 68 0 Ps 008553 13 Rev od 14.01.2014. godine).

VANPARNIČNI POSTUPAK

51.

Član 87. Zakona o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima

PORED POTVRDE O PRAVOMOĆNOSTI, PODNOSITELJ ZAHTJEVA JE DUŽAN PODNIJETI I POTVRDU O IZVRŠNOSTI STRANE SUDSKE ODLUKE SAMO ZA SLUČAJ DA SE RADI O PRIJEDLOGU ZA IZVRŠENJE STRANE SUDSKE ODLUKE.

(Rješenje Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 08 0 V 001979 14 GŽ od 19.05.2014. godine).

UPRAVNO PRAVO

52.

Ostvarivanje prava na isplatu najniže penzije ako je penzijski staž ostvaren kod oba nosioca osiguranja u Bosni i Hercegovini

Član 72. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

AKO JE OSIGURANIK OSTVARIO SRAZMJERNI DIO PENZIJE PO PROPISIMA FEDERACIJE BOSNE I HERCEGOVINE I REPUBLIKE SRPSKE PRIPADA MU U FEDERACIJI BiH PRAVO NA ISPLATU NAJNIŽE PENZIJE ALI SAMO SRAZMJERNO PENZIJSKOM STAŽU OSTVARENOM U FEDERACIJI BiH.

Iz obrazloženja

Prema obrazloženju pobijane presude proizilazi da je tužiteljica na dan gubitka radne sposobnosti usljed bolesti (19.06.2009. godine) imala navršениh 54 godine života, da je imala 19 godina, 11 mjeseci i 13 dana ukupnog penzijskog staža u BiH, da je ispunila uslove za ostvarivanje prava na invalidsku penziju po odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06 i 4/09), da je ista određena od penzijskog osnova koji iznosi 184,772759 KM i da je prema ukupnom penzijskom stažu i pokrivenošću radnog vijeka penzijskim stažom od 2/4 određena u visini od 47 % od penzijskog osnova i iznosi 86,843196 KM mjesečno, te da je poslije 30. aprila 1992. godine kod tuženog zavoda ostvarila 53 mjeseca penzijskog staža, a kod Javnog fonda Republike Srpske 3 mjeseca penzijskog staža, te da su nadležni organi (prvostepenim i osporenim rješenjem) tužiteljici odredili pravo na srazmjerni dio invalidske penzije koji pada na teret tuženog nosioca osiguranja u mjesečnom iznosu od 82,1908 KM /izračunat po formuli $86,843196:(53+3) \times 53/$, počev od 19.06.2009. godine, primjenom člana 7. i 8. Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 24/00), a što nije ni bilo sporno u provedenom postupku. Međutim, prvostepeni sud nalazi (iz razloga datih u obrazloženju pobijane presude) da su nadležni organi u svojim rješenjima, u ponovnom postupku postupajući po ranijoj presudi prvostepenog suda broj: 03 0 U 002046 09 U od 05.05.2011. godine, nepravilno primjenili zakon, odnosno da su propustili primjeniti član 72. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, zbog čega je pobijanom presudom, donesenom primjenom člana 36. stavovi 1, 2. i 3. Zakona o upravnim sporovima, sam rješio ovu upravnu stvar tako što je, za razliku od odluke nadležnih organa, a s obzirom da je utvrđeni iznos priznate srazmjerne invalidske penzije manji od najniže penzije u Federaciji BiH, tužiteljici osigurao iznos najniže penzije (u visini određenoj izrekom pobijane presude) primjenom člana 72. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Odredbama Sporazuma o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja, na čiju primjenu upućuju odredbe člana 82. stav 4. i člana 96a. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, regulisano je (član 10. stav 1. i 4. Sporazuma) da o pravu

na invalidsku penziju odlučuje nosilac osiguranja po propisima koje primjenjuje, pa ako se invalidska penzija ostvaruje po osnovu invalidnosti koja je nastala kao posljedica bolesti (što je slučaj kod tužiteljice), penzija se određuje i isplaćuje u skladu sa članom 8. citiranog Sporazuma. Nadalje, prema članu 6. Sporazuma, penzijski staž navršen do 30. aprila 1992. godine kod bivšeg Fonda, kao i staž osiguranja navršen poslije 30. aprila 1992. godine kod jednog od nosioca osiguranja, nosilac osiguranja kod kojeg je penzijski staž navršen poslije 30. aprila 1992. godine, uzima u obzir i za ispunjenje uvjeta za priznavanje prava i za određivanje visine penzije, dok je članom 7. istog sporazuma propisano da u slučaju kada je osiguranik poslije 30. aprila 1992. godine penzijski staž navršio kod više nosilaca osiguranja (što je slučaj u ovoj stvari), svaki nosilac osiguranja kod kojeg je penzijski staž navršen poslije 30. aprila 1992. godine određuje penziju po propisima koje primjenjuje, uz primjenu člana 5. i 6. tog Sporazuma, a nakon toga određuje srazmjernu penziju koja pada na njegov teret na način regulisan članom 8. tog Sporazuma.

Prema tome, kako je tužiteljici pravilnom primjenom citiranih odredaba navedenog Sporazuma priznato i obračunato pravo na srazmjerni dio invalidske penzije koji pada na teret tuženog nosioca osiguranja u Federaciji BiH, to joj se i po ocjeni ovog suda nije mogao osigurati najniži iznos penzije direktnom primjenom odredbe člana 72. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, obzirom da se ta odredba odnosi isključivo na osiguranike kod kojih je ukupan penzijski staž ostvaren kod nosioca osiguranja u Federaciji Bosne i Hercegovine (osigurava im se najniži iznos penzije koji ne može biti manji od 60% od prosječne penzije isplaćene u decembru 2007. godine, u skladu sa članom 51. zakona), a što nije bio slučaj u ovoj stvari gdje je tužiteljica ostvarila pravo na srazmjernu penziju u Federaciji Bosne i Hercegovine prema penzijskom stažu navršenom i kod nosioca osiguranja u Republici Srpskoj. Ovo tim prije što odredbama navedenog Sporazuma uopšte nije ni propisano pravo osiguranika na najniži iznos penzije, a niti je odredbama Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju regulisano da se najniži iznos penzije iz člana 72. stav 2. tog zakona odnosi i na osiguranike koji su ostvarili srazmjernu penziju primjenom navedenog Sporazuma. Kako se tužiteljica sa priznatim pravom na srazmjernu penziju prema penzijskom stažu navršenom i kod nosioca osiguranja u Republici Srpskoj nikako nije mogla dovesti u položaj osiguranika koji je ukupan penzijski staž ostvario isključivo kod tuženog zavoda, to joj, suprotno zauzetom shvatanju prvostepenog suda, nije ni moglo pripadati pravo na najniži iznos penzije propisan članom 72. stav 2. citiranog zakona. Pri tome treba istaći da bi se u ovakvom slučaju osiguraniku sa ostvarenom srazmjernom penzijom, primjenom citiranog Sporazuma, eventualno mogla osigurati isplata najniže penzije ali samo srazmjerno penzijskom stažu ostvarenom u Federaciji BiH, a nikako u zakonskom iznosu najniže penzije propisanom u članu 72. stav 2. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju.

Imajući u vidu naprijed navedeno, presuda prvostepenog suda se ne može ocjeniti pravilnom i zakonitom, pa je ovaj sud na osnovu člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje uvažio, pobijanu presudu ukinuo i predmet vratio prvostepenom sudu na ponovno rješavanje i donošenje odluke u skladu sa primjedbama ovog suda.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 03 0 U 008466 13 Uvp od 26.12.2013. godine)

53.

Obnova postupka registriranja hipoteke na nekretninama**Član 246. Zakona o upravnom postupku**

LICA KOJA NISU BILI ZEMLJIŠNOKNJIŽNI VLASNICI NEKRETNINA U TRENUTKU UPISIVANJA ZAKONSKE HIPOTEKE U KORIST POREZNE UPRAVE, NE MOGU TRAŽITI OBNOVU POSTUPKA REGISTRIRANJA ZAKONSKE HIPOTEKE NA NEKRETNINI ZEMLJIŠNOKNJIŽNOG VLASNIKA.

Iz obrazloženja:

U zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke tužitelji navode da u osporenom aktu tuženog nije pravilno primjenjen zakon kao i da činjenično stanje nije pravilno utvrđeno, te ukazuju na činjenice i propise na osnovu kojih nalaze da ni pobijana presuda nije donesena u skladu sa propisima.

Prema odredbi člana 41. stav 4. Zakona o upravnim sporovima, zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke se ne može podnijeti zbog povrede pravila postupka koji se odnosi na pogrešno ili nepotpuno utvrđeno činjenično stanje, pa ovaj sud nije ni razmatrao činjenice koje tužitelji iznose u svom zahtjevu, već se ograničio na povrede federalnog zakona ili drugog federalnog propisa i povrede federalnog zakona o postupku koja su od uticanja na rješenje stvari u skladu sa odredbom stava 2. istoga člana tog zakona. Međutim, tužitelji ne ukazuju koje odredbe materijalnog i procesnog zakona su povrijeđene prilikom odnošenja pobijane prvostepene presude, već ukazuju na navodne povrede koje je učinio tuženi prilikom donošenja zaključka kojim je prijedlog tužitelja za obnovu postupka okončanog rješenjem tuženog od 01.07.2009. godine odbačen.

Odredbama člana 246. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 2/98 i 48/99) propisane su okolnosti i razlozi za obnovu upravnog postupka okončanog rješenjem protiv koga nema redovnog pravnog lijeka u upravnom postupku, a tužitelji u skladu sa odredbama člana 251. Zakona o upravnom postupku, u prijedlogu za postupka nisu učinili vjerovatnim okolnosti na kojima temelje prijedlog. Pri tome treba istaći da tužitelji nisu konkretno naveli iz kojih okolnosti i razloga traže obnovu postupka, već navode činjenice i okolnosti koje su već postojale prilikom pobijanja dopunskog rješenja o registriranju zakonske hipoteke, a što su mogli isticati u upravnom postupku, pri čemu se ističe da pogrešno ili neutvrđeno činjenično stanje nije razlog za obnovu upravnog postupka kao ni eventualna pogrešna primjena materijalnog prava. O tome je prvostepeni sud dao detaljno obrazloženje u pobijanoj presudi koje ovaj sud u potpunosti prihvata.

Posebno se napominje da je dopunskim rješenjem od 17.11.2008. godine registrirana hipoteka na nekretninama Šehović Muhameda, koji je u tom trenutku bio zemljišnoknjižni vlasnik nekretnina navedenih u prethodnom rješenju od 08.10.2010 godine, a ne tužitelji, koji tokom cijelog upravnog postupka i upravnog spora ne ističu niti pružaju dokaze da su upravo oni bili zemljišnoknjižni vlasnici predmetnih nekretnina, te da stoga nije bilo osnova za registriranje hipoteke.

Na drugačije rješenje ove pravne stvari nemaju uticaja prigovori tužitelja da je u istovjetnom slučaju ukinuta zakonska hipoteka budući da ne ističu niti pružaju dokaze da je tako postupljeno u nekom sudskom postupku okončanom odlukom kantonalnog ili ovog suda.

Kako se ni ostali navodi tužitelja nisu mogli prihvatiti jer istim ne dokazuje da su bili ispunjeni uslovi za obnovu upravnog postupka, ovaj sud je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 03 0 U 006613 12 Uvp od 29.05.2014. godine).

54.

Tužba za ponavljanje postupka u upravnom sporu

Član 47. i 48. Zakona o upravnim sporovima

STRANKA KOJA JE PROTIV PRVOSTEPENE PRESUDE DONESENE PO TUŽBI DRUGE STRANKE ZAJEDNO SA TOM DRUGOM STRANKOM PODNIJELA ZAHTJEV ZA VANREDNO PREISPITIVANJE SUDSKE ODLUKE, NE MOŽE TRAŽITI PONAVLJANJE SUDSKOG POSTUPKA U UPRAVNOM SPORU NAKON PROTEKA ROKA OD 30 DANA OD DANA SAZNANJA ZA RAZLOG PONAVLJANJA.

Iz obrazloženja:

Presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 U 004869 10 U od 23.05.2011. godine odbijena je tužba tužiteljice B.K. podnesena protiv osporenog rješenja tuženog Ministarstva građenja i prostornog uređenja Hercegovačko-neretvanskog kantona, Mostar broj UPII-09-04-25-171/08 od 23.11.2010. godine, kojim je odbijena njena žalba izjavljena protiv prvostepenog rješenja Grada Mostara, Odjela društvenih djelatnosti–Službe za socijalne i stambene poslove, zdravstvo, raseljena lica i izbjeglice broj 06/VI-25-456/2005 od 09.04.2010. godine, a tim prvostepenim rješenjem D.S. priznato je pravo na povrat stana u M., u Ulici M.B., te mu je taj stan površine 52 m² vraćen u posjed. U tom predmetu zahtjevi za vanredno preispitivanje sudske odluke Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 U 004869 10 U od 23.05.2011. godine, koje su podnijeli B.K. i "Ž." d.d. M. odbijeni su presudom Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 U 004869 11 Uvp od 09.02.2013. godine.

Iz spisa predmeta proizilazi da je i sam tužitelj "Ž." d.d. podnio tužbu protiv istog osporenog rješenja tuženog Ministarstva građenja i prostornog uređenja Hercegovačko-neretvanskog kantona, Mostar broj UPII-09-04-25-171/08 od 23.11.2010. godine, ali da se o tužbama B.K. i "Ž." d.d. nije odlučilo jednom sudskom odlukom, već je rješenjem Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 004944 10 U od 24.12.2010. godine njegova tužba bila odbačena, a po zahtjevu za vanredno preispitivanje preispitivanje sudske odluke ovaj sud je svojom presudom broj 07 0 U 004944 11 Uvp od 07.06.2012. godine navedeno rješenje Kantonalnog suda u Mostaru od 24.12.2010. godine preinačio tako što je tužbu tužitelja podnesenu protiv osporenog akta odbio.

Dana 27.08.2012. godine tužitelj je prvostepenom sudu podnio tužbu za ponavljanje postupka okončanog presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 U 004869 10 U od 23.05.2011. godine, koju je uredio podneskom od 02.11.2012. godine. Kao razlog za ponavljanje sudskog postupka naveo je da mu kao stranci nije omogućeno da učestvuje u upravnom sporu u kojem je donesena navedena presuda, odnosno što je tek dobijanjem presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 U 004944 11 Uvp od 07.06.2012. godine, koju je primio 16.08.2012. godine utvrđeno da mu je nepravilno i nezakonito onemogućeno da učestvuje u upravnom sporu.

Odredbom člana 47. stav 1. tačka 6. Zakona o upravnim sporovima, propisano je da će se postupak okončan presudom nadležnog suda obnoviti i u slučaju ako stranci odnosno zainteresovanom licu nije bila data mogućnost da učestvuje u upravnom sporu. Prema odredbama člana 48. stav 1. istoga zakona ponavljanje postupka može se tražiti najkasnije u roku od 30 dana od dana kada je stranka saznala za razlog ponavljanja, a prema odredbi stava 2. istoga člana po isteku pet godina od pravomoćnosti sudske odluke ponavljanje iz navedenog razloga se ne može tražiti.

Iz navedenih odredbi proizilazi da postoji subjektivni rok od 30 dana, koji se računa od dana saznanja stranke za razlog ponavljanja i objektivni rok od pet godina u kojem se može uopšte tražiti ponavljanje postupka.

Podnošenjem zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke protiv presude čije ponavljanje traži, a u predmetu okončanom presudom Kantonalnog suda u Mostaru broj 07 0 U 004869 10 U od 23.05.2011. godine vidi se da je tužitelj već u 2011. godini saznao za navedenu prvostepenu presudu, pa s obzirom da je tužbu za ponavljanje podnio tek 27.08.2012. godine očigledno je da je tužba za ponavljanje postupka podnesena nakon proteka od 30 dana od dana saznanja za razlog ponavljanja, tim prije što mu je u postupku povodom zahtjeva za vanredno preispitivanje sudske odluke omogućeno da pobija i okolnost da mu eventualno nije omogućeno da učestvuje u upravnom sporu pred prvostepenim sudom. Stoga je Kantonalni sud u Mostaru pravilno rješenjem odbacio tužbu tužitelja za ponavljanje postupka u skladu sa odredbom člana 51. stav. 2. Zakona o upravnim sporovima, jer je tužba za ponavljanje neblagovremeno podnesena.

Prigovor tužitelja da je za razlog ponavljanja saznao tek dostavljanjem presude Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj 07 0 U 004944 11 Uvp od 07.06.2012. godine ne može se prihvatiti budući da je već prilikom podnošenja zahtjeva za vanredno preispitivanje u 2011. godini znao za navedenu odluku prvostepenog suda i da mu je eventualno onemogućeno učestvovanje u tom upravnom sporu, a inače presudom ovog suda od 07.06.2012. godine je i meritorno odlučeno o tužbi tužitelja protiv osporenog akta, koji je isti kao i osporeni akt u presudi donesenoj u postupku čije ponavljanje traži.

Imajući u vidu naprijed izneseno, ovaj sud je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 07 0 U 004869 13 Uvp 2 od 29.05.2014. godine).

55.

**Zahtjev za donošenje rješenja koje zamjenjuje ugovor o korišćenju stana
Član 21. Zakona o preuzimanju Zakona o stambenim odnosima**

ČLANOVIMA PORODIČNOG DOMAĆINSTVA PRIPADA PRAVO DA TRAJNO I NEOMETANO KORISTE STAN I POSLIJE SMRTI NOSIOCA STANARSKOG PRAVA SAMO AKO SU U TRENUTKU NJEGOVE SMRTI BILI ČLANOVI DOMAĆINSTVA, A NE U NEKIM DRUGIM PERIODIMA PRIJE SMRTI NOSIOCA STANARSKOG PRAVA ILI KORISTILI STAN POSLIJE NJEGOVE SMRTI.

Iz obrazloženja:

Nakon što je prethodno zahtjevom od 27.02.1998. godine KHK d.d. L. tražio njegovo iseljenje iz stana, tužitelj je dana 16.04.1998. godine podnio prvostepenom organu zahtjev za donošenje rješenja koje zamjenjuje ugovor o korištenja stana u ulici M.T. u T. br., sprat II, stan broj 11, pošto davalac stana nije dao saglasnost da nakon smrti njegove bake P.K. (koja je umrla 12.11.1997. godine) nastavi koristiti predmetni stan.

Prema odredbama člana 21. Zakona o preuzimanju Zakona o stambenim odnosima (Službene novine Federacije BiH broj 11/98, 38/98, 12/99 i 19/99), kojim je kao federalni zakon preuzet Zakon o stambenim odnosima (Službeni list SRBiH broj 14/84, 12/87 i 36/89) članovima porodičnog domaćinstva pripada pravo da trajno i neometano koriste stan i poslije smrti nosioca stanarskog prava, a prema odredbama člana 6. istoga zakona, članovima porodičnog domaćinstva u smislu tog zakona smatraju se i unučad nosioca stanarskog prava koji zajedno s njim trajno žive i stanuju.

Da bi se navedene zakonske odredbe pravilno primjenile prilikom rješavanja zahtjeva tužitelja neophodno je bilo utvrditi da li je u trenutku smrti nosioca stanarskog prava tužitelj bio član porodičnog domaćinstva svoje bake, odnosno da li je s njom trajno živio i stanovao u predmetnom stanu, a ne u nekim drugim periodima prije ili poslije smrti nosioca stanarskog prava. U pogledu te relevantne činjenice organi uprave su u upravnom postupku prikupili odgovarajuće dokaze, dokaze koje im je predložio tužitelj i koje je predložile zainteresovane strane, te su u obrazloženjima rješenja naveli koje su dokaze prihvatili kao vjerodostojne i na kojima su zasnovali svoja rješenja o odbijanju zahtjeva tužitelja. Kantonalni sud u Tuzli je dana 15.03.2013. godine održao i javnu raspravu, a iz zapisnika o toj raspravi proizilazi da tužitelj nije predlagao nikakve nove dokaze da je u trenutku bakine smrti trajno živio i stanovao sa njom u predmetnom stanu.

Prvostepeni sud je našao da su organi uprave primjenom jednog od osnovnih načela Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", br. 2/98 i 48/99)-načela ocjene dokaza iz člana 9. tog zakona, pravilno odbili zahtjev tužitelja. Prema tom načelu koje će činjenice uzeti kao dokazane odlučuje ovlašteno službeno lice po svom uvjerenju, na osnovu savjesne i brižljive ocjene svakog dokaza posebno i svih dokaza zajedno, kao i na osnovu rezultata cjelokupnog postupka. U konkretnom slučaju organi uprave su ocijenili sve raspoložive dokaze: isprave, iskaze svjedoka i izjave stranaka, a prilikom donošenja svojih rješenja kao relevantne dokaze na kojima su zasnovali rješenja uzeli su kao vjerodostojne dokaze

one kojima se dokazuje da tužitelj sa nosiocem stanarskog prava, svojom bakom, nije trajno živio i stanovao u predmetnom stanu, te je kao relevantne za rješenje ove upravne stvari prihvatio iskaze svjedoka M.B., M.P., Z.I. i Z.S. Ovi svjedoci su u svojim iskazima naveli da je tužiteljeva baka sama stanovala u predmetnom stanu, odnosno da tužitelj u trenutku smrti bake nije trajno živio i stanovao u predmetnom stanu. Od navedenih svjedoka M.B. i M.P. su naveli da stanuju u prizemlju zgrade a stan P.K. nalazio se iznad njihovog stana, dok su svjedoci Z.I. i Z.S. živjeli u istoj zgradi u periodu od 1991. do 2002. godine ali na drugom ulazu, a svjedok Z.I. je često razgovarala sa P.K. koja joj se jadala da je sama. Iskaze drugih svjedoka organi uprave nisu prihvatili a pogotovo nisu prihvatili iskaz P.R. koji je otac tužitelja i zainteresovan za rješenje ove upravne stvari, a takođe nije prihvaćena ni izjava tužitelja. Sve isprave koje je tužitelj naveo u upravnom postupku i upravnom sporu (ugovor o korišćenju stana od 07.01.1997. godine, potvrda PU T. od 30.03.1998. godine, potvrda JU OŠ "C." T. od 27.03.1998, obavještenje MZ "S.G." T. od 09.11.1997. godine, potvrda iste Mjesne zajednice od 09.11.1997. godine, obračuni o utrošku vode, uvjerenje o upisu u opšti birački spisak od 22.03.2011. godine, štedna knjižica T.B., potvrda E.F. u S. od 22.07.2003. godine, dopis Konzulata R.H. od 02.02.2005. godine, upitnik za članstvo u SDP BiH Tuzla od 06.09.1997. godine) su samo dokaz da je tužitelj prijavljivao adresu u zgradi u kojoj je predmetni stan, a nisu dokaz da je tužitelj u trenutku smrti bake i faktički trajno živio i stanovao sa nosiocem stanarskog prava u predmetnom stanu. Navedene isprave su eventualno mogle poslužiti kao dokaz u nedostatku drugih dokaznih sredstava, što ovdje nije bio slučaj.

Imajući u vidu sve izneseno ovaj sud je ocijenio da su organi uprave pravilno proveli upravni postupak, pravilno utvrdili činjenično stanje i pravilno primjenili materijalni zakon kada su zahtjev tužitelja odbili. Iz istih razloga pravilno je prvostepeni sud odbio tužbu tužitelja podnesenu protiv osporenog rješenja tuženog.

Kako Kantonalni sud u Tuzli nije povrijedio federalni zakon i pravila postupka koja su od uticaja na rješenje ove upravne stvari, to je ovaj sud primjenom odredaba člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u izreci presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 03 0 U 001548 13 Uvp 2 od 16.01.2014. godine).

56.

Poništavanje i ukidanje rješenja po pravu nadzora

Član 260. stav 1. tačka 5. Zakona o upravnom postupku

AKO JE RJEŠENJE KOJE ZAMJENJUJE UGOVOR O KORIŠTENJU STANA DONESENO PO ZAHTJEVU ČLANA PORODIČNOG DOMAĆINSTVA OBMANOM, ODNOSNO PREVAROM NOSITELJA STANARSKOG PRAVA TADA SE NE RADI O SLUČAJU IZ ČLANA 264. TAČKA 4. ZAKONA O UPRAVNOM POSTUPKU VEĆ O SLUČAJU IZ ČLANA 260. STAV 1. TAČKA 5. ISTOG ZAKONA I RJEŠENJE O PONIŠTENJU MOŽE SE DONIJETI BEZ OBZIRA NA ROKOVE OD 1. I 5. GODINA PROPISANE ODREDBAMA ČLANA 264. ZAKONA O UPRAVNOM POSTUPKU.

Iz obrazloženja:

Prema stanju spisa predmeta tuženi je rješavajući po zahtjevu Đ.M., podnesenog 11.04.2006. godine, svojim rješenjem od 22.05.2006. godine oglasio ništavim rješenje Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo broj: 23-04/III-23-0-23/00 od 26.08.2000. godine. Prema razlozima osporenog rješenja zahtjev Đ.M. za oglašavanje rješenja ništavim odnosno zahtjev za poništenje rješenja je osnovan, a temeljem člana 264. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku kojim je propisano da se ništavim oglašava rješenje koje je donio organ bez prethodnog zahtjeva stranke, a na koje rješenje stranka nije naknadno izričito ili prećutno pristala. Obzirom na ovakvu odredbu zakona, te činjenicu da Đ.M. nije ni naknadno izričito ili prećutno pristao na rješenje Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo broj: 23-04/III-23-0-23/00 od 26.08.2000. godine, stekli su se uslovi za primjenu naprijed navedene odredbe zakona, pa je odlučeno da se rješenje ogłosi ništavim.

Naime, Uprava za stambena pitanja Kantona Sarajevo rješavajući po zahtjevu G.M. iz S. u predmetu donošenja rješenja koje zamjenjuje ugovor o korištenju stana za stan u Ul. B. br. u S. je donijela (primjenom odredbi člana 28. Zakona o stambenim odnosima) rješenje od 26.08.2000. godine kojim tačkom I. se G.M. određuje za nosioca stanarskog prava za stan u Ul. B. br. sa nosioca stanarskog prava Đ.M. Tačkom II. umjesto ugovora o korištenju stana u Ul. B. br. stan br. koji je trebao biti zaključen između G.M. i JSP "S." S. primjenjivat će se ovo rješenje kojim se određuje da sva prava i obaveze utvrđene ugovorom o korištenju stana koji je bio zaključen između Stambenog preduzeća Sarajevo i Đ. (Đ.) M. ranijeg nosioca stanarskog prava ostaju na snazi i dalje s tim što će glasiti na ime G.M., dok je tačkom III. navedeno da će se ugovor o korištenju stana na ime G.M. zaključiti po pravosnažnosti ovog rješenja. Žalba davaoca stana na raspolaganje P.V.B. Kantona Sarajevo izjavljena na predmetno rješenje odbijena je rješenjem tuženog Federalnog ministarstva prostornog uređenja od 16.12.2000. godine (kada je rješenje postalo konačno).

Odlučujući o zahtjevu nosioca stanarskog prava Đ.M. od 11.04.2006. godine kojim je traženo da se citirano rješenje ogłosi ništavim odnosno isto poništi, tuženi donosi osporeno rješenje kojim oglašava ništavim navedeno rješenje od 26.08.2000. godine nalazeći da se u konkretnom mogu primijeniti odredbe člana 264. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku jer je ranije rješenje doneseno bez zahtjeva stranke (član 124. Zakona o upravnom postupku). Odlučujući o podnesenoj tužbi G.M., Kantonalni sud u Sarajevu presudom od 21.08.2013. godine istu odbija jer ocjenjuje da je osporeno rješenje pravilno i zakonito, te da je tuženi pravilno oglasio ništavim rješenje koje je donio organ bez prethodnog zahtjeva stranke, a na koje rješenje stranka nije naknadno, izričito ili prećutno pristala.

Ovakav zaključak prvostepenog suda nije pravilan jer osporeno rješenje po mišljenju ovog suda nije moglo biti doneseno temeljem člana 264. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj: 2/98 i 48/99).

Naime, tačno je da je članom 264. stav 1. Zakona o upravnom postupku propisano da se ništavim proglašava rješenje, između ostalog, (tačka 4.) koje je donio organ bez prethodnog zahtjeva stranke, a na koje rješenje stranka nije naknadno izričito ili prećutno pristala. To se odnosi na rješenje doneseno u upravnom postupku u upravnoj stvari koja se može rješavati samo na zahtjev stranke (član 124.) a stranka nije podnijela zahtjev (nije tražila rješavanje te upravne stvari) niti je uopšte sudjelovala u postupku, a kasnije nije izričito ni prećutno pristala na takvo

rješenje. Međutim, u konkretnom se ne radi o takvom slučaju pa po ocjeni ovog suda nisu ispunjeni uslovi iz citiranog člana 264. stav 1. tačka 4. Zakona o upravnom postupku jer je rješenje Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo od 26.08.2000. godine i doneseno po zahtjevu G.M. kako je to u ostalom u uvodu samog rješenja i navedeno, pa se prema tome ne može oglasiti ništavim po članu 264. stav 1. tačka 4. kako je to učinio tuženi organ svojim rješenjem od 22.05.2006. godine. Stoga, ni prvostepeni sud svojom presudom od 21.08.2013. godine nije mogao pobijano rješenje ocijeniti kao pravilno i zakonito, a tužbu tužiteljice odbiti.

Međutim, zahtjevom stranke Đ.M. od 11.04.2006. godine, po kojem je tuženi i rješavao, traženo je poništenje rješenja Uprave za stambena pitanja Kantona Sarajevo broj: 23-04/III-23-0-23/00 od 26.08.2000. godine temeljem člana 260. stav 1. tačka 5. Zakona o upravnom postupku, a koji uslovi su se i po ocjeni ovog suda ispunili. Naime, zahtjevom se svo vrijeme insistira na činjenici da je G.M., kao staraoc Đ.M., zbog činjenice da je uz njegovu saglasnost koristila predmetni stan isto zloupotrebila na način da je, bez njegovog znanja i saglasnosti (i suprotno odredbama Zakona o stambenim odnosima) ishodovala donošenje rješenja od 26.08.2000. godine a kojim je ona određena za nosioca stanarskog prava na predmetnom stanu „ sa nosioca stanarskog prava Đ.M.“.

Članom 260. stav 1. tačka 5. Zakona o upravnom postupku je propisano da rješenje koje je konačno u upravnom postupku nadležni će organ poništiti po pravu nadzora ako je rješenje doneseno kao posljedica prisile, iznude, ucjene pritiska ili druge nedopuštene radnje (bez obzira na rokove utvrđene u stavu 3. člana 261.).

Podnosilac zahtjeva je insistirao upravo na tom razlogu (druge nedopuštene radnje) koja je kod donošenja rješenja od 26.08.2000. godine evidentna jer je postojao nosilac stanarskog prava kome ugovor o korištenju stana nije otkazan, niti mu je na bilo koji drugi način utvrđen prestanak tog prava a isti o podnesenom zahtjevu nije uopšte obavješten, pa je na određeni način obmanom, odnosno prevarom nosioca stanarskog prava od strane G.M. doneseno rješenje od 26.08.2000. godine radi čega je ovaj sud isto po pravu nadzora i poništio jer je doneseno kao posljedica nedopuštene radnje.

Osim prednjeg tuženi je izostavio, (što je i sud u svojoj odluci zanemario) da donoseći rješenje kojim udovoljava zahtjevu Đ.M. istovremeno riješi i o zahtjevu G.M. podnesenim 25.01.2000. godine kojim je tražila donošenje rješenja koje zamjenjuje ugovor o korištenju stana za stan u Ul. B. br. u S., pa je ovaj sud istovremeno odlučio i o navedenom zahtjevu tako što je isti odbio.

Naime, činjenice koje niko od stranaka ne osporava i koje su potvrđene materijalnim dokazima u spisu su takve da se iz istih vidi da je Đ.M. iz S. nosilac stanarskog prava na stanu u Sarajevu u Ulici Bosanska broj 4/5 stan broj 20 (ugovor o korištenju stana broj: 05.OH-5-286/89 od 12.04.1989. godine), da predmetni ugovor nije otkazan niti je na bilo koji drugi način utvrđen prestanak stanarskog prava Đ.M. propisan odredbama preuzetog Zakona o stambenim odnosima („Službeni list SR BiH“ broj 14/84, 12/87 i 36/89), a niti su se stekli uslovi iz člana 28. citiranog zakona (članovi 21, 22, 32. stav 1., član 33. stav 3. i 4.) da stambeni organ (na zahtjev jedne od ugovornih strana) donese rješenje koje zamjenjuje ugovor o korištenju stana.

Obzirom na izloženo ovaj sud je primjenom člana 46. stav 1. i 2. Zakona o upravnim sporovima, odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 U 000022 13 Uvp od 13.03.2014. godine).

57.

Obnova postupka priznavanja svojstva ratnog vojnog invalida

Član 52. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica

Član 237. Zakona o upravnom postupku

OKOLNOST DA STRANCI NIJE BIO DOSTAVLJEN NALAZ I MIŠLJENJE LJEKARSKE KOMISIJE U OBNOVI POSTUPKA PREDSTAVLJA NEDOSTATAK ALI TAJ NEDOSTATAK NIJE MOGAO UTICATI NA RJEŠENJE STVARI POŠTO JE TAJ NALAZ I MIŠLJENJE U POTPUNOSTI NAVEDEN U OBRAZLOŽENJU OSPORENOG RJEŠENJA. STRANKA JE IMALA MOGUĆNOST DA TAJ NALAZ I MIŠLJENJE POBIJA U UPRAVNOM SPORU I DA TRAŽI DA SE U PREDMETU ODRŽI JAVNA RASPRAVA, TE PRILOŽI DOKAZE KOJI BI EVENTUALNO DOVELI U SUMNJU TAJ NALAZ I MIŠLJENJE, ALI TO NIJE UČINILA.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 52. stav 1. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" br. 33/04, 56/05 i 70/07) propisano je da nalaz i mišljenje ljekarske komisije iz člana 47. stav 3. ovog Zakona može poslužiti kao razlog za obnovu postupka, ako nije upotrijebljen u postupku revizije zbog toga što je dat po proteku roka za reviziju rješenja propisanom u članu 41. ovog Zakona. Iz nalaza i mišljenja Ljekarske komisije za revizioni postupak broj: RVI-R-649/09 od 10.02.2010. godine proizilazi da je na osnovu pregleda tužioca i uvida u priloženu medicinsku dokumentaciju utvrđeno da kod tužioca vojni invaliditet iznosi ispod 20%. Navedeni nalaz i mišljenje Ljekarske komisije za revizioni postupak primjenom člana 52. stav 1. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica poslužio je kao razlog za obnovu postupka okončanog rješenjem prvostepenog organa broj: 09-41-1213/09 od 21.07.2009. godine, pa je rješeno da tužilac ne ispunjava uslove iz člana 3. navedenog Zakona za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida. U postupku po žalbi tužioca izjavljenoj protiv rješenja prvostepenog organa od 26.03.2010. godine pribavljen je nalaz i mišljene Drugostepene ljekarske komisije u Sarajevu broj: DOV-RVI-306/10 od 14.09.2010. godine, koji je dat na osnovu pregleda tužioca i uvida u priloženu medicinsku dokumentaciju, te je utvrđeno da vojni invaliditet kod tužioca iznosi ispod 20% iz kojih razloga je žalba odbijena kao neosnovana, a što je prihvatio i prvostepeni sud kada je tužbu odbio kao neosnovanu.

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon ili drugi federalni propis, niti pravila federalnog zakona o postupku koja su mogla biti od uticaja na rješenje stvari, zbog čega se po ocjeni ovog suda zahtjev tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke ukazuje neosnovanim.

Navodi iz zahtjeva, koje je tužilac isticao i u tužbi o nezakonitom postupanju Ljekarske komisije za drugostepeni postupak, odnosno o povredi Pravilnika o radu ljekarskih komisija u postupku za ostvarivanje prava po Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 41/04) i odredaba Zakona o upravnom postupku, ukazuju se neosnovanim, a iz razloga što je nalaz i mišljenje Ljekarske komisije za drugostepeni postupak i po ocjeni ovog suda jasan, potpun i dovoljno obrazložen i sadrži sve činjenice i okolnosti koje su sa medicinskog stanovišta od značaja za donošenje pravilnog rješenja, odnosno dat je u skladu sa članom 8. stav 2. navedenog Pravilnika. Prvostepena ljekarska komisija u nalazu i mišljenju od 19.02.2009. godine utvrdila je procenat vojnog invaliditeta u visini 20% po osnovu povreda zadobijenih u saobraćajnom udesu, dok su Reviziona i Drugostepena ljekarska komisija utvrdile da je ukupni vojni invaliditet kod tužioca ispod 20%, sa obrazloženjem da nema vanjskih znakova povređivanja, a da se psihički status cijeni po tački 230.a Liste procenata vojnog invaliditeta ispod 20%, a primjenom člana 11. stav 1. Zakona i člana 10. Pravilnika o utvrđivanju procenta vojnog invaliditeta, invalidnost postoji u visini ispod 20%, jer se radi o bolesti za koju se ne može pouzdano zaključiti da je nastala u toku službe u Oružanim snagama, ali se može zaključiti da su ratni naponi uticali na njeno pogoršanje. Drugostepena ljekarska komisija je nalaz i mišljenje dala na osnovu neposrednog pregleda tužioca i na osnovu priložene medicinsku dokumentaciju kako je propisano članom 12. navedenog Pravilnika o radu ljekarskih komisija. Neosnovani su prigovori tužioca da nije izvršen uvid u dodatnu medicinsku dokumentaciju, jer tužilac Drugostepenoj ljekarskoj komisiji nije ni dostavio drugu medicinsku dokumentaciju, kao i prigovori da nalaz i mišljenje Drugostepene ljekarske komisije nije dostavljen tužiocu prije donošenja osporenog rješenja tuženog, čime mu je uskraćeno pravo očitovanja na nalaz. Nalaz i mišljenje ljekarske komisije je u potpunosti naveden u obrazloženju rješenja tuženog od 04.01.2011. godine, protiv kojeg je tužilac vodio upravni spor i uz tužbu nije pružio dokaze, niti iznio činjenice koje bi nesumljivo ukazivale da je činjenično stanje drugačije. Po ocjeni ovoga suda nedostavljanje ljekarskog nalaza ne može utjecati na rješenje ove upravne stvari, jer se radi o nedostacima postupka iz člana 237. stav 2. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 2/98 i 48/99. Iz naprijed navedenih razloga nemaju uticaja na drugačije rješenje ove upravne stvari prigovori tužioca da su povrijeđene odredbe člana 7. i 8. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 2/98 i 48/99), odnosno načelo materijalne istine i načelo saslušanja stranke, jer su u postupku utvrđene sve činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja.

Iz navedenih razloga ovaj sud je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj:10 0 U 001497 13 Uvp od 15.08.2014. godine)

58.

Prestanak prava po osnovu II kategorije invalidnosti

Član 22., 108. i 112. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju

LICU KOJEM NI PRVOSTEPENA NI DRUGOSTEPENA KOMISIJA NIJE UTVRDIRA GUBITAK RADNE SPOSOBNOSTI PRESTAJU PRAVA PO OSNOVU II KATEGORIJE INVALIDNOSTI AKO MU JE PRESTALO SVOJSTVO OSGIRANIKA.

Iz obrazloženja:

Prema odredbi člana 22. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju ("Službene novine Federacije BiH", broj: 29/98 do 81/09) invalidnost, u smislu ovog zakona, postoji kada osiguranik zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju prouzrokovanih povredom na radu i profesionalnom bolešću, povredom van rada ili bolešću koje se ne mogu otkloniti liječenjem ili mjerama medicinske rehabilitacije, postane potpuno nesposoban za obavljanje poslova radnog mjesta na koje je bio raspoređen i koje je obavljao prije nastanka invalidnosti (promjena radne sposobnosti), a niti na drugim poslovima (gubitak radne sposobnosti). Odredbom člana 108. stav 2. istog Zakona propisano je da prava iz penzijskog i invalidskog osiguranja prestaju ako se naknadno utvrdi da nisu ispunjeni uvjeti za sticanje tih prava, a odredbom člana 112. stav 1. propisano je da prava stečena po osnovu invalidnosti traju dok postoji to stanje.

Prvostepenim rješenjem tužiocu je na osnovu nalaza, ocjene i mišljenja stručnog organa u prvom stepenu broj: ORS-1051/10 od 19.08.2010. godine utvrđena II kategorije invalidnosti i priznata su mu prava koja pripadaju prema članu 73. stav 1. Zakona o penzijskom i invalidskom osiguranju, a koja ostvaruje kod poslodavca (stav 2. istog člana). Odlučujući o žalbi tužioca izjavljenoj protiv rješenja prvostepenog organa tuženi je pribavio nalaz, ocjenu i mišljenje stručnog organa u drugom stepenu broj: ORS-DOV-SA-2526/11 od 28.12.2011. godine, kojim je utvrđeno da kod tužioca invalidnost ne postoji. Odlučnu činjenicu da kod tužioca invalidnost ne postoji i pored postojanja određenih dijagnoza stručni organ je utvrdio na osnovu postojeće i nove medicinske dokumentacije i izvršenog neposrednog pregleda tužioca. Prema mišljenju stručnog organa u drugom stepenu o pravilnosti nalaza, ocjene i mišljenja stručnog organa u prvom stepenu od 19.08.2010. godine, navedeno je da nisu saglasni sa ocjenom i mišljenjem POV-a broj: ORS-1051/10 od 19.08.2010. godine, jer invalidnost ne postoji sa obrazloženjem da zdravstveno stanje neposrednim kliničkim pregledom i uvidom u postojeću i novocitiranu dokumentaciju nije izraženo u toj mjeri da ne bi mogao obavljati poslove građevinskog radnika III grupe, kako je to opisano na obrascu P3 od 14.06.2010. godine. S obzirom na ovako utvrđeno činjenično stanje u drugostepenom postupku, koje je pravilno i potpuno, jer proizilazi iz navedenog nalaza, ocjene i mišljenja, tuženi organ je pravilno primjenio materijalno pravo kada je odlučio da tužiocu prestaje pravo po osnovu II kategorije invalidnosti, a što je prihvatio i prvostepeni sud kada je pobijanom presudom tužbu odbio kao neosnovanu.

Ovaj sud nalazi da je prvostepeni sud pravilno postupio kada je ocjenio da je tuženi organ, suprotno navodima tužbe, kojima tužilac nije doveo u sumnju činjenično stanje utvrđeno u drugostepenom postupku, pravilno primjenio materijalno pravo, jer u smislu člana 22. navedenog zakona kod tužioca invalidnost ne postoji.

Navodi tužioca da nedostavljanje ljekarskog nalaza u drugostepenom postupku broj: ORS-DOV-SA-2526/11 od 28.12.2011. godine predstavlja povredu člana 8. i 141. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 2/98 i 48/99) nemaju uticaja na drugačije rješenje ove upravne stvari (radi se o nedostacima postupka iz člana 237. stav 2. Zakona o upravnom postupku), jer je nalaz, ocjena i mišljenje naveden u

obrazloženju drugostepenog rješenja tuženog, protiv kojeg je tužilac vodio upravni spor i uz tužbu nije pružio dokaze, niti iznio činjenice koje bi nesumljivo ukazivale da je činjenično stanje drugačije, a na zakazanoj raspravi pred prvostepenim sudom tužilac se očitovao na nalaz, ocjenu i mišljenju stučnog organa u drugom stepenu, na kojoj je izjavio i da mu je 2009. godine prestao radni odnos. Navodi iz zahtjeva, koje je tužilac isticao i u tužbi o radu stručnog organa ukazuju se neosnovanim, jer je nalaz, ocjena i mišljenje od 28.12.2011. godine i po ocjeni ovog suda jasan, potpun i dovoljno obrazložen i sadrži sve činjenice i okolnosti koje su sa medicinskog stanovišta od značaja za donošenje pravilnog rješenja, odnosno dat je u skladu sa odredbama člana 7. do 12. Pravilnika o ocjenjivanju radne sposobnosti u penzijskom i invalidskom osiguranju („Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine“, broj 24/02 i 48/04) na koje se pravilno pozvao i citirao prvostepeni sud u pobijanoj presudi. S obzirom da je tužilac u zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke u potpunosti ponovio navode tužbe, koji se odnose na zakonitost nalaza, ocjene i mišljenja od 28.12.2011. godine prvostepeni sud je u skladu sa članom 39. stav 1. Zakona o upravnim sporovima cijenio sve navode tužbe i u obrazloženju pobijane presude detaljno naveo razloge odbijanja, koje u potpunosti prihvata i ovaj sud, pa navodi iz zahtjeva da je sud propustio da cjeni povrede postupka, a posebno zdravstveno stanje tužioca, jer nije sposoban za bilo kakav posao, ukazuju se neosnovanim. Kako su u toku postupka utvrđene sve činjenice koje su od važnosti za donošenje zakonitog i pravilnog rješenja, tužilac pogrešno smatra da je povrijeđeno načelo materijale istine iz člana 7. Zakona o upravnom postupku. I drugi navodi iz zahtjeva nemaju uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari.

Iz navedenih razloga, ovaj sud nalazi da pobijanom presudom nije povrijeđen federalni zakon na štetu tužioca, niti je došlo do povrede pravila federalnog zakona o postupku koja je mogla biti od uticaja na rješenje stvari, pa je primjenom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke odbijen kao neosnovan.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 07 0 U 006775 13 Uvp od 15.08.2014. godine)

59.

Upis u javne knjige nekretnina u postupku privatizacije

Član 6. Uredbe o upisu u javne knjige nekretnina i prava na nekretninama u postupku privatizacije

AKO STRANKA NIJE U PROPISANOM ROKU PODNIJELA ZAHTJEV ZA UTVRĐIVANJE PRAVA VLASNIŠTVA NA NEKRETNINAMA U SKLADU SA ČLANOM 6. UREDBE O UPISU U JAVNE KNJIGE NEKRETNINA I PRAVA NA NEKRETNINAMA U POSTUPKU PRIVATIZACIJE, NJEN ZAHTJEV TREBA ODBITI, A NE ODBACITI JER SE RADI O PREKLUZIVNOM ROKU KOJI SE NE MOŽE PRODUŽAVATI.

Iz obrazloženja:

Pobijanim rješenjem Kantonalnog suda u Zenici odbačena je tužba tužitelja podnesena protiv osporenog rješenja tuženog od 08.08.2011. godine iz razloga što je na osnovu podataka u spisu predmeta utvrđeno da je tužitelj prvostepenom organu podnio zahtjev za utvrđivanje prava vlasništva na nekretninama koje se nalaze u Zenici ul. Bilmišće br. 34, označene kao k. č. n. p.

1550 iz p.l. 236 K.O. Zenica II, što odgovara s. p. k. č. 124/1 zk.ul. 565 K.O. Bilmišće, stečenim u postupku privatizacije, ali kako nije postupio u skladu sa članom 7. Uredbe (koji propisuje koja se dokumentacija mora priložiti), taj zahtjev je odbijen rješenjem od 21.07.2010. godine. Rješavajući po žalbi na navedeno prvostepeno rješenje drugostepeni organ je utvrdio da tužitelj predmetni zahtjev nije podnio blagovremeno, odnosno u skladu sa odredbom člana 6. stav 1. i 2. Uredbe o upisu u javne knjige nekretnina i prava na nekretninama (u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu Uredbe, nakon čega zahtjev može podnijeti nadležna Kantonalna agencija za privatizaciju), tako da predmetni zahtjev nije podnesen od strane ovlaštenog lica, zbog čega je tuženi izmijenio prvostepeno rješenje od 21.07.2010. godine, tako što je odbacio podneseni zahtjev tužitelja i uputio ga da isti dostavi Kantonalnoj agenciji za privatizaciju koja će u njegovo ime i za njegov račun podnijeti predmetni zahtjev prvostepenom organu, u skladu sa odredbom člana 6. stav 2. Uredbe o upisu u javne knjige nekretnina i prava na nekretninama u postupku privatizacije („Službene novine F BiH“, broj 45/99). Prvostepeni sud je, odlučujući o tužbi tužitelja podnesenoj protiv drugostepenog rješenja tuženog od 08.08.2011. godine istu odbacio, pozivajući se na odredbu člana 25.stav 1. tačka 3. Zakona o upravnim sporovima.

Iz obrazloženja pobijanog rješenja prvostepenog suda proizilazi da je sud odbacio tužbu tužitelja u skladu sa odredbom člana 25. stav 1. tačka 3. Zakona o upravnim sporovima, jer je navodno očigledno da se upravnim aktom koji se tužbom osporava ne dira u prava tužitelja niti u njegov neposredni lični interes zasnovan na zakonu (član 14), kako to propisuje ova zakonska odredba.

Međutim, ovaj sud smatra da nisu ispunjeni uslovi iz citiranog člana 25. stav 1. tačka 3. Zakona o upravnim sporovima i da se zbog toga tužba nije mogla odbaciti, već je prvostepeni sud trebao meritorno odlučiti o tužbi tužitelja. Budući da prvostepeni sud nije tako postupio, ovaj sud je pobijano rješenje Kantonalnog suda u Zenici preinačio i riješio stvar kao u izreci ove presude. Ovo iz razloga što je ocjenjujući pobijano rješenje suda i rješenja upravnih organa utvrđeno da je prvostepenim rješenjem upravnog organa od 21.07.2010. godine pravilno odbijen zahtjev tužitelja za utvrđivanje prava vlasništva na nekretninama (bliže označenim u prvostepenom rješenju), jer je odredbom člana 6. stav 1. Uredbe o upisu u javne knjige nekretnina i prava na nekretninama u postupku privatizacije („Službene novine Federacije BiH, broj: 45/99), propisano da ako nekretnina ili njen dio koji pripada predlagачu upisa nije upisan u javnu knjigu, predlagач upisa dužan je u roku od 15 dana od dana stupanja na snagu ove Uredbe, podnijeti zahtjev službama za upravu općinskog načelnika nadležnim za katastar, radi donošenja odgovarajućeg upravnog akta za upis nekretnine ili njenog dijela i prava na njima u javne knjige. Navedena Uredba stupila je na snagu 09.11.1999. godine, pa je, u skladu sa odredbom člana 6. stav 1. ove Uredbe, krajnji rok za podnošenje predmetnog zahtjeva od strane tužitelja bio 24.11.1999. godine. Iza ovog roka tužitelj više nije mogao podnijeti zahtjev, jer se radi o prekluzivnom roku. Međutim, on je taj zahtjev podnio 17.01.2008. godine, pa je očigledno da ga je podnio po proteku propisanog roka. Činjenica da se prvostepeni organ prilikom odlučivanja o zahtjevu tužitelja nije pozvao na odredbu člana 6. citirane Uredbe, već na odredbu člana 7. iste Uredbe i odbio predmetni zahtjev tužitelja (zbog nedostatka dokumentacije) ne utiče bitno na pravilnost i zakonitost ovog rješenja. Stoga je i tuženi trebao žalbu izjavljenu protiv rješenja prvostepenog organa uprave odbiti, pa kako to nije učinio, žalbu je odbio ovaj sud.

Imajući u vidu naprijed izloženo, ovaj sud je zahtjev za vanredno preispitivanje uvažio i na osnovu člana 46. stav 2. Zakona o upravnim sporovima odlučio kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 04 0 U 003855 12 Uvp od 15.08.2014. godine).

60.

Priznavanje prava civilnih žrtava rata

Član 18.b) i 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodica sa djecom.

IAKO BI STRANKA SA INVALIDITETOM OD 80% OŠTEĆENJA ORGANIZMA KAO CIVILNA ŽRTVA MOGLA OSTVARITI ODREĐENA PRAVA PO RANIJIM ZAKONSKIM ODREDBAMA OD DANA STUPANJA NA SNAGU ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O OSNOVAMA SOCIJALNE ZAŠTITE, ZAŠTITE CIVILNIH ŽRTAVA RATA I ZAŠTITE PORODICE SA DJECOM, DANA 12.03.2009. GODINE TA PRAVA NE MOŽE OSTVARITI JER SE STATUS CIVILNE ŽRTVE RATA PRIZNAJE SAMO ONIM LICIMA KOJIMA JE UTVRĐEN INVALIDITET OD NAJMANJE 90%, A POSTUPAK ZA OSTVARENJE PRAVA KOJI NIJE ZAVRŠEN OKONČAĆE SE PO NOVIM ZAKONSKIM ODREDBAMA.

Iz obrazloženja:

Tužilac je odbijen sa zahtjevom za priznavanje prava civilnih žrtava rata primjenom Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije broj 36/99, 54/04, 39/06) rješenjem prvostepenog organa od 13.12.2007. godine, koje je doneseno na osnovu nalaza, ocjene i mišljenja Stručnog organa za ocjenu radne sposobnosti u oblasti penzijskog i invalidskog osiguranja u prvostepenom postupku broj: NI-RIV-68/07 od 11.07.2007. godine. U drugostepenom postupku doneseno je rješenje tuženog organa broj: 05-35/4-52456/07 od 03.06.2008. godine, kojim je njegova žalba odbijena kao neosnovana. Postupajući po presudi prvostepenog suda broj: 09 0 U 002076 08 U od 14.07.2010. godine tuženi je u ponovnom postupku po žalbi tužioca pribavio nalaz, ocjenu i mišljenje Instituta za medicinsko vještačenje zdravstvenog stanja Sarajevo, Odjeljenje za drugostepeni postupak medicinskog vještačenja Sarajevo, broj: DOV-NI-4706/10 od 06.10.2010. godine, kojim je na osnovu pregleda tužioca i uvida u priloženu medicinsku dokumentaciju utvrđeno oštećenje organizma u visini od 80%. Na osnovu utvrđenog činjeničnog stanja tuženi organ je odbio žalbu kao neosnovani, jer tužilac kao osoba sa invaliditetom sa 80% oštećenja organizma (ispod zakonom utvrđenog minimuma od 90%) ne ispunjava uslove propisane članom 18. b Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom („Službene novine Federacije broj 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09), a što je prihvatio i prvostepeni sud kada je pobijanom presudom tužbu odbio kao neosnovanu.

Pobijanom presudom prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon ili drugi federalni propis, niti pravila federalnog zakona o postupku koja su mogla biti od uticaja na rješenje stvari.

Odredbom članom 3. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom ("Službene novine Federacije", broj 14/09) izmjenjen je član 18.b Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i

zaštite porodice sa djecom, tako što je propisano da se radi ostvarivanja prava utvrđenih ovim Zakonom lica sa invaliditetom razvrstavaju prema utvrđenom procentu oštećenja organizma u dvije grupe i to: I grupa lica sa invaliditetom sa 100% oštećenja organizma i II grupa lica sa invaliditetom sa 90% oštećenja organizma. Odredbom člana 22. Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom propisano je da postupci za ostvarivanje prava koji nisu završeni do dana stupanja na snagu ovog Zakona (stupio na snagu dana 12.03.2009. godine) okončat će se prema odredbama ovog Zakona. Kako je u postupku, koji nije okončan prije stupanja na snagu Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom, utvrđeno da oštećenje organizma kod tužioca iznosi ispod zakonom utvrđenog minimuma, pravilno je odlučeno da tužilac ne ispunjava zakonom propisane uslove za ostvarivanje traženih prava. Iz navedenih razloga proizilazi da su neosnovani paušalni navodi iz zahtjeva da je nalaz, ocjena i mišljenje Instituta u drugostepenom postupku nepravilna i da je došlo do povrede odredaba federalnog zakona i povrede pravila postupka. Svi navodi su dati paušalno bez obrazloženja. Tužilac ni u tužbi nije pružio dokaze, niti iznio činjenice koje bi dovele do eventualno drugačije ocjene oštećenja organizma, pa navodi da je pobijanom presudom došlo do povrede Konvencije UN o pravima invalidnih osoba, povrede Ustava Federacije Bosne i Hercegovine i povrede Evropske konvencije o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda ukazuju se nosnovanim. I drugi navodi iz zahtjeva koji se odnose na neustavnost Uputstva za primjenu Liste invaliditeta nemaju uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari.

S obzirom na navedene razloge zahtjev za vanredno preispitivanje sudske odluke se ukazuje neosnovanim, pa je na osnovu člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima odlučeno kao u izreci ove presude.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 09 0 U 012282 13 Uvp od 15.08.2014. godine).

61.

Obnova postupka priznavanja svojstva ratnog vojnog invalida na osnovu nalaza i mišljenja posebne ljekarske komisije

Član 52. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica i član 249. Zakona o upravnom postupku

AKO JE OBNOVA UPAVNOG POSTUPKA POKRENUTA U ROKU OD 5 GODINA OD DANA DOSTAVLJANJA RJEŠENJA STRANCI I PRVOSTEPENO RJEŠENJE DONESENO UNUTAR TOG ROKA PA AKO SU ISPUNJENI I ZAKONSKI USLOVI ZA OBNOVU POSTUPKA IZ ČLANA 52. ZAKONA O PRAVIMA BRANILACA I ČLANOVA NJIHOVIH PORODICA, NIJE POVRIJEĐEN ZAKON KADA JE TUŽITELJ ODBIJEN SA ZAHTJEVOM ZA PRIZNAVANJE SVOJSTVA RATNOG VOJNOG INVALIDA.

Iz obrazloženja:

Odredbom člana 52. stav 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine" broj 33/04, 56/05, 70/07 i 9/10) propisano je da ukoliko u postupku nadzora i medicinskog vještačenja posebna ljekarska komisija iz člana 47.

stav 4. tog zakona donese drugačiji nalaz i mišljenje u odnosu na nalaz i mišljenje ljekarskih komisija iz člana 47. stav 1, 2. i 3. ovog zakona, taj nalaz i mišljenje će poslužiti kao razlog za obnovu postupka. Prema Uputstvu o primjeni člana 52. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 77/08) u tačkama 7. i 8. regulisano da je, u smislu citiranog člana 52. stav 2. navedenog zakona, osnov za obnovu postupka nalaz i mišljenje Ljekarske komisije za nadzor i medicinsko vještačenje, ukoliko je ista dala drugačiji nalaz i mišljenje u odnosu na nalaz i mišljenje Prvostepene i Revizione Ljekarske komisije, te da je organ nadležan za obnovu postupka (ne donoseći poseban zaključak kojim se obnova dozvoljava) dužan najdalje u roku od 30 dana u obnovi postupka donijeti novo rješenje, kojim će rješenje koje je bilo predmet obnove biti ukinuto i o pravu odlučiti isključivo na osnovu nalaza i mišljenja Ljekarske komisije za nadzor i medicinsko vještačenje Instituta za medicinsko vještačenje.

Rješenjem tuženog organa broj: N-14-43-1-1269/06-1 od 27.05.2009. godine u obnovljenom postupku po službenoj dužnosti ukinuto je rješenje Uprave za pitanja branitelja, Mostar, Sektor za pitanja branitelja (HVO, MUP) broj: 14-43-1-1269/06 od 08.09.2006. godine doneseno u postupku zakonske revizije prvostepenog rješenja broj: 05-43-339/1 od 22.05.2006. godine i upravna stvar rješena tako da se tužilac odbija sa zahtjevom za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida. Rješenje tuženog je doneseno na osnovu nalaza i mišljenja Ljekarske komisije za nadzor i medicinsko vještačenje lica obuhvaćenih Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica broj: KLJV-172/07 od 12.02.2008. godine, imenovana prema odredbi člana 47. stav 4. Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica, koja je na osnovu neposrednog kliničkog pregleda tužioca i uvida u medicinsku dokumentaciju utvrdila da ukupan vojni invaliditet kod tužioca iznosi ispod 20%. Navedeni nalaz i mišljenje su poslužili kao razlog za obnovu postupka. U ponovnom postupku, postupajući po presudi prvostepenog suda broj: 07 0 U 005491 U od 05.10.2011. godine pribavljen je nalaz i mišljenje nadležne Ljekarske komisije za nadzor i medicinsko vještačenje lica obuhvaćenih Zakonom o pravima branilaca i članova njihovih porodica broj: KLJV-SA-566/11 od 21.11.2011. godine, koja je utvrdila da je vojni invaliditet tužioca ispod 20%, a na osnovu kojeg je doneseno osporeno rješenje tuženog od 01.06.2012. godine. U obrazloženju nalaza i mišljenja navedeno je da je nepravilna primjena tačke 234.c) u visini 40%, jer se nije našlo elemenata oboljenja koja bi dosegla do 20%, te da je nepravilna i primjena tačke 202.b) u visini 30%, tačke 104.a) u visini 30% i tačke 61.a) u visini 30%, jer su pokreti u svim zglobovima ruku i nogu uredni, a redukcija pokreta u L/S kičmi je rezultat gojaznosti. Na osnovu analize prije svake pojedinačne tačke proizilazi da su nepravilni i nalazi PLJK i RLJK i istaknuto da je pri pregledu od 12.02.2008. godine tužilac psihički neupadljiv, komunikativan, te mu je omogućeno aktivno učestvovanje prilikom pregleda uz iscrpan razgovor od strane tri člana komisije. Navedeno je da zbog tehničkih razloga ne mogu se ocjene saopštiti tužiocu, jer se kod svake ocjene vrše dodatne konsultacije, te se ocjena donosi konzilijarno. Tokom cijelog postupak, koji je ponavljan više puta, prigovori tužioca su se odnosili na povredu člana 8. Zakona o upravnom postupku i člana 22. Pravilnika o radu Ljekarskih komisija u postupku za ostvarivanje prava po Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 41/04), pa je tuženi postupajući po presudi Kantonalnog suda u Mostaru broj: 07 0 U 006328 12 U od 20.04.2012. godine pozvao tužioca radi izjašnjavanja o svim činjenicama i okolnostima koje su važne za donošenje rješenja u skladu sa članom 8. stav 1. Zakona o upravnom postupku ("Službene novine Federacije Bosne i Hercegovine", broj 2/98 i 48/99), a posebno da se izjasni o nalazu i mišljenju Ljekarske komisije broj: KLJV-SA-566/11 od 21.11.2011. godine o čemu je sačinjen zapisnik o

saslušanju stranke od 25.03.2012. godine. U skladu sa citiranim odredbama tuženi organ je u ponovnom postupku postupajući po presudi prvostepenog suda od 20.04.2012. godine, ukinuo rješenje Uprave za pitanja branitelja Mostar, Sektor za pitanja branitelja (HVO, MUP) broj: 14-43-1-1269/06 od 08.09.2006. godine i rješeno da se tužilac odbija sa zahtjevom za priznavanje svojstva ratnog vojnog invalida i drugih prava propisanih Zakonom, jer ne ispunjava uslove propisane članom 3. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica. Prvostepeni sud je nakon provedene javne rasprave ocjenio da je osporeno rješenje tuženog pravilno i zakonito iz kojih razloga je tužbu tužioca odbio kao neosnovanu.

Tužilac je u zahtjevu za vanredno preispitivanje sudske odluke istakao prigovor protoka objektivnog roka za obnovu postupka od pet godina propisan članom 249. stav 3. Zakona o upravnom postupku. Smatra da je tuženi organ pokrenuo obnovu postupka protekom roka od pet godina, jer je konačno rješenje doneseno 08.09.2006. godine, a osporeno rješenje tuženog je doneseno 01.06.2012. godine. Odredbom člana 249. stav 3. navedenog Zakona propisano je da nakon proteka roka od pet godina od dostavljanja konačnog rješenja stranci obnova postupka se ne može tražiti, niti se može pokrenuti po službenoj dužnosti. Citirana odredba se primjenjuje u skladu sa odredbom člana 53. stav 1. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica. Međutim, ovi prigovori tužioca, koje je isticao i u tužbi, su neosnovani iz razloga što je obnova postupka po službenoj dužnosti u skladu sa članom 52. stav 2. Zakona o pravima branilaca i članova njihovih porodica pokrenuta u roku od pet godina od dana dostavljanja stranci konačnog rješenja broj: 14-43-1-1269/06 od 08.09.2006. godine (konačno rješenje tužilac je primio dana 26.10.2006. godine prema dostavnici u spisu predmeta), a rješenje tuženog broj: N-14-43-1-1269/06-1 od 27.05.2009. godine doneseno je u obnovljenom postupku po službenoj dužnosti na osnovu nalaza i mišljenja Ljekarske komisije broj: KLJV-172/07 od 12.02.2008. godine, koji je poslužio kao razlog za obnovu postupka. Prema tome, rješenje tuženog organa od 27.05.2009. godine, kojim je obnovljen postupka po službenoj dužnosti, doneseno je u zakonskom roku od pet godina, pa kako je postupak obnove pokrenut u zakonskom roku, naknadno donesena rješenja u ponovnom postupku po presudama prvostepenog suda, kao i osporeno rješenje tuženog od 01.06.2012. godine, koje je doneseno u ponovnom postupku po presudi prvostepenog suda od 20.04.2012. godine nemaju uticaja na računanje roka od pet godina, jer je obnova postupka pokrenuta u zakonskom roku rješenjem tuženog od 27.05.2009. godine. Ovaj sud je i druge prigovore iz zahtjeva ocjenio neosnovanim, koji se odnose na zapisnik tuženog od 23.05.2012. godine u kojem je vjerovatno greškom naveden nalaz i mišljenje ljekarske komisije broj: KLJV-SA-560/11 od 04.01.2012. godine, jer je osporeno rješenje tuženog doneseno na osnovu nalaza i mišljenja broj: KLJV-SA-566/11 od 21.11.2011. godine, a na koji je tužilac i iznio svoje primjedbe i prigovore, kao i povrede člana 242. Zakona o upravnom postupku, pa isti nemaju uticaja na drugačije odlučivanje u ovoj upravnoj stvari

Donošenjem pobijane presude prvostepeni sud nije povrijedio federalni zakon ili drugi federalni propis, niti je došlo do povrede pravila federalnog zakona o postupku, pa je ovaj sud zahtjev tužioca za vanredno preispitivanje sudske odluke odbio kao neosnovan u skladu sa odredbom člana 46. stav 1. Zakona o upravnim sporovima.

(Presuda Vrhovnog suda Federacije Bosne i Hercegovine broj: 07 0 U 007104 13 Uvp od 11.09.2014. godine).

REGISTAR PRIMIJENJENIH PROPISA

KRIVIČNO PRAVO

- Evropska konvencija o zaštiti ljudskih prava i osnovnih sloboda (“Službeni glasnik BiH”, broj 6/99),
- Krivični zakon Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, br. 36/03, 37/03, 21/04, 69/04, 18/05, 42/10, 42/11 i 76/14),
- Zakon o krivičnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine (“Službene novine FBiH”, br. 35/03, 37/03, 56/03, 78/04, 28/05, 55/06, 27/07, 53/07, 9/09, 12/10, 8/13 i 59/14),
- Zakon o osnovama bezbjednosti saobraćaja na putevima u Bosni i Hercegovini (“Službeni glasnik BiH”, br. 6/06, 75/06, 44/07, 84/09, 48/10 i 32/13),
- Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine o zaštiti žrtava međunarodnih oružanih sukoba,
- Dopunski protokol II – Uz Ženevske konvencije od 12. avgusta 1949. godine.

GRADANSKO PRAVO

- Zakon o nacionalizaciji najamnih zgrada i građevinskog zemljišta
(„Službeni list FNRJ“, br. 52/58, 3/59 i 32/68)
- Zakon o obligacionim odnosima
(„Službeni novine FBiH“, br. 29/03 i 42/11)
- Zakon o privrednim društvima
(„Službene novine FBiH“, br. 23/99, 45/00, 2/02, 29/03, 68/05, 91/07, 84/08, 88/08, 7/09 i 63/10)
- Zakon o stambenim odnosima
(„Službeni list SRBiH“, 13/74 do 36/89 i „Sl. novine FBiH“, br. 11/98 i 19/99)
- Zakon o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo
(„Službene novine FBiH“, br. 27/97, 11/98, 22/99, 27/99, 7/00, 61/01, 15/02, 54/04, 36/06, 51/07 i 72/08)
- Zakon o vlasničko-pravnim odnosima
(„Službene novine FBiH“, br. 6/98 i 29/03)
- Zakon o radu
(„Službene novine FBiH“, br. 43/99, 32/00 i 29/03)
- Zakon o policijskim službenicima Kantona 10
(„Narodne novine HBŽ“, br. 4/07 i 8/08)
- Opći kolektivni ugovor za teritoriju Federacije BiH
(„Službene novine FBiH“, br. 54/06, 62/08)
- Kolektivni ugovor za djelatnost srednjeg obrazovanja
(„Službene novine FBiH“, br. 51/00)
- Kolektivni ugovor za djelatnost srednjeg obrazovanja u Tuzlanskom kantonu
(„Službene novine TK“, br. 7/01)
- Zakon o plaćama i drugim naknadama sudija i tužilaca u Federaciji BiH
(„Službene novine FBiH“, br. 72/05)
- Zakon o zdravstvenom osiguranju
(„Službene novine FBiH“, br. 30/97, 7/02, 70/08)
- Zakon o radnim odnosima i plaćama službenika organa uprave u Federaciji BiH
(„Službene novine FBiH“, br. 13/98)

- Zakon o ustanovama Posavskog kantona
(„Narodne novine ŽP“, br. 9/98)
- Zakon o socijalnoj zaštiti posavskog kantona
(„Narodne novine ŽP“, br. 5/04, 7/09)
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju FBiH
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06 i 4/09)
- Zakon o zabrani diskriminacije u Bosni i Hercegovini
(„Službeni glasnik BiH“, br. 59/09)
- Zakon o postupku pred Ustavnim sudom Federacije Bosne i Hercegovine
(„Službene novine FBiH“, br. 6/95, 37/03)
- Zakon o parničnom postupku Federacije Bosne i Hercegovine
(„Službene novine FBiH“, br. 53/03, 73/05 i 19/06)
- Zakon o rješavanju sukoba zakona sa propisima drugih zemalja u određenim odnosima
(„Službeni list SFRJ“, br. 43/82 i 72/82)

UPRAVNO PRAVO

FEDERALNI PROPISI

- Zakon o upravnim sporovima
(„Službene novine Federacije BiH“, broj 9/05)
- Zakon o upravnom postupku
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 2/98 i 48/99)
- Zakon o penzijskom i invalidskom osiguranju
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 29/98, 49/00, 32/01, 73/05, 59/06, 4/09 i 55/12)
- Zakon o poreznoj upravi Federacije Bosne i Hercegovine
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 33/02, 28/04, 57/09, 40/10, 27/12 i 7/13)
- Zakon o parničnom postupku
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 53/03, 73/05 i 19/06)
- Zakon o preuzimanju Zakona o stambenim odnosima
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 11/98, 38/98, 12/99 i 19/99) kojim je kao federalni zakon preuzet Zakon o stambenim odnosima
(„Službeni list SRBiH“, br. 14/84, 12/87 i 36/89)
- Zakon o pravima branilaca i članova njihovih porodica
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 33/04, 56/05, 70/07 i 9/10)
- Zakon o osnovama socijalne zaštite, zaštite civilnih žrtava rata i zaštite porodice sa djecom
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 36/99, 54/04, 39/06 i 14/09)
- Pravilnik o radu ljekarskih komisija u postupku za ostvarivanje prava po Zakonu o pravima branilaca i članova njihovih porodica
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 41/04 i 29/119)
- Pravilnik o ocjenjivanju radne sposobnosti u penzijskom i invalidskom osiguranju
(„Službene novine Federacije BiH“, br. 24/02 i 48/04)
- Uredba o upisu u javne knjige nekretnina i prava na nekretninama u postupku privatizacije
(„Službene novine Federacije BiH“, br.45/99 i 48/00)
- Sporazum o međusobnim pravima i obavezama u sprovođenju penzijskog i invalidskog osiguranja
(„Službene novine Federacije BiH“, broj 24/00)

ABECEDNI STVARNI REGISTAR 2014.

KRIVIČNO PRAVO

In dubio pro reo

- sumnju u pogledu postojanja odlučne činjenice manjka – prisvajanja od strane optužene novca koji joj je povjeren na radu, rješava se na način koji je povoljniji za optuženu **2.**

Izmjena optužnice

- moguća je izmjena optužnice nepovoljnija za optuženog, pod uvjetom da se ne radi o optužbi za novo krivično djelo **19.**

Izreka presude nerazumljiva

- činjenični opis krivičnog djela mora sadržavati kako subjektivne tako i objektivne elemente krivičnog djela **16.**

Karakter oružanog sukoba kao odlučne činjenice

- sud je u obrazloženju presude dužan navesti razloge koji se odnose na karakter oružanog sukoba, tokom kojeg je djelo učinjeno **18.**

Mogućnost korištenja kao dokaza neovjerene fotokopije pismena

- okolnost da se radi o neovjerenoj fotokopiji pismena nije dovoljno da se ono ne prihvati kao dokaz **10.**

Nužnost postojanja zakonom propisanih uvjeta za određivanje pritvora

- rješenje o određivanju odnosno produženju pritvora mora da sadrži potpune i određene razloge na osnovu kojih je sud utvrdio da su ispunjeni upravo oni uvjeti koje zakon propisao **6.**

Obavještanje branitelja o dokazima

- ne postoji obaveza suda da branitelju dostavlja dokaze važne za ocjenu zakonitosti pritvora **5.**

Ocjena zakonitosti dokaza

- za donošenje zaključka da se radi o nezakonitom dokazu, osim samog kršenja određene odredbe ZKP FBiH potrebno je imati u vidu i cilj te odredbe, te utjecaj koje njeno kršenje imalo na osnovna prava i slobode učesnika krivičnog postupka i njegova osnovna načela **13.**

Pravo optuženog da bude obaviješten o djelu za koje se tereti

- povrijeđeno je pravo optuženog na pravično suđenje ako mu nije pročitana izmijenjena optužnica koja je bila na snazi u vrijeme početka tog glavnog pretresa **3.**

Povreda prava optuženog na odbranu

- da bi neko pismeno moglo biti dokaz u krivičnom postupku nije neophodno da se radi o zvaničnoj ispravi **4**.

Prekoračenje ovlaštenja koje sud ima po zakonu pri izricanju sigurnosne mjere

- za izricanje mjere sigurnosti obaveznog psihijatrijskog liječenja nije dovoljno da je optuženi djelo učinio u stanju smanjene uračunljivosti **17**.

Prekoračenje optužbe

- unošenje u činjenični opis djela činjenica i okolnosti koje se odnose na napad i odbijanje napada **15**.

Pritvor nakon izricanja presude

- za određivanje ili produženje pritvora nakon izricanja presude dovoljno je utvrditi radi nesmetanog vođenja krivičnog postupka da postoje okolnosti koje se odnose na način izvršenja djela ili okolnosti koje se odnose na ličnost učinitelja **9**.

Pritvor usljed iteracijske opasnosti

- za određivanje odnosno produženje pritvora na osnovu člana 146. stav 1. tačka c) ZKP FBiH nije neophodno da je optuženi ranije osuđivan za ista ili istovrsna krivična djela **7**.

Razlozi u presudi kojima se sud rukovodio pri rješavanju pravnih pitanja

- sud je u presudi dužan navesti određene i potpune razloge zbog kojih smatra prigovore u pogledu zakonitosti dokaza osnovanim odnosno neosnovanim **11**.

Redovna kontrola opravdanosti pritvora

- redovna kontrola opravdanosti pritvora vrši se u skladu sa trenutnim stanjem krivičnog postupka i u odnosu na djelo za koje se osumnjičeni odnosno optuženi tereti **8**.

Sjednica vijeća o produženju pritvora u pretežnom dijelu održana pred sudijom izvjestiteljem

- naknadnim uključivanjem predsjednika vijeća i člana vijeća u sjednicu vijeća povodom odlučivanja o prijedlogu za produženje pritvora nije moguće konvalidirati činjenicu da je sud bio nepropisno sastavljen **12**.

Teško krivično djelo protiv sigurnosti javnog prometa

- do ugrožavanja javnog prometa došlo usljed grubog ili bezobzirnog kršenja saobraćajnih propisa **1**.

Uvjeti za nepravu ponavljanje krivičnog postupka

- za nepravu ponavljanje krivičnog postupka potrebno je utvrditi ne samo da li su pravosnažno izrečene kazne zatvora izdržane nego i kada su izdržane **20**.

Zasnivanje presude na dokazu na kome se prema zakonu presuda ne može zasnivati

- na pismenom nalazu i mišljenju vještaka pribavljenom bez naredbe tužitelja ili suda ne može se zasnovati sudska odluka **14**.

GRADANSKO PRAVO

Diskriminacija

- uporedni faktor za diskriminaciju 41.
- kolektivna tužba za utvrđivanje diskriminacije 42.

Eksproprijacija

- potraživanje naknade zbog faktički izvršene eksproprijacije 21.

Kolektivni ugovori

- dodaci na plaću po OKU 35.
- primjena GKU u oblasti zdravstva 36.
- obračun visine osnovne plaće 37.

Nacionalizacija

- nekretnine obuhvaćene nacionalizacijom 22.

Naknada štete

- nematerijalna štete zbog prestanka radnog odnosa 24.
- odgovornost po osnovu krivice 25.
- odgovornost pravnog lica za štetu koju prouzrokuje njegov organ 26.
- odgovornost usljed terorističkih akata, javnih demonstracija ili manifestacija 27.
- obična šteta i izmakla korist 28.
- pravična novčana naknada za duševne bolove 29.

Naknada za porodijsko odsustvo

- naknada za porodijsko odsustvo sudija i tužilaca 38.

Osiguranje

- Biro zelene karte 30.

Parnični postupak

- građansko pravni spor 43.
- granice odlučivanja suda u parničnom postupku 44.
- sukob nadležnosti 45.
- odbacivanje tužbe 46.
- dokazi 47.
- povrede odredaba parničnog postupka 48.
- ponavljanje postupka 49.
- punomoćje 50.

Privredno pravo

- pravična tržišna vrijednost dionica 31.

Stambeno pravo

- pravo supružnika na otkup stana 32.
- sunosioci stanarskog prava 33.
- zaštićeni stanari 34.

Ugovori

- ugovor o menadžerstvu 39.

Ugovor o radu

- prestanak ugovora o radu po sili zakona 40.

Vanparnični postupak

- priznanje strane sudske odluke 51.

UPRAVNO PRAVO

Upravni spor

- Tužba za ponavljanje postupka u upravnom sporu **54.**

Upravni postupak

- Poništavanje i ukidanje rješenja po pravu nadzora **56.**

Penzijsko i invalidsko osiguranje

- Ostvarivanje prava na isplatu srazmjernog dijela najniže penzije **52.**
- Prestanak prava po osnovu II kategorije invalidnosti **58.**

Porezi

- Obnova postupka registriranja hipoteke na nekretninama **53.**

Stambeni odnosi

- Zahtjev za donošenje rješenja koje zamjenjuje ugovor okorišćenju stana **55.**

Vojni invalidi i civilne žrtve rata

- Obnova postupka priznavanja svojstva ratnog vojnog invalida **57.**
- Obnova postupka priznavanja svojstva ratnog vojnog invalida na osnovu nalaza i mišljenja posebne ljekarske komisije **61.**
- Priznavanje prava civilnih žrtava rata **60.**

Upis u javne knjige

- Upis u javne knjige nekretnina u postupku privatizacije **59.**

